

Torsdagen den 12 december

Kl. 12.00–19.32

---

§ 1 Justering av protokoll

Protokollen för den 21 och 22 november justerades.

§ 2 Meddelande om återrapportering från Europeiska rådets möte

Talmannen meddelade att *tisdagen den 17 december kl. 11.00* skulle återrapportering från Europeiska rådets möte den 12–13 december äga rum.

§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2019/20:194

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:194 Skatter på företag
av Kjell Jansson (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 28 januari 2020.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 9 december 2019

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Johan Ndure

Departementsråd

Interpellation 2019/20:195

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:195 Värnande av skatteundantag för förnybara drivmedel

av Jens Holm (V)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 28 januari 2020.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 6 december 2019

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Johan Ndure

Departementsråd

§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2019/20:49 till utbildningsutskottet

2019/20:52 till civilutskottet

Skrivelser

2019/20:60 till utbildningsutskottet

2019/20:70 till försvarsutskottet

§ 5 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Arbetsmarknadsutskottets betänkande

2019/20:AU1 Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering

Socialförsäkringsutskottets betänkanden

2019/20:SfU2 Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

2019/20:SfU3 Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

2019/20:SfU12 Ändringar i lagstiftningen om sociala trygghetsförmåner efter det att Förenade kungariket har lämnat EU

Utrikesutskottets betänkande

2019/20:UU4 Arbetet i frågor som rör Kina

Sammansatta utrikes- och försvarsutskottets betänkande

2019/20:UFöU2 Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak

Kommunikationer

§ 6 Kommunikationer

Trafikutskottets betänkande 2019/20:TU1

Utgiftsområde 22 Kommunikationer (prop. 2019/20:1 delvis) föredrogs.

Anf. 1 JENS HOLM (V):

Herr talman! Vi debatterar nu utgiftsområde 22 Kommunikationer i förslaget till statsbudget. Vänsterpartiet har lagt fram sitt eget budgetför-

slag, *En plan för jämlikhet och grön omställning*, där vi satsar långt mer än regeringen på att bygga ett mer jämlikt och hållbart Sverige. Därför avstår vi från ställningstagande i det kommande beslutet i detta utgiftsområde. Jag hänvisar i stället till vårt särskilda yttrande, som finns med i betänkandet.

Herr talman! Det här är ett viktigt utgiftsområde med utgifter på drygt 60 miljarder kronor. Det handlar om viktiga satsningar för att minska utsläppen från transportsektorn, för att kommunikationerna i vårt land ska fungera och för att vi ska nå målet om en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning.

Inte minst handlar det om att nå vårt mål om att minska utsläppen från transportsektorn med minst 70 procent till 2030. I dagsläget ligger vi tyvärr långt från det målet. Vi behöver minska våra utsläpp med ungefär 8 procent årligen för nå detta mål. I dag minskar dock inte utsläppen från transportsektorn, utan de ökar.

Det här är ett viktigt mål eftersom transporterna står för ungefär en tredjedel av Sveriges totala utsläpp. Det är också viktigt eftersom världens klimatexperter återigen har konstaterat att det är mycket bråttom om vi ska hålla den globala uppvärmningen under 1,5 grader Celsius. Även i EU:s nya gröna giv och på klimattoppmötet COP 25 i Madrid ges tydliga signaler om att transportsektorn måste ställa om.

Vi har bara denna planet, och den sätter ramar för vårt handlande. När vi inte våra klimatmål äventyrar vi goda liv för våra barn och barnbarn. Det är alltså en mycket viktig fråga.

Det är dock fullt möjligt att nå våra klimatmål på transportområdet. Inom detta utgiftsområde handlar det om att göra kollektivtrafiken billigare och bättre och att flytta över godstransporter från väg till järnväg och sjöfart.

Vi behöver också öka persontransporterna på järnväg, och då behöver vi investera mer i både ny järnväg och underhåll av befintlig järnväg. Vi behöver bygga höghastighetsbanor och knyta ihop våra svenska järnvägslinjer med de europeiska.

Vi behöver ge SJ nya ägardirektiv där de uppdras att köra nattåg ned till kontinenten och att ombesörja utlandsbiljetter. Dessutom måste ett ensidigt vinstfokus ersättas med att köra mer tåg till rimliga biljettpriser.

Marknadsexperimentet i järnvägsunderhållet måste få ett slut. Målet ska vara att få en järnväg i toppklass avseende punktlighet, service och turtäthet. Det kommer förstås att kosta, men det går att finansiera, bland annat genom höjd flygskatt och avgift på långa lastbilstransporter.

Vi behöver också se cykling som ett transportslag. Cykelinfrastrukturen ska byggas ut i sammanhängande nät, och vi behöver fler cykelparkeringar och låncykelsystem. Vi måste också se till att cykel kan tas med på tåg.

Vår personbilsflotta behöver elektrifieras. Därför vill Vänsterpartiet ha ett försäljningsförbud mot nya personbilar som drivs på fossila drivmedel.

Överlag måste bilnormen brytas. Vänsterpartiet vill inte bygga nya motorvägar, som ökar bilismen och utsläppen. Våra städer behöver planeras för gång-, cykel- och kollektivtrafik, inte utifrån bilens behov.

Biobränsle kommer att behövas för de tunga transporterna, men även här kommer elektrifiering att vara nödvändig.

Mer investeringar måste göras för att skapa en hållbar sjöfart med hållbarare drivmedel. Sjöfartsverkets funktion som ett affärsverk med ständigt höjda avgifter är inte hållbar och försvårar den nödvändiga omställningen. Sjöfartsverket bör finansieras som andra myndigheter, främst genom anslag från statsbudgeten.

Herr talman! Detta var några exempel på frågor som sorterar inom det utgiftsområde vi nu debatterar och där vi i Vänsterpartiet har lagt fram konkreta förslag till förbättringar.

Det budgetförslag som har lagts fram av S-MP-regeringen, med stöd av Centerpartiet och Liberalerna, lever inte upp till de målsättningar som Vänsterpartiet vill se på detta område. Sverige behöver helt enkelt investera mer i transportsektorns omställning. Det är därför Vänsterpartiet anslår 5,8 miljarder kronor mer än regeringen på det här utgiftsområdet.

Ja, 5,8 miljarder kronor är mer än vad något annat parti satsar på detta område. Det handlar om mer pengar till kollektivtrafik, både till investeringar och till drift så att det ska bli billigare, enklare och bättre att resa kollektivt.

I sitt alternativa budgetförslag anslår Vänsterpartiet också mer pengar till järnvägsunderhåll och utbyggnad av nya järnvägsbanor.

Vänsterpartiet anslår också mer pengar till investeringar i cykelinfrastruktur och till miljökompensation för godstransporter på järnväg så att godstransporter kan flyttas över från väg till järnväg.

Vi föreslår också ett helt nytt konverteringsstöd så att personer som konverterar sin fossildrivna bil till etanol eller biogas ska kunna få ett stöd från staten för att de gör sin bil mer hållbar.

Dessutom föreslår vi en helt unik satsning på kompetensförsörjning för järnvägsbranschen. Vi behöver fler bantekniker, eltekniker, signaltekniker och fler spårsvetsare. Därför är denna satsning viktig.

Herr talman! Vi lägger alltså mer pengar än något annat parti på omställningen av transportsektorn. Vi lägger mer än Moderaterna och Kristdemokraterna, som bara satsar 300 miljoner kronor mer än regeringen. Vi lägger mer än Sverigedemokraterna, som lägger 2,6 miljarder kronor mer än regeringen. Vi lägger förstås även mer än Centerpartiet och Liberalerna, som står bakom regeringens otillräckliga budget. Detta är förstås bara siffror, men de säger något om partiernas prioriteringar.

Vänsterpartiet är tydligt: De som smutsar ned ska få betala mer, och de som tjänar mycket ska bidra mer till klimatomställningen. Därför höjer vi skatter och avgifter på utsläpp och kapital och för höginkomsttagare. På så vis kan vi finansiera den rättvisa klimatomställningen. Vi kallar det *En plan för jämlikhet och grön omställning*.

Anf. 2 JESSIKA ROSWALL (M):

Herr talman! Budgetdebatterna står som spön i backen så här års i kammaren. Regeringspartierna, och nytt för i år även Liberalerna och Centerpartiet, försvarar regeringens politik, och oppositionen förklarar varför deras respektive budget hade varit bättre för Sverige. Jag tänker inte göra er besvikna. Jag ska förklara vad Moderaterna prioriterar, och jag kommer att klaga lite på regeringen.

Jag tänkte ta min utgångspunkt i det transportpolitiska målet, som alla här tycker är bra. Det handlar om att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgare och

näringsliv i hela landet. Det är bra. Vad gäller digitalisering ska Sverige vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter, och Sverige ska ha bredband i världsklass. Det är också bra.

Jag har heller ingen annan uppfattning än regeringen att vi måste öka takten för att se till att Sverige ska vara rustat för en fossilfri framtid, som det står i budgeten. Men det räcker inte med ord för att nå dit. Vi måste också se handling. Återkommande ord i budgetpropositionen är: påbörjat arbete, en långsiktig plan ska tas fram, regeringen bereder, regeringen kommer att följa upp och regeringen kommer att bjuda in till samtal.

Herr talman! Transportsektorn står inför stora utmaningar. Vi måste bryta beroendet av fossila bränslen, och vi måste främja teknikutvecklingen och använda mer järnväg och sjöfart för att nå våra klimatmål. Det vet vi alla. Då kan jag inte låta bli att förundras över, eller bli besviken på, alla dessa ”bereder” och ”följer upp”. Vad har hänt med den klimatpolitiska handlingsplanen, som ju enligt uppgift skulle ha varit klar i september, som måste komma före årsskiftet och som vi ännu inte har sett. Det är såklart några dagar kvar till nyåret.

Det är numera känt vad Moderaterna tycker om höghastighetståg och skälen till att vi säger nej. Men det förvånar mig ändå att det inte har kommit någon inbjudan att tala om höghastighetståg, i alla fall till de partier som säger ja.

Regeringen verkar också nöjd med sin digitaliseringspolitik. Man skriver att Sverige har ett gott utgångsläge, men hur länge kommer vi att ha det? Vi har halkat efter, och vi ser ett stort och ökat digitalt utanförskap hos människor. Lägg därtill att våra offentliga myndigheter i Sverige inte på långa vägar nyttjar potentialen som finns i digitaliseringen. Här måste regeringen visa större handlingskraft och visa att man är engagerad och prioriterar frågan.

Herr talman! En fungerande infrastruktur lägger grunden för jobb och tillväxt, och det är en förutsättning för att Sverige och svenska företag ska stå sig väl i en allt hårdare global värld. Våra transporter ska vara klimatsmarta, hållbara och konkurrenskraftiga, och man ska kunna lita på att de fungerar. Det handlar om att återupprätta samhällskontraktet. Transporterna måste fungera.

Det här är tyvärr min sista budgetdebatt – och första också, för den delen – i trafikutskottet, men jag har ofta under året hört att vi inte ska ställa transportslag mot varandra. Det säger vi alla lite till mans, är min uppfattning, men jag tycker faktiskt att det är vad många just nu gör. I ärlighetens namn tycker jag att diskussionen om höghastighetståg har upptagit alldeles för mycket tid av den politiska debatten. Jag är orolig för att det hindrar utvecklingen och planeringen för andra viktiga infrastrukturprojekt. Därför menar jag att många ställer järnvägen mot övriga transportslag.

Vi borde tala om hur vi kan elektrifiera inrikesflyget. Vi borde tala om hur vi ska elektrifiera våra vägar. Vi borde tala om hur vi kan lägga en grund för en fungerande fossilfri infrastruktur. Vi borde tala om forskning, företagande och innovationer – kort och gott om framtiden. I stället har den här regeringen lagt en stor, våt filt över att prata om höghastighetståg. Riksrevisionen sa nyligen att vi borde trycka på stoppknappen för detta projekt, vilket regeringen tyvärr inte lyssnar på. Det är allvarligt och beklagligt.

Sverige är ett avlångt land. Vi vill att det ska vara enkelt och smidigt för människor att arbetspendla, vi vill att företag ska kunna frakta sitt gods från norr till söder och vi vill att våra vägar och järnvägar ska fungera.

Transportsektorn står, som vi vet, för en tredjedel av koldioxidutsläppen. Jag har sagt det tidigare, men om vi ska nå klimatmålen måste vi skynda på utvecklingen mot fler koldioxidfria transporter. I detta kommer eldrivna transporter att spela en viktig roll, även om de inte är allt.

Jag blir därför lite beklämd när jag läser i budgetpropositionen vad regeringen skriver om elvägar. Det är sex rader, som avslutas med: ”En långsiktig plan ... ska tas fram.”

För oss moderater räcker inte detta. Moderaterna prioriterar elektrifieringen av våra transporter. Vi vill öka antalet provsträckor, och vi vill se till att elektrifieringen av vårt nätverk går fortare.

Jag inser att det finns hinder på vägen. Det finns behov av gemensamma standarder. Men det får inte hindra politiken från att väga kliva fram och visa vad vi vill.

Det finns beräkningar på att det skulle kosta 28 miljarder att elektrifiera de stora vägarna i triangeln Stockholm–Göteborg–Malmö. Jag kan inte låta bli att jämföra detta med vad höghastighetstågen påstås komma att kosta – vi vet att de kommer att kosta flera hundra miljarder – jämfört med 28 miljarder. Jag tycker att det är dags att vi vägar prioritera om vi ska nå klimatmålen. Med en moderat budget hade vi kunnat intensifiera arbetet med elektrifiering av vårt vägnät, och det hade varit viktigt.

Herr talman! En statsbudget innehåller mycket. Det gäller även vårt budgetområde. Det står mycket om luftföreningar, buller, post och annat, som jag såklart gärna hade lyft upp i denna debatt, men tiden räcker inte till för det. Men jag vill säga några ord om otryggheten i kollektivtrafiken.

Det framgår i budgeten att hela 36 procent av kvinnorna upplever otrygghet i kollektivtrafiken. Det är en ökning sedan 2012 med 6 procent. I går i kammaren debatterades rättsfrågorna. Jag tänker såklart inte upprepa den debatten, men jag anser att om vi menar allvar med att vi vill att fler människor ska åka kollektivt måste vi också satsa på tryggheten. Det gör man bland annat med fler poliser och fler ordningsvakter.

Herr talman! Jag är hoppfull. Jag tror inte på alarmismen, men jag tror att vi är inne i ett teknikskifte. Mycket händer i omställningen av vår fordonsflotta. Det är inte bara fråga om elektrifiering utan också om biobränslen, gas och andra fossilfria bränslen som kommer att vara nödvändiga; vi ska inte lägga alla ägg i samma korg.

Trafikuskottet besökte Volvo för ett par veckor sedan. Många av oss har också besökt Scania, och några av oss besökte Airbus i Toulouse i höstas. Vi vet att alla företag och hela näringslivet drar i oss för att nå fram i klimatomställningen.

Vi kunde häromdagen läsa i Dagens industri om Fossilfritt Sveriges och petroleum- och biodrivmedelsbranschens löfte om att branschens utsläpp i Sverige ska vara klimatneutrala senast 2045. Det ger mig hopp.

Moderaterna vill fasa ut de fossila bränslena. Detta ska ske genom forskning, innovation, elektrifiering av våra flygplatser och vägar samt genom att bygga en infrastruktur för fossilfria bränslen.

Vi behöver bil, flyg, buss och båt i framtiden. Men för att nå dit måste vi intensifiera vårt arbete. Det krävs mycket mer än ord. Det krävs också handling. Vidare krävs inte bara sol, vind och vatten utan också kärnkraft. Tågen ska gå i tid, och flygets utsläpp ska minskas. Buller och annat ska försvinna. Med tiden ska vi ha en fossilfri flotta. Men för detta krävs politiker som orkar prioritera och som vågar gå från ord till handling. Det behövs inga höghastighetståg, men det behövs ny politik och en ny regering. (Applåder)

Anf. 3 JENS HOLM (V) replik:

Herr talman! Jag tycker att det Jessica Roswall sa om kollektivtrafiken var viktigt. Det är fint att även Moderaterna är överens med till exempel oss i Vänsterpartiet om att fler bör resa kollektivt. Det ska självklart vara tryggt att resa i kollektivtrafiken.

Därför är jag lite förvånad när jag tittar i Moderaternas utgiftsmotion. Jag ser inte en enda krona ytterligare till kollektivtrafiken. Om man vill att människor ska resa mer kollektivt, och om man vill investera i kollektivtrafiken så att den blir tryggare och bättre, då borde man väl också anslå mer pengar till kollektivtrafiken. Vi i Vänsterpartiet anslår till exempel 2,5 miljarder kronor extra redan nästa år till kollektivtrafiken.

Jag tycker också att det är intressant att Moderaterna å ena sidan pratar om omställning av transportsektorn och står bakom målet att utsläppen från denna sektor ska minska med minst 70 procent till 2030. Det är om tio år. Men när man tittar på Moderaternas politik på detta område ser man å andra sidan avskaffande av det viktiga Klimatklivet – som har klimatinvesteringar som i synnerhet tillfaller transportsektorns omställning – och att det ska bli billigare att släppa ut genom sänkt drivmedelsskatt, avskaffande av flygskatt och nya subventioner till flygplatser och nya motorvägar.

Av den anledningen vill jag fråga Jessica Roswall: Hur ska vi kunna nå vår målsättning att minska utsläppen från transportsektorn med minst 70 procent med avskaffade klimatsatsningar?

Anf. 4 JESSIKA ROSWALL (M) replik:

Herr talman! Kollektivtrafiken hade vi en debatt om här i kammaren i våras. Jens Holm vet att vi alla prioriterar kollektivtrafiken och vill öka andelen åkande. Sedan planeras och ligger mycket av de pengarna på regional nivå. Men det är glädjande att vi faktiskt kunde ha en liten diskussion här om tryggheten. Den kan vi säkert återkomma till vid ett annat tillfälle.

Klimatklivet har blivit hårt kritiserat. Jag tycker att vi ska fokusera på saker som ger effekt. Därför blir jag provocerad av att det är mycket tal från Vänsterpartiet om till exempel höghastighetståg, som vi vet är en dyr och mycket olönsam investering som inte ger klimatnytta här och nu. Varför ska vi inte fokusera på det som gör att vi faktiskt når målen?

Jag vill lägga till något som jag kanske inte var tillräckligt tydlig med tidigare. Jag tror att vi ibland fokuserar lite för mycket på en sak. Vi behöver fokusera på flera saker. Jag tror att vi behöver prata om biobränslen för att nå målen i det korta perspektivet. Men sedan behöver vi prata mycket mer om elektrifiering för att nå målen i det långa perspektivet. Där önskar jag att vi också kunde prata om hur vi ska få fossilfri el.

Det finns alltså många saker som jag tycker att Moderaterna definitivt satsar på för att nå målen, inte bara med ord utan med handling.

Anf. 5 JENS HOLM (V) replik:

Herr talman! Utsläppsmålet för transportsektorn är alltså till 2030. Då ska våra utsläpp ha minskat med minst 70 procent.

Jessika Roswall tog i sitt anförande upp saker som investeringar i ny kärnkraft. Den första kärnkraftsreaktorn kommer inte ens att kunna tas i bruk före 2030. Elektrifiering av transportsektorn kommer också att ta lång tid, men det är vällovligt.

Jag undrar ändå: Ifall vi ska göra denna omställning, hur menar Moderaterna att vi ska kunna göra den på tio år med avskaffade klimatsatsningar? Där måste ju Moderaterna ha ett konkret svar, och det har jag inte hört ännu.

Anf. 6 JESSIKA ROSWALL (M) replik:

Herr talman! Det är inte några avskaffade klimatsatsningar. Jag har pekat på många saker som kommer att bidra och ge effekt.

Jag skulle vilja lyfta blicken lite grann. Menar vi allvar med att nå klimatmålen i världen måste vi se till att satsa rätt. Sverige står för en väldigt liten del av världens klimatutsläpp. Jag önskar att vi kunde ha en lite större diskussion om var vi kan sätta in rätt resurser.

Jag vill också, om jag hinner det på de 30 sekunder som är kvar, säga en sak som kanske inte riktigt hör till saken. Det är att om vi ska få alla i Sverige att vilja vara med på denna omställning måste alla som behöver det kunna nyttja sin bil, till exempel för att hämta sina barn och ta sig till och från jobbet. Vi måste se till att ge människor den möjligheten.

Anf. 7 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik:

Herr talman! Jag hörde den moderata ledamoten tala mycket om påbörjat arbete, utredning och bjuda in till samtal.

Är det något vi vet när det gäller vårt utgiftsområde och trafik är det ju att detta att planera, bygga nytt och underhålla är långa tidssekvenser, och det måste man faktiskt titta seriöst på.

Därför blir jag lite orolig, för Moderaterna lämnade sin egeninitierade Sverigeförhandling. Nu står kommunerna som tagit i hand där och väntar. Man lämnade gängsamtalet. Man hotade att lämna försvarssamtalen. Landsbygdskommitténs enighet höll i en dag eftersom Moderaterna dagen efter underskriften inte längre stod bakom förslaget. Och nu har man efter tre år lämnat energiöverenskommelsen.

Hur ser Moderaterna på långsiktighet? Vad är ett handslag värt för Moderaterna? Hur ska företagen som ska investera veta vad politiken vill, vad de ska satsa på eller vilka spelregler som finns? Det är väldigt kort bästföredatum på de överenskommelser man sluter.

Anf. 8 JESSIKA ROSWALL (M) replik:

Herr talman! Vi börjar med energiöverenskommelsen, som ju ligger närmast till hands. Detta var för ett par dagar sedan. Det var en nödvändig och viktig överenskommelse som vi träffade. Det mesta i den överenskommelsen är uppfyllt.

Som vi pratat om och jag lagt mycket fokus på finns det ett stort behov av elektrifiering av transportsektorn. Det är många andra sektorer som också behöver elektrifieras. Då är det beklagligt att regeringen inte lyssnar på de behov som finns och inte vill prata om exempelvis hur vi når fossilfri energi och då bland annat prata om kärnkraft.

Det är inget konstigt. Vi måste ju se samtiden som den är. När överenskommelsen träffades fanns det något annat.

Jag tycker definitivt att man ska lita på Moderaterna. Det är klart att jag tycker det, för vi har en långsiktig plan. Nu sitter ju inte vi i regeringsställning, som Anna-Caren Säterberg vet, utan vi bedriver oppositionspolitik för att få långsiktiga spelregler för våra företag och våra medborgare. Det är vårt syfte.

Jag förstår alltså inte riktigt frågan. Jag skulle önska att vi i stället kunde fokusera på hur vi ska nå de klimat- och transportpolitiska målen.

Anf. 9 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik:

Herr talman! Tack, Jessika! Eller tack till Jessika Roswall, den moderata ledamoten som står mitt emot mig, ska jag kanske säga.

Min synpunkt på detta är att när vi antar dessa stora planer även i vårt utskott handlar det om planering. Det handlar om långsiktiga förutsättningar och spelregler för både industri och företag när man ska bygga. Det handlar om underhåll och byggande.

För mig är frågan därför väldigt relevant: Om man har väldigt kort bästföredatum på överenskommelser och lätt kan bryta löften, hur ska vi då kunna samarbeta i de stora, viktiga, långsiktiga frågor som vi har hand om i trafikutskottet?

Anf. 10 JESSIKA ROSWALL (M) replik:

Herr talman! Jag ska återigen säga något om höghastighetstågen. Det var mycket riktigt en Sverigeförhandling, som var rätt och riktig då. Men man måste ju – det gäller även energiöverenskommelsen – titta på omvärlden och hur det ser ut. Vi fick nyligen en rapport från Riksrevisionen som visar att man borde dra i nödbromsen. Man borde inte fortsätta planera detta eftersom det inte ger effekt, är för dyrt och en massa andra saker som tas upp i rapporten.

Jag tycker att det är att visa styrka och kraft att Moderaterna vågar säga ”Nej, det här är inte rätt. Det är inte rätt sätt att använda våra skattepengar, och det är inte rätt för miljön. Därför måste vi våga säga nej.” Det önskar jag att regeringen också hade gjort i den frågan och även i energifrågan och i försvarsfrågan.

Jag känner att vi måste våga stå upp för våra värderingar och säga nej när det inte duger.

Anf. 11 EMMA BERGINGER (MP) replik:

Herr talman! Ledamoten Roswall säger sig inte vilja ställa transportslag mot varandra. Det förbryllar mig något, för vi har ju trots allt ett begränsat budgetutrymme.

Ledamoten Roswall säger också att det är viktigt att prioritera, och det vill jag verkligen instämna i. Det är viktigt att vi prioriterar vad vi vill satsa på för transportslag för att kunna uppnå våra klimat- och miljömål. Allt åt alla är som bekant inte en särskilt framgångsrik väg.

Min fråga blir: Hur vill då Moderaterna lösa kapacitetsbristen på de befintliga stambanorna? Det är ju praktiskt taget fullt. Det innebär att det är svårt att utöka tågtrafiken och att genomföra nödvändigt underhåll, och det är också svårt att upprätthålla en god standard på trafiken, för störningarna fortplantar sig ju som ringar på vattnet.

Hur vill man säkra en godstrafik och en persontrafik som är både energieffektiv och fossilfri? Elvägar i all ära, men ett dubbelspår motsvarar 15 filer.

Jag vill också instämma i det som min kollega Anna-Caren Säterberg sa om att Moderaterna faktiskt sviker kommunerna när de väljer att nu lämna det som man en gång initierade som Sverigebygget. Sverigebygget var ett väldigt vällovt projekt och initiativ som Miljöpartiet och Socialdemokraterna har fört vidare. Här står ett antal kommuner i södra Sverige och har tecknat avtal. Moderaterna vill nu lämna dem i sticket.

Jag tycker att det vore viktigt med en bred uppgörelse om nya stambanor för höghastighetståg för att kunna utveckla och bygga det fossilfria välfärdssamhället.

Anf. 12 JESSIKA ROSWALL (M) replik:

Herr talman! Hur ska man bygga klart stambanorna? Det vi har sagt är att vi måste fokusera och prioritera där det verkligen behövs, alltså kring storstad, där vi har trånga sektorer och det blir stopp, precis som Emma Berginger säger.

Ostlänken är ett exempel som byggs. Den är ju *en* del. Den ska byggas klart. Jag hade önskat att vi faktiskt hade haft mer diskussion om de sträckor som vi ser behövs, till exempel Lund–Hässleholm eller Borås–Göteborg. Men det finns också andra sträckor runt om i Sverige som är trånga sektorer som vi också måste fokusera på. Då handlar det om att prioritera.

Det som Moderaterna och alla vi som säger nej till höghastighetståg gör är att prioritera och se till att pengarna används där de behövs som mest. Jag har heller inte sett några andra pengar. Det skulle i så fall vara intressant att veta när de kommer. Men i huvudsak säger jag att om vi ska nå målen gäller det att prioritera, och det är det vi gör.

Jag ber om ursäkt för att jag glömde bort den andra frågan.

Anf. 13 EMMA BERGINGER (MP) replik:

Herr talman! Att fokusera på storstäderna kan man göra. Risken är då att vi bygger små snuttar som inte ger den utväxling och nytta som ett helt system skulle kunna ge. Ett helt system ger ju ett betydligt större underlag.

En av de saker som ledamoten Roswall har tagit upp här tidigare är den samhällsekonomiska lönsamheten för dessa system. Den blir såklart betydligt bättre om vi får ett helt system med hela det underlag och alla de nyttor som det för med sig.

Jessika Roswall har också tagit upp att man vill satsa på elvägar i stället. Jag vill understryka att regeringen gör stora satsningar på att utveckla elvägar, men det vore huvudlöst att satsa mer innan vi vet vilken standard som kan säkerställa att vi får elvägar som kan användas i många år framöver.

Anf. 14 JESSIKA ROSWALL (M) replik:

Herr talman! Möjligtvis är det fel att satsa på storstäderna, men man måste satsa där människor bor, och det är ju det som man gör med höghastighetsbanorna. Man satsar på södra Sverige men ingenting i norra Sverige. Runt Sundsvall behövs det också järnväg. Jag tycker att det är en ganska osjyst anklagelse.

När det gäller elvägar sa jag i mitt anförande att det finns problem. Men från branschen och andra är det tydligt: Ska vi nå målen måste politiken visa att vi vill det. Det finns en diskussion om vilken standard vi ska välja, men det betyder inte att vi kan slå oss till ro och inte satsa på detta. Det är först nu som Miljöpartiet vågar prata om elvägar, och det gläder mig förvisso, men det hade varit bra om vi redan lite tidigare hade kunnat peka ut att detta är något vi ska satsa på.

Anf. 15 JIMMY STÅHL (SD):

Herr talman! Sverigedemokraternas förslag till anslag inom utgiftsområde 22 ligger över den nivå som är beslutad, vilket innebär att vi inte kan reservera oss till förmån för vårt förslag. Sverigedemokraternas förslag bör ses som en helhet. Därför väljer vi att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande.

Herr talman! Det talas ofta om att infrastrukturen är landets blodomlopp. Jag kan hålla med om att liknelsen är ganska bra. Vi behöver en fungerande infrastruktur för att landet ska fungera. Tyvärr ser det ut som om kroppen Sverige har åkt på en ordentlig förkylning, och den har suttit i ett bra tag. Det stora problemet är att det inte finns någon quickfixmedicin för att lösa problemet. Det larmas ständigt om nya problem, och det är hög tid att få upp kroppen från sjuksängen.

Som tidigare sagts måste vi se helheten. Infrastruktur i Sverige ska ses som en helhet, och det är viktigt att vi arbetar på alla plan för att få varor till butikerna i rätt tid och att få personerna till deras arbeten eller fritidsaktiviteter i tid. Att kunna lita på infrastrukturen är och har varit mycket viktigt under en lång tid, speciellt då företag arbetar med tesen ”just in time”. Då ligger alla varulager på vägarna, på järnvägarna och i sjöfarten, på väg till fabriker, butiker med mera.

Vad gäller persontransporter är det minst lika viktigt att man inte får fördyringar genom förluster av anslutningar med mera. Sverigedemokraterna kan inte nog påpeka hur viktigt det är att man inte ställer trafikslagen mot varandra. Vi behöver alla trafikslag för att samhället ska fungera optimalt. Vi behöver tåg, fartyg, bilar, lastbilar och flygplan, men inte minst behöver vi digitalisering.

Herr talman! Järnvägen har använts som budgetregulator under lång tid, och underhållet har blivit kraftigt eftersatt. Järnvägen har under senare tid fått ett jätteuppsving vad gäller resandet och viljan att transportera gods. Vi anser att det finns ett flertal prioriterade järnvägssträckor som behöver byggas eller utökas till dubbelspår eller fyrspår. Det finns även ett behov av att se över hastigheterna för att kunna möjliggöra för fler godstransporter att flyttas över. Vi vet att hastigheterna på järnvägen är avgörande för att man ska kunna utnyttja den mer optimalt.

Genom relativt små justeringar kan vi öka kapaciteten markant. Regeringen bör kanske prioritera om lite i den nationella planen 2018–2029 och tidigarelägga vissa järnvägssatsningar. Vi föreslår med andra ord en liten

förstärkning där vi skjuter till 500 miljoner extra i investeringar i järnvägsinfrastruktur. Vi lägger dessutom ytterligare 50 miljoner till näringslivspotten, så att man enklare kan få industrispår.

Låt oss titta på underhållet. Förr i tiden fanns det mycket mer schemalagt underhåll, men i dag har det övergått mer till akut underhåll, där man lagar trasig järnväg. Vi måste tillbaka till det som var förr, alltså att vi underhåller järnvägen till 80–90 procent och har väldigt lite akut avhjälpande underhåll.

Herr talman! Åkeribranschen får vi inte glömma. Här behöver enorma satsningar göras, framför allt för att få sjysta villkor. Vi kan inte fortsätta att konkurrera ut den svenska åkeribranschen. Vi måste ha kontroll på de svenska vägarna.

Sverigedemokraterna har föreslagit att vi ska ha elektroniska kontrollenheter där vi kan se att cabotagereglererna efterföljs.

Det är också viktigt att vi ser att lastsäkringen ombord på transporterna fungerar, för det är väldigt dåligt lastsäkrat i mängder av lastbilar. När jag gick en lastsäkringskurs var en av tio rätt lastsäkrad. Med andra ord var nio av tio under den koll vi gjorde inte rätt lastsäkrade, vilket innebär en enorm fara för trafiksäkerheten.

Herr talman! Vi har också valt att satsa ganska mycket på kommunala vägar. Vi halverade stadsmiljöavtalet och lade 500 miljoner på kommunala vägar med särskilda behov. Men vi tyckte inte att det var tillräckligt, så vi sköt till ytterligare 500 miljoner. Vi satsar alltså 1 miljard extra på att rusta upp kommunala vägar. Då kan man undra: Varför väljer vi att göra detta? Jo, när 100 kommuner av 290 lade fram sina budgetar hade de röda siffror. De går back. Kommunerna har enorma problem med att klara av sin ekonomi. Därför känner vi att vi måste hjälpa till. Infrastrukturen är så viktig att vi inte kan tillåta kommunerna att prioritera bort den. Vi vet att kommunerna har kärnfrågor som skola och sjukvård, och det måste de kunna ta hand om. Därför skjuter vi till dessa pengar.

Nu pratar vi om kommuner och kommunala vägar. Vi vet att kommunerna även har hamnar, inte alla kommuner men väldigt många. Vi måste kunna få bra anslutningsvägar till och från hamnarna för att sjöfarten ska kunna fungera tillfredsställande.

Vad gäller sjöfarten är det väldigt viktigt att vi börjar titta på Sjöfartsverket. Vi som läser Sjöfartstidningen kan se att Sjöfartsverket har enorma problem med ekonomin. Deras enda sätt att få in pengar är att belasta sjöfarten med ytterligare avgifter, vilket innebär en risk. Nu byggs Fehmarn Bält-tunneln. Det finns då en risk att man inte har möjlighet att frakta med fartyg hela vägen till Sverige. Man kanske väljer att avstå från att åka med sina fartyg till Sverige och hellre lägger till i Danmark och Tyskland, där kostnaden är lägre, och kör in i Sverige med lastbilar i stället. Det är inte bra för miljön.

Jag ser, herr talman, att tiden börjar springa iväg, så jag hoppar över lite. Men jag vill påpeka att vi måste satsa på tryggheten. Vi har tidigare hört Jessica Roswall diskutera otryggheten. Jag kan bara bekräfta att vi har otrygghet ute på vägarna och i våra kollektivtrafikanordningar. Jag tänker framför allt på ett reportage alldeles nyligen om Skånetrafiken, där man blir bespottad och attackerad.

(Applåder)

Anf. 16 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik:

Herr talman! Ledamoten Jimmy Ståhl säger att Sverige Kroppen är förkyld, och ett sätt att få förkyllningen ur Sverige Kroppen är att inte göra den mer sjuk, det vill säga ta hand om klimat och miljö.

Jag har en klok vän i Arjeplog. Hon heter Britta Flinkfeldt. Hon säger så här: Tänk dig att du och din familj har ett hus som ni bor i, som producerar spillolja som avfall! Tänk dig också – nu förenklar vi – att det enda stället där man kan släppa ut spilloljan är barnens sandlåda! Barnen är små. Du måste ta på dem galonisar och stövlar när de ska ut och leka, för det är lögn att få bort spilloljan från kläderna – det är ett besvärligt läge. Ska föräldrarna försöka minska mängden spillolja som huset producerar för att barnens sandlåda ska bli renare? Eller ska de titta sig omkring och se att grannen faktiskt har det värre och helt enkelt inte göra något åt detta? Man tänker då bara på att andra ska göra någonting. Funkar det?

Många av oss har i dag diskuterat omställningen. När jag tittar på Sverigedemokraternas budget och jämför den med regeringens och Centerpartiets och Liberalernas undrar jag om ni på riktigt tror att vi behöver ställa om och om ni på riktigt tror att det finns ett klimathot. Är ni beredda att jobba för en klimatsmartare transportsektor? Det är något som vi socialdemokrater verkligen vill.

Anf. 17 JIMMY STÅHL (SD) replik:

Herr talman! Vad gäller sandlådan tänker vi inte sätta oss där med Socialdemokraterna, utan där får de sitta själva.

Klimatet är självklart jätte viktigt. Ser man klimatet som ett stort träd i stället för en tråkig sandlåda med oljespill i skulle jag vilja påstå att Socialdemokraterna hela tiden tittar på det rödaste äpplet högst upp, som är svårast att plocka. Jag kan inte förstå, herr talman, varför man hela tiden ska göra det så svårt att göra klimatet bättre. Det ska vara dyrt. Det ska vara jobbigt. Visst, det är ett vackert äpple, men effekten är liten.

Vi kan till exempel titta på bonus-malus-systemet. Där beskattar man de absolut modernaste och fräschaste bilarna, som släpper ut minst avgaser i naturen, och lägger bonusen på elbilar, som ett fåtal människor har råd att köpa. Jag kan inte förstå logiken. Med andra ord sitter man och gynnar skrotbilar som släpper ut mängder med koldioxid i atmosfären, för det är de som är billiga att äga. I stället borde man införskaffa en bonus för dem som väljer att skrota sina bilar. Och man borde inte gynna elbilarna. De som säljer elbilar har inga incitament att sänka priset, för de subventioneras med skattemedel, vilket innebär att elbilarna inte blir billigare per automatik. Men om få väljer att köpa dem måste man sänka priserna, vilket innebär att fler kan köpa dem.

Plocka lågt hängande äpplen!

(Applåder)

I detta anförande instämde Angelica Lundberg (SD).

Anf. 18 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik:

Herr talman! Jag tänker att poängen faktiskt var att ingen skulle vara i sandlådan, utan man skulle städa själv, Jimmy Ståhl.

Jimmy Ståhl pratar om klimat och säger att vi ska plocka de lägst hängande frukterna. Jag tycker att man ska plocka alla frukter. Därför tänker

jag så här: Är det någonting som vi alla i den här salen vet är det att drivmedelsskatten faktiskt får ned koldioxidutsläppen. Då är det en väldigt lågt hängande frukt att ha kvar, i stället för att man sänker drivmedelsskatten.

När jag läser Sverigedemokraternas budgetmotion ser jag att man vill sänka drivmedelsskatten med 1 krona, och man säger att det kostar 1,9 miljarder. Så läser jag Moderaternas förslag. De vill sänka den med 1 krona, och där kostar det 6 miljarder. Är Sverigedemokraternas budget underfinansierad, eller har Moderaterna helt fel i sina beräkningar?

Anf. 19 JIMMY STÅHL (SD) replik:

Herr talman! När det gäller hur man räknar beror det antagligen på hur mycket biodrivmedel eller andra produkter som man har i bensinen. Vi har i alla fall räknat med att det ska bli 1 krona billigare vid pump. Så har vi räknat. Hur Moderaterna har räknat vet jag faktiskt inte. Jag säger inte att de har fel, och jag säger inte att vi har fel. Jag säger inte att de har rätt, och jag säger inte att vi har rätt – jo, det gör jag.

Det är klart att man måste jobba på alla punkter. Jag tror att vi alla vill ha en bra miljö. Som jag tidigare har sagt: Våra företag i Sverige ligger långt i framkant. Våra företag är innovativa. Vi säljer lösningar. Många gånger kan vi tjäna mycket mer på miljön genom att exportera både kunskap och utbildning. Jag tror att vi måste satsa globalt, för miljön är global.

Anf. 20 EMMA BERGINGER (MP) replik:

Herr talman! Jag har inte lika fiffiga liknelser som Anna-Caren Säterberg, men jag vill också lyfta frågan om klimatet. Det är nämligen en fråga som är utestående i Sverigedemokraternas budget.

Man kan snarare säga att Sverigedemokraternas budgetmotion är direkt skadlig politik för klimatet. De vill förutom att sänka bensinskatten, som har nämnts här tidigare, minska reduktionsplikten, avskaffa bonus–malus och slopa flygskatten. Det är visserligen sådant som hör till ett annat utgiftsområde. Men det är ändå viktigt i sammanhanget.

I Sverigedemokraternas budget för just detta utgiftsområde ser man, förutom att de ondgör sig över nattåg, att de vill utöka kapaciteten för flygplatser, inte minst för Arlanda.

Stadsmiljöavtalen vill de göra om från att vara klimatbidrag till kommunernas klimatomställning med satsningar på kollektivtrafik och cykeltrafik till att användas för utbyggnad av kommunala vägar, just för att de prioriterar klimatskadlig politik.

Min fråga måste bli: Finns det någon någonstans inom Sverigedemokraterna som tar klimatfrågan på allvar, och hur vill Sverigedemokraterna komma till rätta med Sveriges klimatutsläpp?

Anf. 21 JIMMY STÅHL (SD) replik:

Herr talman! Kan du, Emma Berginger, förklara för mig hur man ska kunna åka i kollektivtrafik utan kommunala vägar? Jag kan inte det. Kan herr talmannen förklara för mig hur man ska kunna tanka alla fordon genom att ha en högre reduktionsplikt och hur det påverkar klimatet med palmolja med mera? Jag kan inte det, herr talman.

Jag vet att vi har satsningar som Miljöpartiet inte har. Miljöpartiet vill till exempel bygga höghastighetståg som kommer att generera enormt mycket koldioxidutsläpp och bli klara 2070 eller kanske 2100 i stället för

att återigen ta de lätta frukterna och bygga så att befintlig järnväg kan transportera mer gods och fler personer och det ganska snabbt.

Prot. 2019/20:50
12 december

Kommunikationer

Anf. 22 EMMA BERGINGER (MP) replik:

Herr talman! Kollektivtrafik kan såklart gå på en kollektivtrafikled. Man kan använda stadsmiljöavtalsmedel för att bygga ut vägar för kollektivtrafiken. Men som jag tolkar Sverigedemokraternas budget är det just de andra vägarna, vägarna för biltrafiken, som Sverigedemokraterna vill prioritera. Det är just därför som de vill avskaffa stadsmiljöavtalen.

Vi behöver såklart biobränslen vid omställningen av transportsektorn. Men vi behöver också elektrifiering. Det finns mycket som man kan göra för att säkra en omställning av biltrafiken.

Slutligen vill jag säga att höghastighetståg är helt nödvändiga för att vi ska kunna utveckla de befintliga järnvägarna, så att vi får det underhåll som behövs och en säkrad järnvägstrafik.

Vi behöver också ha en mycket snabb utbyggnad av nya stambanor för höghastighetståg. Men där är Sverigedemokraterna inte behjälpliga.

Anf. 23 JIMMY STÅHL (SD) replik:

Herr talman! I sak är det jättepositivt med höghastighetståg. Jag har åkt med höghastighetståg. De är helt underbara. Hade man kunnat få höghastighetståg genom att använda ett trollspö och utan att de kostar någonting hade man kunnat bygga dem. I sak är vi inte emot höghastighetståg. Problemet är kostnaden och den tid som det tar att färdigställa dem. Att bygga någonting för pengar som man inte har är naivt, och Riksrevisionen håller med oss. Man gör inte på det sättet med så mycket pengar. Det talas om att det skulle kosta 200 miljarder kronor eller 320 miljarder kronor. Och i verkligheten stannar det säkert på 500 miljarder kronor. Men det är egentligen ointressant, eftersom jag i dagsläget hoppas att det inte blir av.

Ledamot Berginger har fel om stadsmiljöavtalen. Vi vill inte avskaffa dem. Däremot vill vi minska dem för att kunna gynna även kommuner i norr som inte har kollektivtrafik i den utsträckning som man har i Lund eller i Göteborg.

Anf. 24 MAGNUS JACOBSSON (KD):

Herr talman! Riksdagen har redan fastställt budgeten. Då Kristdemokraternas budget på detta område ligger ca 1 miljard kronor högre över en treårsperiod kommer vi inte att rösta om detta utan hänvisa till vårt särskilda yttrande där vi berättar hur vi ser på utgiftsområde 22.

Herr talman! Kristdemokraterna vill skapa ett samhälle med god ekonomisk tillväxt och ett företagsklimat som står sig starkt i en hård internationell konkurrens. En väl fungerande ekonomisk politik ger oss möjlighet att satsa på välfärden, såsom vård, omsorg och en bra skola.

Genom arbetsmarknads- och skattereformer kan vi förbättra människors möjligheter att få både bostad och jobb. Den ekonomiska politiken ska stärka familjer och det civila samhället, vilket är grunden för ett samhälle byggt på gemenskap och där människor känner tillit till varandra. Kort och gott sätter vi kristdemokrater välfärden och tryggheten före annat, och vi vill genomföra reformer som stärker samhällsgemenskapen.

Herr talman! Kristdemokraterna anser att goda kommunikationer är en förutsättning för att Sverige ska utveckla välstånd, sysselsättning och konkurrenskraft. För ett glest befolkat land som Sverige är transporterna av särskilt stor betydelse. Vår politik utgår från att människor ska kunna bo och arbeta i hela landet. Ett väl utbyggt transportsystem i form av vägar, järnvägar, flygförbindelser, sjöfart, fungerande postservice samt goda tele- och datakommunikationer är en förutsättning för en fortsatt god utveckling.

Utvecklingen av infrastrukturen måste ske på ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart sätt. Det är bland annat därför som vi lyfter fram behovet av en ny trafik- och bränslebeskattning som skapar en större rättvisa mellan stad och land samtidigt som den försvårar illojal konkurrens från utländska åkare.

Vi anser att Sverige måste minska sitt beroende av fossila bränslen inom transportsektorn. För att nå målet om ett minskat fossilberoende anser vi att man ska underlätta för elektrifiering av sjöfarten, flyget och fordonssektorn. Det kommer dock inte att lyckas om vi har ett energisystem som titt som tätt drabbas av effektbrist. Vi måste få till en effektutredning som säkerställer att det finns både el och effekt i hela landet vid de tillfällen då brukarna behöver den.

Herr talman! Inom trafikutskottet finns en stor samsyn. Vi har alla i princip samma investerings- och underhållsbudget. Även om vi kristdemokrater har ett antal satsningar som gör att vi under de kommande tre åren satsar ca 1 miljard kronor mer än regeringen på infrastruktur är det i stort sett inga större skillnader.

Det finns dock oroande signaler om att Trafikverket har svårt att genomföra det underhåll och de investeringar som vi beslutar om i budgeten, och då framför allt på vägsidan. Detta måste vi följa upp, då det är viktigt att de planer som vi har beslutat om också genomförs.

På landsbygden är det viktigt att underhållet av de enskilda vägarna fungerar. Regelverket måste skapa möjligheter att avsätta tillräckliga resurser för investeringar och underhåll av enskilda vägar. Vaghållningen av de enskilda vägarna fungerar oftast bra, och de är ett viktigt komplement till de statliga, kommunala och regionala vägarna. För att underlätta för Sveriges alla vägföreningar, som tar ett stort ansvar för den lokala infrastrukturen, vill vi utöka medfinansieringen av de enskilda vägarna med ytterligare 100 miljoner kronor.

Trafikverket håller på att klassificera nya BK4-vägar. För att påskynda detta viktiga arbete avsätter vi 10 miljoner kronor till personalförstärkningar. Det är viktigt att arbetet går snabbare än i dag, eftersom tillgången till BK4-vägar gynnar den svenska konkurrenskraften genom att tyngre och längre lastbilar får möjlighet att använda dessa vägar.

För att påskynda omställningen av lastbilsflottan vill vi satsa 150 miljoner kronor på en utbyggnad av laddstolpar för lastbilar. Utöver detta satsar vi ytterligare 25 miljoner kronor inom näringsutskottets ansvarsområde för en fortsatt utbyggnad av laddstolpar för bilar. Det är för övrigt konstigt att det hamnade där.

Vi föreslår också en satsning på ytterligare 200 miljoner kronor för att stärka infrastrukturen för cyklar. Cyklingen har en stor utvecklingspotential med goda miljö-, klimat- och hälsoeffekter. Cyklingen måste ses som ett eget trafikslag och få en högre prioritering inom stadsplaneringen. Där

enskilda kommuner satsar på infrastruktur för cyklar ökar andelen som cyklar, vilket minskar belastningen i det övriga trafiksystemet.

I detta sammanhang vill jag även påpeka att det är viktigt att vi följer utvecklingen av elsparkcyklar för att se hur vi på sikt ska arbeta för att även detta trafikslag ska fungera på ett bra sätt inom hela trafikmiljön.

Järnvägen är ett viktigt transportslag. Vi arbetar för att man ska rusta upp nuvarande spår samt bygga nya stambanor i syfte att binda samman olika arbetsmarknadsregioner.

Vi anser också att man ska fortsätta att rusta upp järnvägen i Norrland, vilket får positiva konsekvenser för hela transportsystemet. Vi har även ställt oss bakom regeringens förslag om att stödja nattåg, då de ökar mobiliteten för dem som bor och verkar i norra Sverige.

Herr talman! Flyget är en viktig del av den nationella kollektivtrafiken. Ska alla delar av Sverige ha samma förutsättningar att dra nytta av våra starka tillväxtregioner måste vi ha ett fungerande flyg. Vi anser därför att kommuner och regioner ska ha möjlighet att upphandla det flyg som de bedömer är nödvändigt för att stärka det lokala näringslivet samt ge medborgarna goda förutsättningar att resa i landet.

Samtidigt är det viktigt att flyget fortsätter att minska sina utsläpp. Vi föreslår därför att det genomförs en riktad satsning på forskning och utveckling av el samt biobränsle för flyg. Vi avsätter 100 miljoner kronor för att stärka den forskning som redan pågår på bland annat framtagande av elflyg. Utöver det satsar vi 50 miljoner på biojet inom utgiftsområde 20.

Herr talman! Sverige är en handelsnation, och ca 90 procent av allt gods som lämnar och kommer till Sverige gör det via en hamn. Vi vill stärka den svenska sjöfarten, och därför säger vi nej till regeringens neddragning av sjöfartsstödet med 20 miljoner kronor. Regeringen väljer att gå fram med en sänkning av stödet med 1 procent, vilket vi anser är extremt olyckligt. Det skadar branschens tilltro till staten, och det riskerar att hämma den positiva inflaggning av fartyg som vi har sett de senaste åren.

Samtidigt hämmas möjligheten till överflyttning av gods till sjöfart, vilket står i strid med miljömålen. Det är viktigt att avgiftssystemen och skatterna styr mot klimatsmarta val. Investeringar i klimatsmart teknik måste löna sig för att fler aktörer ska göra dessa val. Det finns i dag möjlighet till miljörabatt för företag som gör sådana investeringar, men för många redare har miljörabatterna minskat jämfört med de miljörabatter som fanns tidigare. Detta är olyckligt. Incitamenten för redare att göra miljöinvesteringar måste stärkas, och därför satsar vi 30 miljoner kronor på en förstärkning av miljörabatten.

Herr talman! Vi har redan talat om trygghet i kollektivtrafiken. Det är en viktig fråga; kollektivtrafiken är en viktig del av infrastrukturen. Tyvärr har vi kristdemokrater noterat att det finns en ökad otrygghet inom kollektivtrafiken, framför allt i våra större städer. Vi avsätter därför 10 miljoner kronor för att motverka denna otrygghet via övervakningskameror och andra åtgärder som syftar till att stärka säkerheten på gator, i busskurer och på järnvägsstationer.

Vi genomför en utökad satsning på bredband med 50 miljoner. Höga kostnader för enskilda brukare är i dag det största hindret för utbyggnation av bredband. Det är därför viktigt att stödet för utbyggnation av bredband finns kvar. Alla som jobbar med dessa frågor inser att bredband tillsammans med 5G kommer att vara ett av de riktigt stora tekniksprången.

Framtidens fordon, vård, hemtjänst, utbildning och företagande kommer att vara helt beroende av fungerande digitala lösningar. I dag ser vi att landsbygden inte har fått samma goda förutsättningar som våra tätorter, och därför är det viktigt att vi fortsätter att satsa på byggnation av bredband i hela Sverige.

Herr talman! Jag närmar mig slutet av mitt anförande.

Vi i trafikutskottet är överens om det mesta, men jag är orolig för bristen på framförhållning. I fredags hade jag en debatt med Tomas Eneroth avseende när uppgraderingen av statens investeringsplan ska ske. Tyvärr var svaret att det bereds i regeringen, vilket betyder att man inte har påbörjat den utvärdering och uppgradering som ska ske 2022. Detta skapar oro och planeringssvårigheter hos kommuner, regioner och näringslivet.

Herr talman! Vi kristdemokrater står bakom vår politik och vårt särskilda yttrande gällande utgiftsområde 22.

Anf. 25 TALMANNEN:

Jag påminner om den överenskommelse om maximalt åtta minuters talartid som ledamöterna uppenbarligen är väl medvetna om.

Anf. 26 JENS HOLM (V) replik:

Herr talman! Jag läser i Kristdemokraternas alternativa budget och söker efter täckning för de satsningar på klimatomställningen som Magnus Jacobsson var inne på. I stället hittar jag en lång rad neddragningar på klimatområdet.

Kristdemokraterna avvisar Klimatklivet, man avskaffar stadsmiljöavtalet och man vill att det ska bli billigare att släppa ut genom sänkta drivmedelsskatter och en avskaffad flygskatt. Det blir inga extra satsningar på utbyggd kollektivtrafik, vilket jag tycker är märkligt eftersom jag helt och hållet håller med Magnus Jacobsson om vikten av att öka tryggheten i kollektivtrafiken och överlag få fler att resa kollektivt.

Vi har som bekant en målsättning om att minska våra utsläpp på det här området med minst 70 procent under de närmaste tio åren. Jag får inte ihop det med Kristdemokraternas politik. Hur ska Kristdemokraterna se till att vi uppnår det här målet med minskade klimatsatsningar?

Anf. 27 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik:

Herr talman! Jens har fel i sak, för i den här budgeten har vi ställt oss bakom flygskatten. Det är bland annat de pengarna vi använder till investeringar för att hitta andra möjligheter att göra flyget mer miljövänligt genom el och andra bränslen. Där har vi alltså gjort en positionsförändring jämfört med den förra budgeten.

När det gäller många av de frågor som lyfts fram handlar det egentligen om regional och kommunal finansiering, och vi anser att det *ska* vara regional och kommunal finansiering. Det är också så att flera av de projekt som nu lyfts fram i positiva ordalag tyvärr har visat sig väldigt ineffektiva. De har inte haft de effekter man eftersträvade, och vi har väldigt svårt för idén att man ska kasta goda pengar efter dåliga.

När det sedan gäller själva sakfrågan kan vi konstatera att CO₂-utsläppen minskade med 19 procent under allianstiden. Under nuvarande period har man klarat av att minska dem med 0,4 procent. Jag tror inte att någon av oss på den borgerliga sidan har särdeles mycket att skämmas för när det

gäller miljöpolitik. Vi är stolta över den miljöpolitik vi för, och vi vill göra en omställning. Vi tror dock inte på idén att straffbeskatta landsbygden.

Prot. 2019/20:50
12 december

Kommunikationer

Anf. 28 JENS HOLM (V) replik:

Herr talman! Vad gäller kollektivtrafiken får jag inte riktigt ihop det. Å ena sidan säger nämligen Magnus Jacobsson att detta är någonting för regionerna att satsa på, men å andra sidan vill Kristdemokraterna anslå 10 miljoner kronor – tror jag att det var – till övervakningskameror. Det är ingen jättesatsning på kollektivtrafiken. Vill vi verkligen få fler människor att resa kollektivt, och kanske i synnerhet i glesbygd, tänker jag att vi helt enkelt får gå in och hjälpa de regionala kollektivtrafikmyndigheterna med särskilda anslag från statsbudgeten. Det är precis vad vi i Vänsterpartiet gör.

Sedan tycker jag att det är mycket märkligt att Kristdemokraterna avfärdar det effektivaste sättet att i närtid minska våra utsläpp från transportsektorn, nämligen drivmedelsskatter. Det är klart att det går att kompensera människor som bor på landsbygden, och det vill vi i Vänsterpartiet göra. Varför avfärdar ni det effektivaste sättet att minska utsläppen från transportsektorn, Magnus Jacobsson?

Anf. 29 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik:

Herr talman! Jag är glad för framför allt den sista frågeställningen. Det är inte så att Kristdemokraterna avfärdar drivmedelsskatter; tvärtom har vi vid flera tillfällen försökt lyfta fram ett helt nytt sätt att tänka.

Vi hade ett seminarium i Almedalen om detta, där vi sa att det behövs en ny trafik- och bränslebeskattning. Vår idé bygger på att man använder sig av de digitala förutsättningar som nu växer fram och som gör att man skulle kunna ha en beskattning där det är helt olika skatt vid olika tider på dygnet, olika skatt beroende på var i landet du kör, olika beskattning beroende på vilken tyngd det är på fordonet och så vidare. Det är alltså tvärtom så att vi skulle vilja ha ett system som verkligen använder sig av positiva och negativa incitament för att få en bättre beskattning av trafiken. Det skulle gynna landsbygden, och det skulle gynna kollektivtrafiken i tätort.

Sedan kommer vi inte att ha en kollektivtrafik som är lika bra i hela Sverige som den är i Stockholm, och därför måste vi acceptera bilen som ett viktigt färdmedel.

Anf. 30 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S):

Herr talman! Först vill jag säga: Hurra! I över tio år har vi socialdemokrater drivit på för nya, sjysta villkor på vägarna. Det har vi gjort med hjälp av socialdemokratiska Europaparlamentariker som Jens Nilsson, Marita Ulvskog och nu Johan Danielsson, samt med vår infrastrukturminister Tomas Eneroth. Nu kom beskedet om lyckade förhandlingar i EU – vi ska få nya regler som ska skapa ordning och reda på vägarna för lastbilschaufförer och konkurrens på lika villkor för åkerierna. Detta är en seger! Nu hoppas vi att Europaparlamentet ska godkänna förslaget.
(Applåder)

I dag debatterar vi trafikutskottets betänkande nr 1, vilket innehåller regeringens förslag om drygt 1 miljard i veckan år 2020 till att bygga och underhålla vår infrastruktur i Sverige.

Det är en del av att bygga ett starkare och tryggare Sverige som håller ihop. Regeringen gör detta för att vi ska kunna leva och arbeta i hela vårt land och för att vi ska kunna transportera de rikedomar som finns runt om i landet och som är så viktiga för svensk ekonomi. Regeringen gör detta för att man ska kunna ta sig tryggt, säkert och i tid till jobbet eller till skolan och för att ställa om så att våra barn, våra barnbarn och framtida generationer ska veta att de av oss i Sveriges riksdag som står bakom Parismålen och de av oss som sa ja till en klimatlag också kommer att jobba för att bygga ett mer robust, starkare och tryggt samhälle.

Omställningen måste också vara rättvis. Ingen ska lämnas i sticket på grund av klass, kön eller bostadsort.

Omställningen måste genomsyra alla politikområden. Den berör allt från industrins produktion och maten vi äter till husen vi bor i och hur vi konsumerar. Det finns faktiskt inga transporter som är gratis. Vi har satt ett bra men utmanande mål om att minska utsläppen från transporterna med 70 procent till 2030.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på motionerna.

När jag läser hela betänkandet ser jag att det finns en styrka där, nämligen att vi i trafikutskottet i stort sett är överens om väldigt mycket. Men vis av erfarenheterna från den senaste tiden ser jag även att det man lovar verkar alltför lätt att bryta; de överenskommelser man gjort får ett väldigt kort bästföredatum.

Jag tar dock inte ut några sorger i förskott utan kan konstatera att det för att planera, för att bygga nytt och för att underhålla infrastrukturen krävs att man långsiktigt är så överens som möjligt. Det behövs när vi jobbar med våra största utmaningar: att klara de viktiga klimatmål vi satt upp och samtidigt klara tillgängligheten såväl på landsbygd som i stad med fungerande infrastruktur när Sveriges befolkning växer, när företag vill investera, när bostäder byggs, när arbetare ska pendla till jobbet och när människor ska kunna ta sig till skolan eller till skidbacken.

Herr talman! På våra vägar rullar fler och fler elbilar. Sverige tillhör de länder i Europa där en hög andel av nyregistreringarna är laddbara bilar. Vi ser också ett ökat antal registreringar av eldrivna bussar och lätta lastbilar.

Sedan Klimatklivet startade har 30 000 nya laddpunkter tillkommit. Men det behövs mer, så regeringen föreslår en elektrifieringskommission för att påskynda arbetet med elektrifieringen av transportsektorn. Vi behöver den. Vi behöver mer biodrivmedel, och vi behöver öka reduktionsplikten för att göra våra resor och transporter på vägarna klimatsmartare.

Det är glädjande att svensk kollektivtrafik nästan är helt fossilfri. Det är viktigt att det offentliga Sverige går före. Viktigt är också satsningen på ett biljettsystem för hela landet. Det ska vara lätt att vara kollektivtrafikgäst.

Herr talman! Det miljonte tåget gick för några veckor sedan. Det är trångt på spåren. Kapaciteten behöver byggas ut – för arbetspendlingen, för långväga resor, för den växande besöksnäringen och för godstransporterna.

Trafikutskottet besökte Västra Götalandsregionen för några veckor sedan. Budskapet vi fick var tydligt: Det är fullt på spåren.

Vi ser det från Lund till Luleå. Vi ser vikten av Norrbotniabanan när vi vet hur viktiga de naturresurser som Norrland producerar är för svensk export och för Aktiebolaget Sveriges ekonomi. Järnvägen tar en mycket större roll varje år i denna infrastrukturplan jämfört med den förra.

Som socialdemokrat från Jämtland måste jag också säga hur glad jag är att regeringen lyssnar och inte bara satsar på järnväg utan även på att tåg ska gå på den. Ett exempel på detta är satsningen på nattåg till Jämtland. Vem vill inte uppleva snö och skidåkning i Åre eller Jämtlandsfjällen, herr talman? Alla är naturligtvis hjärtligt välkomna.

Järnvägen behöver mer underhåll. Vi har en underhållsskuld som vi nu tar tag i. För alla som stått och väntat i regn och kyla på en perrong behöver tåget komma och gå i tid. Förseningar kostar hela samhället.

Herr talman! När vi i trafikutskottet gjorde vårt besök i Göteborg handlade det inte bara om att det är fullt på spåren och om bygget av Västlänken utan också om den för Sverige så viktiga Göteborgs hamn. Där invigde infrastrukturministern i år den första alkobommen. Det är viktigt för trafiksäkerheten.

Herr talman! Sjöfarten är enormt viktig för vår export. För den och för våra andra transportslag blir regeringens godstransportstrategi viktig. Vi vill ju se omflyttning till järnväg och sjöfart, och det är glädjande att den svenska flaggan vajar på fler och fler fartyg. Med satsningar på mer forskning, med ekobonus och med mer satsningar än förut i infrastrukturplanen ser vi ett uppsving för svensk sjöfart.

Svensk sjöfartsnäring har nollutsläpp som mål till 2050. Vi ser många positiva exempel, som att de som turar mellan Helsingborg och Helsingör gör det på batteridrivna färjor. Vi ser modern design och den senaste tekniken, som på det fartyg – Thun Venern – som jag hade förmånen att bli gudmor till.

Vi ser också nya jobb. Mellan 2015 och 2018 ökade antalet direkt anställda inom det svenska sjöfartsklustret med ca 1 000 personer, och jag är väldigt glad att min son är en av dem.

Luftfarten skapar den tillgänglighet som behövs i vårt avlånga land. Vi är det näst mest glesbebodda landet i Europa. Vi behöver flyget om vi på ett effektivt sätt ska kunna resa och transportera när avstånden inrikes eller utrikes är för långa. Men flyget måste också ställa om, och infrastrukturen och transportslagen i sin helhet måste jacka i varandra för den både klimatsmartaste och mest effektiva resan eller transporten.

Herr talman! Det trygga, starka och hållbara samhällsbygget måste fortsätta med bredband i hela landet, där staten också måste garantera tillgång till en säker och pålitlig digital allmännytta. Det måste fortsätta med cykelvägar för unga och gamla, med trafiksäkra vägar som trafikeras av klimatsmarta fordon och med sjysta villkor.

Detta samhällsbygge måste fortsätta med flyg som drivs av el eller biobränsle, med en utbyggd och underhållen järnväg där godset transporteras och där människor reser till nya besöksmål eller arbetspendlar. Det måste fortsätta med en utvecklad, klimatsmart sjöfart som fraktar gods både utomlands och till våra egna och nära hamnar.

Sverige behöver samtliga trafikslag. Vi har en rejäl utmaning i att ställa om. Vi har också en rejäl utmaning i att hela landet ska ha en fungerande infrastruktur och tillgång till bra kommunikationer.

Vi socialdemokrater räds aldrig en utmaning. Det starka, trygga och hållbara samhällsbygget har trafikutskottets betänkande 1 definitivt en del i.

(Applåder)

I detta anförande instämde Denis Begic, Johan Büser, Elin Gustafsson, Teres Lindberg och Jasenko Omanovic (alla S).

Anf. 31 JIMMY STÅHL (SD) replik:

Herr talman! Vad ska man säga? Jag tycker överlag att budgeten är ganska bra – den fångar ganska mycket av helheten.

När jag hörde att Anna-Caren Säterberg var uppe och pratade om EU blev jag himla glad. Jag uppfattade dock inte att vår egen lille sverigedemokrat Nalles namn nämndes från talarstolen. Vår Nalle har tillsammans med den forne socialdemokraten Jens Nilsson drivit igenom mobilitetspaketet, vilket gör oss väldigt stolta. Både Nalle och Jens Nilsson har länge och gediget kämpat för att få till sjysta villkor för åkeribranschen.

Men, herr talman, mobilitetspaketet kräver också att vi har fungerande kontroller, för utan kontroller på vägarna blir ju mobilitetspaketet totalt meningslöst.

Jag tänkte egentligen bara fråga Anna-Caren Säterberg vilka satsningar Socialdemokraterna gör för att säkerställa att vi har kontroller av mobilitetspaketet för att inte låta detta gedigna arbete i EU bara rinna mellan fingrarna.

Anf. 32 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik:

Herr talman! Jag tackar ledamoten för frågan.

Jag känner personligen inte Nalle – jag vet nog inte vem Nalle är. Jag är däremot helt övertygad om att alla vet att Socialdemokraterna definitivt är garanten när det gäller sjysta villkor.

Detta jobb har, som jag sa, pågått otroligt länge. Om man ska ha sjysta villkor både för dem som kör lastbilarna och för åkerierna måste man också ha kontroll. Vi har, till exempel under den förra mandatperioden, försökt att få till fler inspektörer.

Som infrastrukturministern gick ut med för kanske ett halvår sedan – jag kommer inte ihåg hur länge sedan det är – tittar vi nu också på att utreda om vi kan få en egen inspektion med civila inspektörer som ska kunna ta detta jobb och göra det ordentligt, så att vi får ordning och reda på våra vägar.

Anf. 33 JIMMY STÅHL (SD) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är helt riktigt. Jag har stor respekt för infrastrukturministern och det arbete som utförs.

Vi behöver ett batteri av åtgärder för att få åkeribranschen att fungera och att få svenska åkare att kunna konkurrera på sjysta villkor. Det är väldigt viktigt.

En annan viktig aspekt med att ha mer myndighetspersonal ute på vägarna är inte minst tryggheten. Vi kunde alldeles nyligen läsa om en åkare som låg och sov. Han vaknade av att lastbilen rörde sig, vilket innebar att han tittade ut. Han såg då en människa med en AK4 som stod utanför medan lastbilen höll på att tömmas på varor. Han blev ju livrädd.

Det är just detta som vi måste stävja. Hur lång tid tar det innan åkarna kan känna sig säkra på vägarna?

Prot. 2019/20:50
12 december

Kommunikationer

Anf. 34 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik:

Herr talman! Tack för frågan! Jag har ingen annan åsikt än att man naturligtvis ska känna sig säker och trygg på vägarna.

Anf. 35 ANDERS ÅKESSON (C):

Herr talman! Det är självklart att transport- och it-infrastrukturen, de fem transportslagen tillsammans, är en fullständig förutsättning för att kunna leva, bo och producera saker i hela landet. Att näringslivets gods-transporter fungerar är viktigt för att möjliggöra företagsamhet och arbete, lika viktigt som att persontransporterna fungerar så att människor kommer till och från arbete och utbildning och för deras sociala liv. Teknikutveckling, effektivisering, digitalisering, regelförenklingar och en omställning till elektrifierade transporter och en ökad andel förnybara bränslen kommer tillsammans att fortsätta ge goda kommunikationer i hela vårt land och samtidigt göra det möjligt att klara av den tuffa utmaning som vi har tagit på oss i form av en klimatlag.

Centerpartiet är starkt pådrivande för att Sverige ska nå målet om en fossiloberoende fordonsflotta och utsläppsminskningar motsvarande 70 procent från 2010 till 2030. Centerpartiets bedömning är att det är ett tufft men möjligt klimatmål och att det är förenligt med god mobilitet för människor och gods i hela landet.

Herr talman! Det går att förena människors rörlighet och gods flöden med höga klimatambitioner.

I det arbetet har givetvis den statliga transportinfrastrukturen – statens vägar, järnvägar, sjöfart, flyg och it – en väldigt viktig roll att spela. Det vi diskuterar i den här debatten i dag är den ram och de förutsättningar vi ger.

Centerpartiet har i budgeten prioriterat att öka underhållet av i synnerhet det finmaskiga väg- och järnvägsnätet, att effektivisera underhållet av järnvägen och att öka och tidigarelägga investeringar i transportinfrastruktur med hjälp av alternativa finansieringslösningar. Vi har prioriterat satsningar på elektrifiering, förnybar energi och mer kollektivtrafik samt ytterligare investeringar i den så viktiga it- och bredbandsutbyggnaden – det femte transportslaget.

Ett transportsystem måste också vara jämställt. Det ska kunna nyttjas av både kvinnor och män.

Persontransporterna är grundläggande för vår vardag, och jämställda sådana handlar om att ge kvinnor och män lika förutsättningar för arbetspendling, utbildningspendling och resorna i livet. I dag reser kvinnor och män på olika sätt. Kollektivtrafiken nyttjas främst av kvinnor, medan män i större utsträckning väljer bilen. För ett mer jämställt och därmed mer hållbart transportsystem krävs att både kvinnor och män deltar i planering och beslut som rör transportsystemet. Så är det inte i dag. Kvinnor är jämfört med män underrepresenterade i beslut och planering av transportinfrastrukturen, vilket också speglas i hur den utformas avseende trygghet, tillgänglighet med mera.

Ökad regional kollektivtrafik gynnar en hållbar regionförstoring och ger tillgång till fler attraktiva utbildnings- och arbetsplatser, vilket framför allt gynnar gruppen kvinnor. I dag är en kvinna mer geografiskt begränsad i sitt resande än en man.

I syfte att uppnå en mer tillgänglig och jämställd arbetsmarknad måste vi därför i vårt land förstora arbetsmarknadsregionerna och göra geografien större inom vilken jag kan utbilda mig och arbeta. Då är en utbyggd transportinfrastruktur – vägar, järnvägar, kollektivtrafik och möjlighet att färdas med eget färdmedel – medlet.

Flyget måste bli bättre på att minska sin klimatpåverkan och sina utsläpp. Men principen att det är utsläppen, inte transportererna i sig, som är bekymret gäller också flyget. Det är främst vad gäller klimatet som flyget har sin stora utmaning. Det är inte flygresan utan utsläppen som den genererar som måste hanteras. Om man vill styra flyget i en klimatmässigt vettig riktning är det alltså oklokt att beskatta själva flygresan. Det är bränslevalet som måste styras.

För att kunna nyttja flyget i vårt mycket avlånga land spelar statens flygplatser stor roll, men lika stor roll spelar de regionala flygplatserna. Vi är helt beroende av att de fungerar, och det är de som möjliggör att både människor och högvärdigt gods kommer dit de ska i vårt land och utanför landets gränser. De regionala flygplatserna binder samman Sverige. De drivs, ägs och förvaltas av kommuner och regioner och i något fall ett företag.

Regeringen tillsatte en flygplatsöversyn för att se över statens långsiktiga roll som stödgivare för icke statliga flygplatser. Denna översyn har ännu inte redovisats. Det duger givetvis inte. Det är angeläget att staten skapar långsiktigt hållbara driftsförutsättningar också för de icke statliga flygplatserna.

Nya stambanor har varit på tapeten tidigare här i debatten. I dag vet vi att den svenska järnvägens kapacitet inte räcker till i vare sig norra eller södra Sverige. En kraftig tillväxt i tågtrafiken har lett till ett högt nyttjande och ett eftersatt underhåll, samtidigt som järnvägen under mycket lång tid varit i behov av ytterligare förstärkningar vad gäller drift och underhåll. Prognoserna visar på en fortsatt stark tillväxt av personresor och gods-transporter i vårt land. För att då enbart vidmakthålla järnvägens andel av transportarbetet måste kapaciteten kraftigt förstärkas. Dagens situation gör järnvägssystemet mycket känsligt för störningar, såväl planerade som tekniska och väderbaserade. Slutresultatet riskerar att bli låg pålitlighet och lågt förtroende för tåg, såväl för persontrafik som för godstransport.

Herr talman! De som i dag motsätter sig att vi stärker det svenska järnvägssystemet med nya stambanor blir givetvis svaret skyldiga. Hur avser man då möta det växande behovet av tillförlitlig järnvägstrafik vid sidan av tillförlitligt flyg, sjöfart och vägtrafik? Hur avser man att möta det växande behovet av att transportera människor och gods i vårt land?

Tunga transporter liksom enskilda vägar berörs ordentligt i budgeten. Tunga transporter på väg och järnväg behöver bli tyngre och längre för att uppnå transporteffektivitet, miljövinster och högre säkerhet. Vägsystemet är ett sammanhållet vägsystem, från den minsta enskilda vägen och ut på den största Europavägen. Systemet måste hänga ihop för att teknikvinster och transporteffektivitet ska vara möjligt.

Herr talman! Avslutningsvis vill jag säga att det är när alla de fem transportslagen väg, järnväg, flyg, sjöfart och bredband fungerar tillsammans som livet fungerar bäst. Det är det, herr talman och mina vänner, som trafikpolitiken handlar om.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.
(Applåder)

I detta anförande instämde Mikael Larsson (C).

Anf. 36 HELENA GELLERMAN (L):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet gällande utgiftsområde 22.

Vi ska i dag debattera budgeten för 2020 för infrastruktur, post och it. Inom området finns en rad mål, inte minst klimatmålet med en 70-procentig reduktion av koldioxidutsläppen till 2030.

Att sätta mål är en sak, men det är uppföljningen som är den pådrivande kraften för att saker ska hända. I uppföljningen från förra året kan vi läsa att persontågens punktlighet sjönk under 2018. Vi vet dock att den har förbättrats väsentligt under 2019, vilket är glädjande. Det gör att resenärer vet att de kommer fram i tid, och då vågar de ställa bilen och resa med tåg till arbetet.

Vi kan också läsa att de flesta trafikslag inte betalar sina egna kostnader. Ett undantag är biltrafiken på landsbygden som betalar mer än sina egna kostnader. Detta är viktigt att väga in när vi framöver ser över styrmedel för hur vi ska nå klimatmålen 2030.

Ett av Sveriges mål är att vara bäst i världen på att utnyttja digitaliseringens möjligheter. Det är glädjande att se att vi oftast rankas högt – bland de fem bästa i internationella sammanhang. Trots det är utvecklingspotentialen stor, inte minst inom de flesta offentliga områden.

Digitaliseringen är ett av de viktigaste medlen för att klara en åldrande befolkning, effektivisera transporter och i övrigt erbjuda tjänster som underlättar vardagen för våra invånare. Därför bör arbetet med att ta fram en digitaliseringsstrategi påskyndas, till exempel vad gäller att skapa infrastruktur som kan hantera stora datamängder med hjälp av artificiell intelligens.

För att driva på utvecklingen i Sverige har vi en digitaliseringsmyndighet, men vi bör även se över hur digitaliseringen drivs i riksdagen, herr talman. I dag är frågan nämligen fördelad över ett stort antal utskott, och jag tror att det påverkar riksdagens möjligheter att driva på digitaliseringen i Sverige.

Vi kan också se i uppföljningen att flyget har haft ett tufft år, delvis på grund av utsläppsdebatten. Flyget är oöverträffat för längre resor, och därför arbetar vi i Liberalerna för att vi inom Sverige ska kunna flyga elflyg före 2030 och att elektrifieringen av våra vägtransporter går snabbt så att vi ska få tillräckligt med biobränslen till utrikesflyget.

Om vi nu i stället lyfter blicken framåt och ser på innehållet i budgeten för 2020 finner vi några satsningar som jag vill lyfta fram.

Det går för långsamt med elektrifieringen av våra vägtransporter. Det är en global utmaning som vi har framför oss om vi ska klara klimatet. Liberalerna lyfte därför i Almedalen i somras behovet av en elektrifie-

ringskommission, och det är därför glädjande att se att den nu blir verklighet 2020.

Uppgiften är att skynda på investeringar i elvägar, laddinfrastruktur för ellastbilar och andra tillämpningar. Kommissionen ska också undersöka finansieringsfrågorna, inte minst hur el snabbt kan dras fram till väg, liksom effekter på elförsörjningen av att vägtransporterna ställer om. För att kunna korta införandetiden är det viktigt att näringslivet och andra berörda aktörer deltar i arbetet så att förslagen redan är förankrade när de presenteras.

I budgeten har bredbandsutbyggnaden fått 650 miljoner över tre år. Bra uppkoppling med hög överföringshastighet är viktigt för att hela Sverige ska fungera. Det främjar företagen och även klimatmålen om invånarna börjar använda digitala kommunikationssätt i stället för att transportera sig fysiskt.

Vi lever sedan många år med ett investeringsunderskott inom transportområdet, och budgetens 61 miljarder består därför till drygt hälften av investeringar, alltså 33 miljarder, under 2020. Inte minst krävs underhåll och investeringar i järnvägsnätet och förbättring av de enskilda vägarnas funktion för utvecklingen av landsbygden.

Därför är satsningen på den långsiktiga kompetensförsörjningen och utbildning inom infrastruktur- och transportsektorn viktig. Vi investerar stort i infrastrukturen, men då krävs det också att fler personer med rätt kompetens, framför allt i järnvägssektorn, kommer fram.

Samtidigt står infrastruktur- och transportsektorn inför ett omfattande teknikskifte som ställer nya krav på både medarbetare och tekniken. Det är också därför jag vill lyfta fram de forsknings- och innovationsinsatser som finns i budgeten inom transportområdet för att klara detta teknikskifte.

Jag vill också ta upp bilstödet till personer med funktionsnedsättning, något som jag har inte har hört någon annan tala om. Det är en frihetsfråga att fritt kunna välja hur man tar sig till jobbet och spontant kunna besöka vänner. Det ska alla i Sverige kunna göra, och därför tycker vi att det här är mycket viktigt.

Ska vi klara en effektiv och hållbar godstrafik och samtidigt nå våra klimatmål behöver vi främja överflyttningen av gods från väg till järnväg och sjöfart. Därför är satsningen på omlastning av gods mellan olika transportslag i våra hamnar viktig.

Regeringen beslutade i januari 2017 om en strategi för flygets roll i framtidens transportsystem. Strategin anger bland annat att förutsättningarna för flyget i Sverige ska förbättras samtidigt som dess miljö- och klimatpåverkan ska minskas. Liberalerna står bakom att det är utsläppen som vi ska komma åt. Vi ska inte gå på ett specifikt transportslag.

Med bland annat elflyg runt hörnet är det viktigt att man klarar övergången från dagens system. Därför behöver vi undersöka hur den snabba utvecklingen av elflyget och dess behov av de regionala flygplatserna påverkar slutsatserna i flygplatsöversynen från 2017, det vill säga den översyn som blev klar innan elflyget tog fart. Nu pratar vi om kanske ett och ett halvt år. Det säger någonting om förändringskraften inom det vi står inför.

Vi liberaler anser att alla transportslag behövs och att det är utsläppen som ska minska, inte ett visst trafikslag. Det behövs för att hela landet ska leva och vi samtidigt ska nå våra klimatmål.

Anf. 37 EMMA BERGINGER (MP):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på motionerna.

Sverige och världen står inför en rad utmaningar. För det första är det ett klimatnödläge där vi ännu inte har lyckats vända utsläppskurvorna nedåt för den kraftiga minskning av utsläppen av koldioxid som krävs för att vi ska kunna säkra uppnåendet av Parisavtalets målsättningar om max 2 grader och helst 1,5 graders temperaturökning. Det är de nivåerna som ger en hanterbar framtid för våra barn och barnbarn.

För det andra ser vi en polarisering av samhället med ökande främlingsfientlighet, kriminalitet och därtill ett ifrågasättande av demokratins grundpelare.

Nu ställs vi alla inför viktiga val: Ska vi handla, eller ska vi inte handla? Ska vi stå upp för åtgärder som behövs för att säkra ett hållbart klimat? Ska vi stå upp för demokrati och mänskliga rättigheter?

Anständighetens tid måste vara nu. Tillsammans med Socialdemokraterna, Centerpartiet och Liberalerna tar Miljöpartiet ansvar för att säkra att Sverige har en regering som håller konservativa och främlingsfientliga krafter borta från makten. Tillsammans lägger vi fram en budget som sätter miljön och klimatet främst och som ger förutsättningar för ett Sverige som håller ihop.

Alternativet såg vi i den konservativa budget som M och KD drev igenom tillsammans med Sverigedemokraterna förra året. Det var en budget som slaktade de miljö- och klimatsatsningar som Miljöpartiet jobbat hårt för under åren i regering. Vår budget säkrar ett återupprättande av de miljö- och klimatsatsningar som är nödvändiga för en hållbar omställning.

Regeringen har stakat ut visionen: Sverige ska bli världens första koldioxidneutrala välfärdsland, men för att nå dit behöver vi lyckas med omställningen av transportsektorn, som står för cirka en tredjedel av Sveriges utsläpp.

Just nu pågår COP 25, där världens länder diskuterar vägen framåt för Parisavtalet. Greta Thunberg har precis blivit utnämnd till årets person av tidningen Times. Hon har blivit en internationell symbol för alla oss som vill se den nödvändiga omställningen. Modigt lyfter hon upp forskningens slutsatser och de nödvändiga frågorna och ställer världsledare till svars.

För att världen ska ställa om behöver omställningen ske även nationellt och lokalt. Sverige ska nå nettonollutsläpp till år 2045. Detta innebär i princip att alla sektorer behöver nå nollutsläpp. Vi har inte råd att misslyckas med klimatomställningen. Riksdagen har fattat beslut om att vi till år 2030 ska ha minskat utsläppen från inrikes transporter med 70 procent. Det är en stor utmaning, och vi är än så länge långt ifrån att nå målet. Med nu beslutade åtgärder bedöms vi enbart nå 40 procents minskning, enligt Trafikverket.

För att vi ska nå målen har Klimatpolitiska rådet understrukt betydelsen av att de transportpolitiska målen är förenliga med klimatmålen. Det övergripande målet för transportpolitiken är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet.

Riksdagen har dessutom beslutat om funktionsmål som handlar om tillgänglighet och ett hänsynsmål som handlar om säkerhet, miljö och hälsa. Dessa båda mål har jämbördig status, men under alltför lång tid har hän-

synsmålet i många fall fått stå tillbaka för tillgänglighetsmålet. Regeringen presenterar därför i budgetpropositionen en precisering av förhållandet mellan tillgänglighetsmålet och hänsynsmålet. Tillgänglighetsmålet ska huvudsakligen uppnås inom ramen för hänsynsmålet. För att det övergripande transportpolitiska målet ska uppnås är det nödvändigt att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet.

Regeringen presenterar också ett nytt etappmål för hänsynsmålet – det av riksdagen tidigare beslutade klimatmålet för transportsektorn: att utsläppen från de inrikes transporterna ska minska med 70 procent till år 2030. Detta tydliggör betydelsen av klimatmålet. För att ställa om transportsektorn behövs både snabba åtgärder i det korta perspektivet och långsiktiga åtgärder som lägger grunden för hållbara transporter för många år framöver.

För att lyckas med omställningen räcker det inte med att bara byta en bensin- eller dieselmotor mot en motor som drivs på el eller biobränslen. Vi behöver också en kraftfull effektivisering av transporterna. Detta är nödvändigt om den förnybara energin och bioråvaran ska räcka, inte bara till omställningen av transportsektorn, med persontrafik, godstrafik på väg och järnväg, flyg och sjöfart, utan till hela samhällets omställning.

För att få till en omställning till mer effektiva och fossilfria transporter krävs att man vågar satsa på de hållbara alternativen och prioritera. Stommen i ett hållbart transportsystem är järnvägen. Järnvägen är det mest energieffektiva sättet att transportera många och mycket på ett snabbt och energieffektivt sätt. Det är av denna anledning som det är så viktigt att regeringen gör historiskt stora satsningar på järnvägen.

I den nationella infrastrukturplanen läggs 125 miljarder under planperioden på vidmakthållande av järnväg, vilket är en ökning med 47 procent, motsvarande 40 miljarder. Därutöver tillförs medel från banavgifter, som beräknas uppgå till 27,4 miljarder för planperioden. Regeringen har också, i enlighet med Miljöpartiets nollvision för tågstrul, gett Trafikverket i uppdrag att ta fram en långsiktig underhållsplan avseende genomförande av järnvägsunderhåll.

För år 2020 bedöms större investeringar utifrån nationell plan uppgå till strax över 10 miljarder. I den internationella infrastrukturplanen finns också de första etapperna på de nya stambanorna för höghastighetståg med. I närtid behöver vi fatta avgörande beslut för att komma vidare med planeringen av hela systemet för nya stambanor. I dag är det nämligen praktiskt taget fullt på de befintliga stambanorna i södra Sverige, och ny kapacitet behövs så att fossilfria och energisnåla välfungerande järnvägs-transporter erbjuds såväl till den som vill resa långt som till den som vill pendla i sin region eller den som behöver transportera gods.

I januariavtalet är vi överens om att nya stambanor för höghastighetståg ska färdigställas. Vi är också överens om att fortsätta att bygga ut järnvägen i Norrland. För Miljöpartiet är en utbyggd järnväg i hela landet en högt prioriterad fråga.

För att ersätta flygresor och resor där man behöver resa riktigt långt kan nattåg utgöra ett bekvämt alternativ, då man kan förflytta sig när man sover. I budgetpropositionen finns flera satsningar både på upphandlad nattågstrafik till europeiska städer och på att säkerställa nattågstrafik mellan norra Sverige och Stockholm, vilket är vällovligt.

Jag vill understryka att det utöver järnvägstrafik behövs bra och välutbyggd kollektivtrafik och cykelinfrastruktur. Här har Miljöpartiet varit med och säkerställt att kommuner kan få statlig medfinansiering via stadsmiljöavtalen, som nu uppgår till 1 miljard om året. Detta gör att såväl viktiga spårsatsningar som BRT-lösningar och cykelvägar kan byggas ut. I städerna finns goda förutsättningar för att kollektivtrafik och cykel ska kunna bli normen för persontransporter.

Bilen har också sin plats i framtiden. Det är dock fullkomligt nödvändigt att biltrafiken ställs om så att även den blir fossilfri. Därför har Miljöpartiet tillsammans med Socialdemokraterna infört bonus–malus, reduktionsplikt med mera för att påskynda omställningen. Regeringen föreslår också en elektrifieringskommission för att påskynda arbetet med elektrifiering av transportsektorn, vilket är väldigt positivt.

Som jag inledde: Miljöpartiet, Socialdemokraterna, Centerpartiet och Liberalerna har presenterat en budget som sätter miljön och klimatet främst och som ger förutsättningar för ett Sverige som håller ihop. (Applåder)

Anf. 38 JENS HOLM (V) replik:

Herr talman! Att sätta klimatet först – jag är inte helt säker på att man gör det. Precis som Emma Berginger själv sa i sitt anförande kommer regeringen, med nu fattade beslut och åtgärder, inte att nå vårt klimatmål på området, nämligen att minska utsläppen med minst 70 procent till 2030. Det är därför vi i Vänsterpartiet prioriterar annorlunda. Vi höjer skatter och avgifter för höginkomsttagare och kapital och även för utsläpp, och vi har därför mer än 40 miljarder extra i ett separat klimatpaket för de kommande tre åren för att ställa om Sverige.

Just på detta utgiftsområde anslår vi 5,8 miljarder kronor mer till bättre järnvägsunderhåll, snabbare utbyggnad av järnvägen, mer pengar till överflyttning av godstransport från väg till järnväg, en cykelpott, 2 ½ miljard kronor till ökade satsningar på kollektivtrafik, ett helt nytt konverteringsstöd för bilar etcetera. Vi säger också nej till att bygga nya motorvägar. Vi vill i stället satsa allt på järnvägen och kollektivtrafiken.

I diskussionerna tycker jag att Miljöpartiet framstår som väl nöjda med den budget som nu ligger. Jag tycker att detta är märkligt eftersom budgeten inte kommer att nå de klimatmål som vi har satt upp. Därför vill jag fråga Emma Berginger: Vilka nya åtgärder och beslut anser Miljöpartiet är nödvändiga på transportområdet för att vi ska nå målet att minska utsläppen med 70 procent?

Anf. 39 EMMA BERGINGER (MP) replik:

Herr talman! Precis som jag underströk i mitt anförande når vi inte hela vägen fram ännu. Det behövs ytterligare åtgärder för att kunna nå de klimat- och miljömål som Sveriges riksdag har beslutat om. Åtgärder behöver inte bara presenteras i en budget, utan det finns en klimathandlingsplan som kommer att presenteras i närtid. Det kommer också att finnas ett behov av att utveckla ytterligare politiska instrument under många år framöver. Detta är jag helt övertygad om.

Att Vänsterpartiet har en outtömlig förmåga att finansiera åtgärder som går utöver vad alla andra partier har möjlighet att finansiera är inte någon nyhet. Miljöpartiet sätter klimat- och miljöfrågorna främst. Vi har också valt att ta det ansvar som gör att vi kan vara med och ha ett inflytande över politiken.

Det gör att vi kan sitta i en regering tillsammans med Socialdemokraterna. Det innebär att vi kan ingå ett januariavtal tillsammans med Centerpartiet och Liberalerna. För det måste man ha en förmåga att kompromissa och vara konstruktiv.

Det innebär inte att Miljöpartiet har släppt de krav och visioner som vi har på miljö- och klimatområdet. Vi arbetar tvärtom hårt för att vårt parti ska få ett så stort genomslag som möjligt i förhandlingar med andra partier.

När vi inte har ett parti som har en egen majoritet i Sveriges riksdag behöver en budget vara en kompromissprodukt. Just därför tycker Miljöpartiet att vi har lagt fram en väldigt bra budget tillsammans med Centerpartiet och Liberalerna.

Den innebär att vi tar ett ansvar för framtiden genom att vi återställer många av de neddragningar som Moderaterna och Kristdemokraterna tillsammans med Sverigedemokraterna genomförde i den förra budgeten. Vi tar stora kliv framåt på klimatområdet, inte minst med de målsättningar som jag nämnde.

Anf. 40 JENS HOLM (V) replik:

Herr talman! Tidigare borgerliga regeringar har sänkt skatterna med över 100 miljarder kronor. Nu fortsätter den här regeringen och sänker skatten för de absolut rikaste med nästan 6 miljarder kronor. Det finns mycket pengar att ta av. Jag skulle inte säga att det är en outtömlig resurs. Men det finns väldigt mycket pengar att fördela till dem som har de största behoven och för att ställa om vårt samhälle så att vi lever inom de ramar som planeten sätter upp för oss.

Där saknar jag lite Miljöpartiet i diskussionerna nu för tiden. Jag nämnde några konkreta saker. Vi satsar mer pengar på järnväg och underhåll. Vi vill ha ett separat konverteringsstöd så att man ska kunna efterhandskonvertera sin bil och en separat cykelpott. Vi säger nej till nya motorvägar. Det gäller till exempel Tvärförbindelse Södertörn som kommer att kosta 11 miljarder kronor och som avfärdas av Naturvårdsverket. Tycker Miljöpartiet att något av de förslagen skulle kunna vara bra i en kommande budget?

Anf. 41 EMMA BERGINGER (MP) replik:

Herr talman! Det är flera vällovliga förslag som Jens Holm räknar upp här. Miljöpartiet har självt föreslagit ett konverteringsstöd som vi har som ingångsbud i kommande förhandlingar. Vi tycker självklart att det finns mer som man kan göra på klimat- och miljöområdet. Men vi vill också se på vad som är möjligt att driva igenom rent politiskt.

Herr talman! Här tycker jag att Vänsterpartiet och Jens Holm blir svaret skyldiga då man har visat att man inte kan göra de kompromisser som krävs för att man ska kunna få igenom sin politik. Det är minst lika viktigt som att klara av att hålla upp ett plakat och tala om vad man vill för någonting. Man måste både kunna visa vad man vill och ha en förmåga att genomdriva sin politik.

Miljöpartiet fortsätter att driva klimat- och miljöfrågorna hårt i vårt samarbete både med Socialdemokraterna och med Centerpartiet och Liberalerna.

(forts. § 8)

Prot. 2019/20:50
12 december

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.53 på förslag av talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

§ 7 Frågestund

Frågestund

Anf. 42 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av näringsminister Ibrahim Baylan, socialminister Lena Hallengren, statsrådet Peter Eriksson och utrikesminister Ann Linde.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Näringsminister Ibrahim Baylan besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Beskattningen av pensionärer

Anf. 43 ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag vill ställa min fråga till statsrådet Ibrahim Baylan.

Vi moderater tycker att alla Sveriges pensionärer förtjänar sänkt skatt och mer pengar i plånboken. Tyvärr sviker Socialdemokraterna en stor del av landets pensionärer. Man väljer nu att sänka skatten för dem som har de högsta pensionerna och struntar helt i att sänka skatten för dem med de lägsta pensionerna. Det är obegripligt, och det är väldigt orättvist.

Det betyder att majoriteten av de kvinnliga pensionärerna inte får någon skattesänkning den 1 januari. Det här är personer som har slitit ett helt liv som barnskötare, vårdbiträden, undersköterskor och mycket mer. De har kämpat, men de får alltså inte en enda krona i skattesänkning med regeringens budget.

Min fråga till Ibrahim Baylan är: Varför sänker regeringen och stödpartierna bara skatten för dem som har de högsta pensionerna?

Anf. 44 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Tack för en angelägen, om än något förvånande, fråga från Elisabeth Svantesson, Moderaterna!

Skatt ska betalas efter bärkraft. Det har varit den bärande principen i Sverige under lång tid. Men under den borgerliga regeringen rubbades

detta. Pensionärerna fick helt plötsligt betala högre skatt på samma inkomst. Detta lovade vi att vi skulle jämna ut, och det har vi gjort. Under förra mandatperioden gjorde vi det steg för steg för dem med lägst pensioner, och vi fortsatte under den här mandatperioden med resterande grupper som ligger över denna punkt.

Under tiden har Moderaterna tillsammans med Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna genomfört nya orättvisa klyftor mellan löntagare och pensionärer. Och nu står alltså Elisabeth Svantesson och ondgör sig över att pensionärerna inte får tillräckligt. Med en socialdemokratiskt ledd regering kommer vi alltid att prioritera pensionärerna och steg för steg ta bort den orättvisa klyftan mellan löntagare och pensionärer i beskattning. (Applåder)

Anf. 45 ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Tack för svaret! Det här är intressant. Pensionärerna har fått skattesänkningar på 27 miljarder de senaste tio åren. Det är väldigt bra. 21 av dessa miljarder har Moderaterna genomdrivit. I år fick till exempel alla pensionärer, även kvinnorna med lägst pensioner, sänkt skatt.

Jag hör att statsrådet inte klarar av att svara på frågan om varför inte landets alla pensionärer får sänkt skatt. De kvinnor som har slitit inom äldreomsorgen och inom skolan får ingen sänkt skatt. Min fråga återstår: Varför det?

Anf. 46 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Det är nästan så att man ser skammens rodnad. Under den borgerliga regeringen betalade en pensionär i genomsnitt 1 000 kronor mer i skatt än en löntagare med motsvarande inkomster.

Denna orättvisa gick vi till val på att ta bort. Det är det vi håller på med, steg för steg. Skatt ska betalas efter bärkraft och inte efter ålder, Elisabeth Svantesson. Det är den politiken du har drivit när du har varit i regeringsställning, och det borde ni faktiskt skämmas för. Pensionärerna förtjänar bättre än så.

(Applåder)

Nedläggning av hjälplinje för personer med psykisk ohälsa

Anf. 47 CLARA ARANDA (SD):

Fru talman! Min fråga riktar sig till socialminister Lena Hallengren.

Många av oss ser nu fram emot att åka hem till våra familjer för att fira jul och nyår och tillbringa tid med dem som betyder mest för oss.

Tyvärr är det inte alla som har den förmånen. För många innebär den här tiden på året ensamhet och ett enormt stort lidande. Jul och nyår är en extra svår tid för den som mår psykiskt dåligt. Nyårsdagen är en dag då många försöker ta sitt liv.

Jag har nu fått veta att den rikstäckande hjälplinje som erbjuder anonymt och kostnadsfritt samtalsstöd för personer med psykisk ohälsa ska läggas ned vid årsskiftet. Det är ett beslut som är enormt oroväckande.

Därför vill jag fråga statsrådet vilka åtgärder regeringen avser att vidta för att säkerställa att personer som mår psykiskt dåligt har någonstans att vända sig efter det att den nuvarande hjälplinjen läggs ned.

Anf. 48 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Tack, Clara Aranda, för frågan och möjligheten att reda ut någonting som jag förstår att många blir oroade över när de läser om!

Också jag har nåtts av frågeställningen på olika sätt. Hjälp-linjen är en viktig möjlighet att få kontakt inte bara med vården utan också med personer som man kan samtala med. Det är regionerna som tillsammans driver Hjälp-linjen som har bestämt sig för att man inte längre ska driva den i denna form utan i någon annan form.

Jag kan konstatera att om man nu har bestämt sig för att driva Hjälp-linjen i annan form framkommer inte det så himla tydligt för dem som behöver den. Jag tror att det vore klokt med en bättre dialog från regionerna i sammanhanget. Jag har också ställt frågan för att få klart för mig om det beror på resursbrist eller liknande, men man vill helt enkelt ha en annan organisation.

Jag kan svara Clara Aranda och alla som undrar att det gäller att vända sig till vården när man känner att man har ett behov av vård, omsorg eller stöd. Om det är akut ska man naturligtvis vända sig akut, och om det inte är akut ska man vända sig till primärvård eller annan vård.

Anf. 49 CLARA ARANDA (SD):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret! En nedläggning kan inte under några omständigheter accepteras.

På ett år tar Hjälp-linjen emot 30 000 samtal men kan endast besvara 14 000 av dessa. Det visar på att verksamheten måste utökas, och inte läggas ned. Vi sverigedemokrater vill se en statligt finansierad nationell och rikstäckande hjälp-linje som kan svara upp till det stora behov som finns.

Därför skulle jag vilja veta hur socialministern ser på att staten tar över ansvaret för denna viktiga verksamhet.

Anf. 50 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Jag vill påminna Clara Aranda och alla som lyssnar om att 1177 är en gemensam linje. Det är varje region som ansvarar för den, men oavsett var i landet man bor kan man ringa 1177 för att få svar på frågor om vård, råd eller på andra sätt information om var man vänder sig i vården.

Ambitionen från regeringens sida är att tillsammans med regionerna utveckla 1177 så att det verkligen är dit man vänder sig. Det handlar om att kunna få egenvårdsråd men också om att kanske få digital vård och hjälp med tidsbokning inom specialistvård eller primärvård. Det är synen på 1177 från regeringens sida.

Förenkling av skatteregler

Anf. 51 PER ÅSLING (C):

Fru talman! Jag vill vända mig till näringsminister Baylan.

Min fråga lyder: Är näringsministern beredd att inkludera skattesystemet och därmed skatteadministrationen i ett framtida arbete med inriktning på regelförenkling?

Den senaste internationella mätning som är gjord av OECD visar att regelförbättringsarbetet har försämrats sedan 2015, då mätningen och un-

dersökningen gjordes dessförinnan. OECD rapporterar också att det finns brister i den svenska analysen och konsekvensberäkningarna när man gör förändringar. Om vi tittar på Världsbankens ranking ser vi att det i mycket större utsträckning går åt tid för detta i svenska företag än i närliggande länders företag.

Anf. 52 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Tack, Per Åsling, för en väldigt viktig fråga! Jag kommer faktiskt precis från ett möte med landets landshövdingar med just detta som tema. Bakgrunden är att jag under hösten tillsammans med Företagarna och Svenskt Näringsliv har åkt runt och mött över 75 företag som fått redogöra för exakt vad som är problemet. Det har gällt regler men också i allra högsta grad tillämpning, handläggning och attityder. Då har det framkommit att vi faktiskt verkar vara något så unikt som ett land där skattemyndigheten tas fram som ett gott exempel när det gäller bemötande, handläggningstider med mera.

Det innebär inte att vi har gjort allt som behövs, tvärtom. Vi behöver påskynda detta arbete ytterligare, inte minst nu när digitaliseringen ger nya möjligheter.

Frågan från Per Åsling var om skattesystemet var en del av detta. Per Åsling vet ju att vi har kommit överens om att göra en ordentlig, övergripande skatteöversyn. Det är klart att det ska vara så enkelt som möjligt.

Anf. 53 PER ÅSLING (C):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret. Jag ställer frågan just därför att jag vet att ministern nu har åkt runt i landet. I departementets kommunikation om resornas motiv har dock inte regelförenklingsarbetet lyfts upp.

Världsbanken konstaterar att medan svenska företag lägger 122 timmar på skatteadministration lägger finska 90 och norska 79. Det finns mycket att göra.

Anf. 54 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Det är ju så: Ordning och reda ska vi ha. Det uppskattar alla. Det är en av anledningarna till att Sverige framhålls som ett av de länder i världen som har bäst företagsklimat. Det är ordning och reda och hyfsat fritt från korruption. Det innebär dock inte att vi ska slå oss till ro. Det är mot den bakgrunden vi har inlett den här förenklingsresan.

Jag vill betona att det inte bara handlar om regler utan också om tillämpningen av dessa. Hur går det till när företagen möter myndigheterna? Även där finns det väldigt mycket att göra. Jag ser fram emot att fortsätta driva det arbetet.

Ansvar för Hjälpplinen

Anf. 55 KARIN RÅGSJÖ (V):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Hallengren och är en repris.

Hjälpplinen, som sedan 2002 gett samtalsstöd åt människor i kris, läggs ned vid årsskiftet. Verksamheten finansieras av landets regioner och sköts

av bolaget Inera. Beslutet har fattats av Ineras vd, på inrådan av regionernas tjänstemän. Enligt Inera ska detta in i regionernas ordinarie arbete.

Ingen av storstadsregionerna planerar någon ny tjänst som ersättning för Hjälpplinjen. Den stora fördelen har varit att man kan vara anonym när man ringer Hjälpplinjen.

Fru talman! Avser ministern att göra någonting åt beslutet att lägga ned Hjälpplinjen i en tid av ökad psykisk ohälsa och stora ekonomiska svårigheter för regionerna? Skulle det finnas möjlighet att ge garantier för att en region tog hand om det här med bistånd, eller en myndighet? Det känns som en mycket viktig fråga.

Anf. 56 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Jag tackar för frågan och också för det förtydligande som Karin Rågsjö inleder frågan med. Det är väldigt viktigt att säga att regionerna har ett ansvar för all hälso- och sjukvård. Det gäller även för personer som har psykiska diagnoser eller symtom. De har fått möjlighet att vända sig till bland annat Hjälpplinjen. Det har varit väldigt uppskattat.

När Inera nu ska avveckla Hjälpplinjen verkar man inte ha någon vidare dialog med alla som oroar sig. Jag tycker att det är viktigt att regionerna har det och vill gärna använda detta tillfälle till att säga det.

Jag kan inte här lova att regeringen ska ta över en del av landets sjukvård – det är egentligen det som ligger i frågan. Vi gör däremot allt vi kan för att se till att 1177 ska fungera. Att Inera fattar detta beslut innan 1177 har infört något motsvarande vill jag ta tillfället i akt att beklaga. Det är dock inte mitt beslut.

Anf. 57 KARIN RÅGSJÖ (V):

Fru talman! Precis som ministern sa är detta väldigt olyckligt. Det lustiga, eller olustiga, är att regionerna själva inte har någon speciell koll på det. När man pratar med sina kollegor säger de: Va? Det här måste man kolla av, för det har skötts extremt dåligt kommunikationsmässigt. Självklart kan man inte dra in en verksamhet om man inte kan härbärgera den någon annanstans.

Jag är glad att ministern är på banan och kanske frågar sina ledamöter.

Anf. 58 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Jag frågar inte mina ledamöter, utan jag konstaterar att man runt om i landets 21 regioner tidigare har delat på ansvaret genom Inera. Det är inte en resursfråga att man i dag vill organisera det på ett annat sätt. Däremot måste man när man byter sätt att organisera verksamheten vara säker på att det fungerar lika bra och helst ännu bättre. Det borde vara därför man omorganiserar och förändrar verksamheten.

Så här långt har jag inte fått till mig att det är en fråga om resurser. Man har en annan tanke, och den behöver uppenbart kommuniceras bra mycket tydligare än så här.

Anf. 59 CAMILLA BRODIN (KD):

Fru talman! Energipolitiken är viktig för klimatet. Svensk energi har unika förutsättningar att spela en viktig roll i den globala klimatomställningen, där Sveriges elproduktion är renast i hela EU. Rapport efter rapport har under året visat att vi kommer att behöva mer el i framtiden, inte mindre, och då på rätt plats vid given tidpunkt. Så ser det inte ut i dag.

Med detta som bakgrund går min fråga i dag till statsrådet Ibrahim Baylan. Staten är huvudägare i Vattenfall. Vattenfall har beslutat om nedläggning av Ringhals 1 och 2. Tvåan läggs ned redan nu vid årsskiftet. Transmissionen från norr till söder är inte utbyggd och är en flaskhals. Dessutom är effekt- och kapacitetsutmaningen i södra Sverige stor. Om vi ska klara klimatutmaningen på riktigt, har regeringen gjort någon konsekvensanalys av vad Vattenfalls beslut att stänga Ringhals 1 och 2 kommer att innebära för Sverige, framför allt för södra Sverige?

Anf. 60 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Att se till att näringsliv, industrier och hushåll har tillgång till el är oerhört centralt i ett modernt samhälle. Så är det i dag, och så är det i framtiden. Ska vi dessutom göra det på ett sätt som inte skadar miljön och klimatet måste vi se till att i allt högre grad minska koldioxidutsläpp och annat.

På det sättet har Sverige det väl förspänt. Vi har världens näst mest koldioxidsnåla elsystem. Det ska vi vara stolta över. Vi har dessutom haft, fram till ganska nyligen, en stabil politik där fem partier har jobbat tillsammans. Det har varit fantastiskt framgångsrikt.

Vi har nu det största överskott av el som Sverige någonsin har haft. Vi har haft förändringar – det har lagts ned kärnkraftsreaktorer tidigare – men vårt överskott har trots detta ökat.

Vad vi behöver göra är att öka investeringarna i näten. Det är där vi har problemet. El kommer vi att ha, både i dag och i morgon, men vi måste också se till att den kommer till rätt ställe. Då är det sista Sverige behöver mer osäkerhet – det som Moderaterna och Kristdemokraterna har bidragit till.

Anf. 61 CAMILLA BRODIN (KD):

Fru talman! Det är helt rätt att vi har el i Sverige. Vi har ett elöverskott. Men vi har det absolut inte på rätt ställen vid rätt tidpunkt. Ska vi kunna vara trovärdiga i att företag kan etablera sig i Sverige bör de kunna lita på att elen finns där den gör sig bäst.

Är inte risken, till exempel vid en tioårsvinter i Skåne eller i Stockholm, att situationen blir oerhört ansträngd och att medborgare och företag inte kan lita på att det finns tillräckligt med el i framtiden?

Anf. 62 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Vi ska naturligtvis alltid se till att våra medborgare och våra industrier har den el de behöver. För detta har vi en elproduktion som vida överstiger vår konsumtion. För detta har vi dessutom ett nordiskt

samarbete. För detta har vi dessutom kablar till utlandet som gör att vi kan köpa och sälja för att försäkra oss om att vi har el.

Det nya är däremot att det har skapats stor osäkerhet eftersom Moderaterna och Kristdemokraterna lämnat det blocköverskridande samarbetet. Det beklagar jag. Jag tror att det är den största risken för kärnkraften och för Sveriges energiförsörjning i längden.

Prot. 2019/20:50

12 december

Frågestund

Ökat antal privata sjukförsäkringar

Anf. 63 BARBRO WESTERHOLM (L):

Fru talman! Min fråga ställer jag till socialminister Lena Hallengren: Hur ser regeringen på att de privata sjukvårdsförsäkringarna ökar kraftigt?

Det är enskilda som i ökande utsträckning tecknar försäkring, och det är enskilda som genom sina arbetsgivare eller fackförbund får sådan försäkring. Bakom detta ligger att man inte accepterar de långa väntetiderna till diagnostik och behandling i den offentliga vården.

Hur ser regeringen på detta, och tänker regeringen göra något?

Anf. 64 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Tack så mycket, Barbro Westerholm, för en verkligt viktig fråga! På kort sikt kan man fundera på vad privat finansiering av sjukvård får för konsekvenser och vilken annan vård det tränger ut. Men jag är framför allt bekymrad på lång sikt eftersom det får konsekvenserna att vi inte använder våra gemensamma resurser på bästa sätt för att öka tillgängligheten för alla och att vi inte får en vård efter behov utan successivt får en vård efter betalningsförmåga. Jag är väldigt bekymrad över detta.

Jag tror att vi måste möta detta med ökad tillgänglighet och bättre bemötande – jag gillar inte ordet service, för det är inte en service att få vård utan en rättighet man har för att man betalar skatt. Vi behöver därför göra förändringar i primärvården och använda digitala lösningar för att se till att människor upplever en tillgänglig hälso- och sjukvård så att det inte uppstår behov av privata sjukvårdsförsäkringar.

Anf. 65 BARBRO WESTERHOLM (L):

Fru talman! Vår hälso- och sjukvård bygger på solidarisk finansiering och en jämlik vård. Exempelvis årsrika människor och människor med låga pensioner utsätts så att säga för dubbla hot och får vänta längre på vård och omsorg. Detta är oerhört allvarligt, så det behövs ganska snabba förändringar.

Anf. 66 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Jag är inte av någon annan uppfattning än att det verkligen är en stor fara för vårt gemensamt finansierade sjukvårdssystem om de privata sjukvårdsförsäkringarna ökar och skapar en gräddfil eller en alternativ väg in till vården. Jag fortsätter gärna dialogen med Barbro Westerholm och andra ledamöter i riksdagen om att begränsa privata sjukvårdsförsäkringar och se till att det är den generella välfärden och sjukvården efter behov som styr.

(Applåder)

Anf. 67 MONICA HAIDER (S):

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till statsrådet Ibrahim Baylan. Regeringen gjorde under förra mandatperioden stora satsningar för att hela landet ska kunna växa och utvecklas så att vi får ett starkt och jämlikt Sverige. Men vi behöver göra mer. Jag undrar därför vilka näringspolitiska satsningar du anser krävs för att hela landet ska leva, utöver det vi redan gjort.

Anf. 68 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Bland de konkreta förslagen på riksdagens bord finns bland annat en ytterligare satsning på Almi, som bidrar till att bolag kan komma till och växa ute i landet. Därutöver har vi stora satsningar på kompetensförsörjning och utbildning ute i landet.

Jag tror dessutom, fru talman, att den stora utmaning i form av klimatomställningen som vi nu har framför oss är en ypperlig möjlighet för hela vårt land, inte minst därför att vi är ett land med stora naturresurser som skulle kunna bidra till denna omställning på ett bra sätt. Det är bra för omställningen, men det skapar också nya jobb och tillväxt.

Ett konkret exempel på detta är den reduktionsplikt vi har genomfört. Det handlar om att vi ska få fram mer biodrivmedel, inte minst från restprodukter av den skog som finns över hela vårt land.

Anf. 69 MONICA HAIDER (S):

Fru talman! Tack, Ibrahim Baylan, för svaret!

I veckan kunde vi hemma läsa att Södra Skogsägarna och Ikea gör en satsning på över 300 miljoner under en tioårsperiod för masterutbildningar, professurer och forskning. Jag skulle vilja fråga statsrådet hur han ser på denna satsning och vad vi mer skulle kunna göra av den.

Anf. 70 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Vi har startat samverkansprogram med industrin för att kunna addera till de insatser som görs. Jag blir väldigt glad när jag hör om den typ av satsningar som Ikea och Södra Skogsägarna gör. Det bidrar både till att skapa en mer hållbar utveckling och till att skapa jobb och tillväxt som vi också kan exportera till andra länder. Det behövs verkligen i en värld där klimatfrågan är så stor.

Sveaskogs avverkning av skogar med höga naturvärden

Anf. 71 REBECCA LE MOINE (MP):

Fru talman! Min fråga går också till näringsminister Ibrahim Baylan. I våras fick näringsministern träffa företrädare för miljöorganisationer, och en namnsamling med drygt 45 000 underskrifter lämnades över. De som skrivit under krävde att statens skogsbolag Sveaskog skärper sig. Kraven var att alla skogar med höga naturvärden ska skyddas, att Sveaskog ska vara en förebild och ligga i framkant när det gäller hyggesfritt skogsbruk och att avkastningskraven ska sänkas. I förrgår kom nya krav. De

gällde bland annat ändrade ägardirektiv, utfasning av kalhyggen och fridlysning och fredande av alla skogar med höga naturvärden.

Vid tidpunkten för överlämnandet sa Ibrahim Baylan att han inte var så insatt i skogsfrågorna eller Sveaskog. Men jag antar att Ibrahim Baylan nu har satt sig in i frågorna och undrar hur han anser att Sveaskog faktiskt kan bli ett föredöme när det gäller att fasa ut kalhyggena och stoppa avverkningarna i naturskogarna.

Anf. 72 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Tack, Rebecka Le Moine, för en angelägen fråga! Jag skulle nog säga att Sveaskog på många sätt är ett föredöme. Innebär detta att de är perfekta? Nej, självklart inte. Det går alltid att utveckla verksamheten.

Just Sveaskog och hur de hanterar skogen är också föremål för det januariavtal som våra båda partier tillsammans med Centerpartiet och Liberalerna står bakom. Det innebär att vi kommer att jobba ganska tätt med Sveaskog, både för att se till att vi kan utveckla verksamheten och för att skydda skyddsvärda skogar. Vi måste i vårt land kunna hålla balansen mellan ett hållbart skogsbruk och brukande av skogen så att det gynnar såväl jobb och tillväxt som klimatomställningen, inte minst när det gäller det jag nämnde i föregående fråga, att ställa om transportsektorn, där biodrivmedel från restprodukter av skogen kommer att behövas.

Anf. 73 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Tack, Ibrahim Baylan, för svaret! Det låter som en uppreppning av ett tidigare svar på samma område vid en tidigare frågestund här.

Sedan förra frågestunden har Sveaskog avverkningsanmält skogar med mycket höga naturvärden. På frågor från miljörörelsen har de inte kunnat redovisa de naturvårdsbedömningar som de har sagt att de ska genomföra.

Jag har med mig en lista över tio avverkningsanmälda skogar med misstänkt höga naturvärden. Jag hoppas att du vill titta på listan och vidta nödvändiga åtgärder.

Anf. 74 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Jag tror att de allra flesta inser att det är många olika intressen som ska balanseras. Vi har stort behov av att ställa om, inte minst transportsektorn. Vi har ett skogsbruk som har gjort att skogen har vuxit de senaste hundra åren och som också gör att vi kan bruka den på ett ansvarsfullt sätt.

Samtidigt finns det skyddsvärda skogar som vi alla är angelägna om ska finnas kvar för kommande generationer. Den balansakten behöver vi jobba vidare med, både i Sveaskog och i skogspolitiken som helhet.

Mord på europeiska grävande journalister

Anf. 75 HANS WALLMARK (M):

Fru talman! Jag har en fråga till utrikesministern. Egentligen skulle man kunna ställa rätt många frågor till henne, fru talman – om varför kabinetssekreteraren har bytts ut eller hur det kommer sig att en tidigare

Prot. 2019/20:50
12 december

Frågestund

ambassadör i Kina som regeringen har tillsatt har åtalats. Men det är inte detta jag tänkte väcka frågor om.

Jag har läst en debattartikel i dagens Sydsvenska Dagbladet och Helsingborgs Dagblad, som uppmärksammar de hot som finns i Europa i dag när det gäller demokrati och öppenhet, men också mord på grävande journalister. Det senaste exemplet är att Maltas premiärminister har meddelat sin avgång därför att han nu kopplas allt närmare ett journalistmord i sitt land. Det är en socialdemokrat.

Liknande saker har hänt i Tjeckien; där gäller det också en socialdemokrat. Detta kan inte vara helt främmande för Ann Linde, som har varit aktiv i den europeiska socialdemokratiska organisationen. Min fråga till utrikesministern är därför: Vad tänker den svenska regeringen göra gentemot länder som Malta, där statsledningen kopplas till mord?

Anf. 76 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Jag skulle med glädje besvara de första två frågorna och hoppas att jag får tillfälle till det senare.

När det gäller journalister och de hot som mediepersoner utsätts för är det oerhört angeläget att komma till rätta med det. Därför startar regeringen nu en demokratisatsning, Drive for Democracy, där mediefrihet och journalisters säkerhet är ett huvudtema.

När mord har skett ska naturligtvis poliser i respektive land se till att komma till rätta med förövarna och ställa dem till svars. Det gäller alla länder och oberoende av vilken politisk färg en regering har.

Situationen för Sveriges pensionärer

Anf. 77 ANN-CHRISTINE FROM UTTERSTEDT (SD):

Fru talman! 30 miljarder kronor fattas för välfärden. Varannan kommun kommer att spara på dem som mest behöver samhällets hjälp. Det är inte acceptabelt att svenska pensionärer tvingas plocka pantburkar och frysa eller att de inte får ordentlig mat varje dag, om de ens har turen att varje dag få den mat de ska ha och inte blir utan en vecka eftersom de glömts bort.

Det här händer samtidigt som Iraks försvarsminister verkar ha fått bidrag från vår välfärd, samtidigt som våldet och brottsligheten ökar och samtidigt som IS-terrorister promenerar fritt på våra gator. Jag frågar därför: Anser socialministern att regeringen har skapat ett tryggt, säkert och inkluderande samhälle för Sveriges pensionärer?

Anf. 78 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Jag vet inte när man ska överraskas av en sverigedemokrat i talarstolen. Att det skulle finnas någon som helst koppling mellan att pensionärer har låg pension och att det finns IS-terrorister på olika ställen i världen, även i Sverige, är verkligen att skapa motsättningar som jag inte ser.

Vi har utmaningar i det här landet, som vi har haft under lång tid. En del av dem har vi kommit till rätta med. Att utforma svensk välfärd så att människor känner trygghet är vår absoluta ambition. Det handlar om

hälso- och sjukvård, det handlar om äldreomsorg, det handlar om trygghetssystem och det handlar om socialtjänst.

Jag kan ge exempel på vad regeringen faktiskt gör för att pensionärer ska få bättre ekonomi, eftersom det var det Ann-Christine From Utterstedt började med. Det är att höja garantipensionen, att sänka pensionärsskatten och att införa en ökning av bostadstillägget i pensionssystemet. Det gör att de lägsta pensionerna faktiskt blir högre.

Jag tror att det är en bättre början att gå den vägen i stället för att ställa grupper mot varandra.

(Applåder)

Lokalutnyttjandet på Sis

Anf. 79 MARTINA JOHANSSON (C):

Fru talman! Min fråga går till socialminister Lena Hallengren.

Hon har i ett skriftligt svar på en fråga från mig angående stängning av Sis ungdomshem Lövsta, som stängdes för nio månader sedan, svarat att det stängdes på grund av arbetsmiljöskäl och säkerheten för de placerade ungdomarna.

Två konsekvenser av det beslutet är att lokalerna i dag står tomma, till en årlig kostnad på ungefär 10 miljoner, och att ett antal nyckelpersoner fortfarande är anställda men ägnar sig åt lokalvård i stället för att ge vård och stöd till ungdomar. Även den övriga personalen ägnar sig åt något annat än stöd till och vård av unga.

Anser ministern att det är rimligt att Sis har tomma lokaler som kostar många miljoner i stället för att de används för vård av och stöd till barn och unga?

Anf. 80 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Tack, Martina Johansson, för frågan!

Det är rimligt att de lokaler som Sis använder för vård och behandling av unga är ändamålsenliga. Det är också rimligt att man kan bedriva en god verksamhet av hög kvalitet, att personalen kan känna sig trygg och att de unga som behandlas på hemmet upplever att det är en miljö som är tillräckligt bra för syftet med att de är placerade där. Så var inte fallet med Lövsta. Det fanns stora problem, precis som Martina Johansson redogjorde för här och som jag har skrivit i mitt frågesvar.

Det är väldigt ovanligt att man vidtar åtgärden att till och med stänga ett behandlingshem. I det här fallet är jag glad att man gjorde det. Det hade varit betydligt värre om verksamheten hade fått fortsätta bedrivas.

Det är klart att ambitionen inte är att ha tomma lokaler som kostar skattebetalarna en massa pengar eller att personal inte ska arbeta. Exakt hur de lokalerna kommer att användas kan jag inte svara på i den här frågestunden. Men det är klart att myndigheten arbetar för att både resurserna och lokalerna ska användas på ett bättre sätt.

Prot. 2019/20:50
12 december

Frågestund

Regeringens syn på utvecklingen i Chile

Anf. 81 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Jag har vid flera tillfällen för Vänsterpartiets räkning lyft upp den oroväckande utvecklingen i Chile. Under hösten har det varit omfattande protester mot ojämlikheterna i landet. Protesterna har mötts med brutalt våld från polis och militär. Det väcker obehagliga minnen av Pinochets militärdiktatur. 26 personer har dödats. Över 11 000 har skadats, varav 280 har skadats i ögat av gummikulor. 15 000 har gripits. Och polisens användning av sexuellt våld har fyrdubblats.

Det är dags för Sverige att höja rösten för Chiles folk. Utrikesminister Ann Linde bör kalla upp Chiles ambassadör till UD och fördöma övervåldet och undantagstillståndet och att man har satt in militär mot vanliga människor. Regeringen bör kräva att EU pausar uppdateringen av associationsavtalet med Chile. Och Sveriges vapenexport till den chilenska militären bör stoppas.

Vad gör den svenska regeringen för Chiles folk?

Anf. 82 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Tack för frågan, Håkan Svenneling!

Jag har flera gånger uttalat mig om situationen i landet för att understryka vikten av att de mänskliga rättigheterna respekteras och att myndigheterna inte utövar oproportionerligt våld. Frågor om demokrati och mänskliga rättigheter diskuteras löpande i våra kontakter med Chile, inklusive med ambassaden.

UD publicerade 2017 en rapport om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Chile. Där togs bland annat ekonomisk ojämlikhet, segregation och polisbrutalitet upp. Rapporten kommer nu att uppdateras, och nästa år kommer de senaste månadernas händelser att vara en del av den granskningen.

Land-för-land-rapportering

Anf. 83 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru talman! Jag har en fråga till bistandsminister Peter Eriksson.

Jag tror att många anser att vi politiker ska göra allt för att förhindra skatteflykt och att det är särskilt viktigt när det drabbar fattiga människor. EU tog därför fram ett förslag om så kallad land-för-land-rapportering för multinationella företag, för att de öppet ska redovisa sina vinster och hur mycket skatt de betalar i de länder de är verksamma i. Tyvärr blockerade nyligen Sverige tillsammans med Cypern, Luxemburg och Malta det förslaget i konkurrensrådet.

Enligt både kommissionen och det finska ordförandeskapet är det här en redovisningsfråga och inte en skattefråga. Det handlar alltså inte om att ta ut skatter utan om att redovisa dem. Och sådan rapportering finns redan för banksektorn. Varför ska det då inte finnas för multinationella företag, som här föreslås?

Miljöpartiet lovade i valrörelsen att vara för land-för-land-rapportering. Varför håller ni inte era löften till de allra fattigaste?

Anf. 84 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka Kristdemokraterna för att de hittills inte har ställt upp i den kampanj som Moderaterna och Sverigedemokraterna har när det gäller sänkt bistånd och att ta bort enprocentsmålet.

Eftersom det här är en ren skattefråga överlämnar jag den till det statsråd som har ansvar för att besvara allmänna frågor.

Anf. 85 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Nu ställdes frågan till Miljöpartiet. Men jag svarar naturligtvis för regeringen.

Jag har tyvärr inte varit involverad i frågan. Men jag ska se till att Désirée Pethrus får svar på sin fråga, som är på en ganska detaljerad nivå.

Det svenska biståndet till Kambodja

Anf. 86 ÅSA ERIKSSON (S):

Fru talman! En av mina starkaste upplevelser som förtroendevald var när jag besökte två kvinnor i ett fängelse i Phnom Penh. De hade blivit inlåsta på obestämd tid utan rättegång för att de hade försvarat rätten till sin mark som regeringen hade tagit ifrån dem.

Den maktlöshet som jag kände där i fängelset känner jag fortfarande när det kommer rapporter från Kambodja om alltmer auktoritära metoder från Hun Sens regering. Sverige är en av de största och mest långvariga biståndsgivarna till landet. Det är jättebra. Men dessvärre tar premiärminister Hun Sen ibland svenskt bistånd till statliga institutioner till intäkt för att Sverige skulle stödja hans gräsliga regim.

Hur tänker regeringen säkerställa i den nya landstrategin för Kambodja att biståndet verkligen går till det hårt prövade folket och till civilsamhället, som har ett alltmer krympande utrymme för att agera? Den frågan ställer jag till biståndsministern.

Anf. 87 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Fru talman! Jag tycker att det är fullt rimligt att ställa denna fråga till mig.

Utvecklingen i Kambodja är väldigt oroväckande. Det fria ordet förtrycks, och människor förtrycks på ett oacceptabelt sätt. Detta kommer att ge mycket bekymmer i framtiden.

Sverige har länge funnits i Kambodja som biståndsgivare. Vi riktar biståndet starkt mot civila grupper och civilsamhället. Vi försöker ge stöd till sådana som vill föra fram sina åsikter fritt. Dessa står ofta i opposition till regeringen.

Jag vill passa på och tala om att svenskt bistånd inte utgår som stöd till regeringen. Vi är tvärtom oroliga och bekymrade över utvecklingen. Vi ska snart skriva en ny strategi för Kambodja när det gäller biståndsverksamheten. Detta kommer att återspeglas där.

Svenskt stöd för sanktioner mot Ryssland

Anf. 88 MARGARETA CEDERFELT (M):

Fru talman! Jag vill rikta en fråga till utrikesministern. Den handlar om Ryssland och Ukraina.

Ledarna för Ukraina och Ryssland har mötts för att ha ett samtal. Det skedde i Paris och i Normandieformatet. Detta är naturligtvis mycket välkommet så att det kan bli ett slut på den ryska aggressionen gentemot Ukraina.

Vad som har hänt i och med detta är att parterna kom överens om att Minsköverenskommelsen gäller. Talmännen i de olika parlamenten har också uttalat sig och sagt att Minsköverenskommelsen gäller. Zelenskyj har dessutom tagit kontakt med Europeiska rådets ordförande Charles Michel och vädjat om att EU ska fortsätta med sina sanktioner gentemot Ryssland.

Jag ser detta som en väldigt viktig fråga, för om det ska bli en hållbar överenskommelse behöver Ukraina ha stöd.

Avser utrikesministern att fortsätta arbeta för att Sverige ska biträda sanktionerna gentemot Ryssland?

Anf. 89 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Ja. Låt mig utveckla svaret lite.

Vi håller väldigt starkt fast vid sanktionerna. Man får, enligt vår uppfattning, inte lov att ändra dem förrän Minskavtalet är uppfyllt i dess helhet. Vi har haft möjlighet att framföra detta. Jag har träffat både den ukrainska och den ryska utrikesministern. Statsministern var dessutom nyligen i Kiev. Vi har då försäkrat Ukraina om vårt totala stöd för ett fortsatt arbete mot den ryska annekteringen av Krim och aggressionen i östra Ukraina. Vi vill på inget sätt att man upplöser eller förminskar betydelsen av sanktionerna mot Ryssland, trots att sådana förslag har kommit upp i EU.

Brott mot kvinnor

Anf. 90 KATJA NYBERG (SD):

Fru talman! Min fråga går till Ibrahim Baylan. Vi är alla emot våldsbrott mot kvinnor, men när vi talar om de konsekvenser som måste möta dem som begår brotten förändras tonläget.

I dag uppger mer än var tredje kvinna i åldern 20–24 år att de har utsatts för sexualbrott. Nästan varannan kvinna i samma åldersgrupp uppger att de mycket eller ganska ofta har tagit en annan väg på grund av oro för brott.

Nyligen hittades två unga kvinnor – Emilia och Wilma – mördade. Det är uppenbart att det största hotet mot kvinnor i Sverige i dag inte handlar om kvotering till bolagsstyrelser, delad föräldraförsäkring eller något som framförts i en feministisk högtravande låtsasteori. Det riktiga hotet finns där ute i verkligheten. Det är inte acceptabelt att kvinnor känner denna osäkerhet i Sverige.

Om målet verkligen är att vi ska ha ett jämställt samhälle är det allvarligt att tillvaron begränsas på grund av oro över att utsättas för brott. Det drabbar främst de enskilda kvinnorna, men i förlängningen är det ett

problem för oss alla. Vad krävs för att den feministiska regeringen ska ta detta på allvar? Ni har haft ett antal år på er nu.

Prot. 2019/20:50
12 december

Frågestund

Anf. 91 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Tack, Katja Nyberg, för en angelägen fråga! Vi ska naturligtvis göra vårt yttersta för att se till att kvinnor i vårt samhälle känner sig trygga. Det finns inga genvägar, utan man måste se till att både förebygga brott och beivra dem när de sker.

Det är mot denna bakgrund som regeringen under snart fem och ett halvt år har förstärkt resurserna till polisen med målet att det ska bli 10 000 fler polisanställda. Det är också mot denna bakgrund som vi har skärpt ett stort antal straff för att det ska beivras när någon har begått ett brott. Det ska vara tydligt vad samhället tycker i frågan.

Innebär detta att allt därmed är löst? Nej. Jag tror att man ständigt måste jobba för att se till att vi har ett samhälle som fungerar för såväl män som kvinnor. Att trygghet är centralt i regeringens arbete behöver ingen betvivla.

(Applåder)

Förhandlingarna om tilläggsavtal till havsrättskonventionen

Anf. 92 ELIN SEGERLIND (V):

Fru talman! Just nu pågår förhandlingar om ett nytt tilläggsavtal till havsrättskonventionen med syfte att skapa ett nytt system för att skydda biologisk mångfald på internationellt vatten.

Internationellt vatten eller hav utanför nationell jurisdiktion täcker över 40 procent av vår planet och regleras genom ett fragmenterat regelverk. Detta resulterar i en snabbt nedåtgående spiral för våra hav och livet i dem.

Tilläggsavtalet är viktigt och kommer att ligga till grund för om vi ska klara våra globala havsmål. När det gäller denna förhandling är det helt tyst från regeringen gentemot riksdagen, och för all del i övrigt också. Jag har hittat *ett* protokoll från förra mandatperioden där utrikesutskottet fick information om förhandlingarna. Ändå har ministern i ett tidigare svar till mig sagt att Sverige är mycket aktivt i förhandlingarna.

Min fråga till utrikesminister Ann Linde blir därför följande: Hur driver regeringen på i förhandlingarna, och kan riksdagen framgent förvänta sig att mer regelbundet bli informerad av ministern i frågor som rör denna förhandling?

Anf. 93 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Tack, Elin Segerlind, för en viktig fråga! Greenpeace har varje onsdag under en lång tid stått utanför Utrikesdepartementet och uppmärksammat oss på frågan. Jag har också varit ute och talat med dem.

Sverige är pådrivande i havsrättsförhandlingarna för att man ska skydda en mycket större yta. Jag tror att det nu handlar om 1 procent, och man vill gå upp till 30 procent. Det är något som vi stöder.

Jag har alls inget emot att komma till utskottet och tala om frågan. Det är bara att kalla så kommer jag och berättar mer. Detta görs naturligtvis i nära samarbete med miljö- och klimatminister Isabella Lövin. Kanske kan båda komma?

Lagförslag om andning och sondmatning

Anf. 94 PIA STEENSLAND (KD):

Fru talman! Återigen har regeringen tvingats backa från ett lagförslag angående andning och sondmatning. Människor far illa medan regeringen prövar sig fram mellan olika lagtekniska lösningar. Det krävs mycket mer för att personer med funktionsnedsättning ska kunna andas ut.

Förra veckan uttalades sig socialministern under den internationella funktionshinderdagen på följande sätt: "Idag är det så, assistansen funkar inte tillräckligt bra. Vi har befunnit oss där lite för länge. Därför är det min prio ett, två och tre den här mandatperioden att få assistansen att funka bra igen."

Fru talman! När assistansen inte funkar tillräckligt bra finns det människor som inte får det stöd som de behöver för att kunna äta, klä på sig, gå på toaletten och vara delaktiga i samhället. Förslaget i januariöverenskommelsen räcker inte för att fixa detta. Kommer socialministern att göra verklighet av sina ord och se till att göra de lagändringar som krävs för att samtliga grundläggande behov ska vara assistansgrundande i sin helhet?

Anf. 95 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Tack, Pia Steensland, för frågan! Tack för att du återkommer, och inte bara i detta forum! En minut är alldeles för kort tid för att resonera om detta. Jag tror att Pia Steensland och alla andra förstår att detta inte är rätt tillfälle för att resonera sig fram till nya lösningar och idéer eller för att berätta om vad regeringen har för avsikt att göra utöver januariavtalet.

Det som står i januariavtalet, regeringens samarbete ihop med Centerpartiet och Liberalerna, gäller. Vi säger inte att det är det enda vi kommer att göra, men detta är det jag i dag kan säga att vi gör.

Jag vill använda mina sista 30 sekunder till att säga någonting om det faktum att vi än en gång tvingas backa. Jag önskar att vi inte hade behövt det. Jag är ju inte jurist, och det är heller inte kvalifikationer som någon i denna kammare ska behöva ha. Jurister finns till för att se till att det som vi politiker vill också är det som uttrycks i lag och det som ska ligga till grund för de beslut som sedan fattas.

Jag beklagar verkligen den omväg som har uppstått. Jag önskar att vi hade sluppit detta. Jag är dock glad över att vi gör en ändring så att det inte blir fel.

Utvecklingen i Iran

Anf. 96 AZADEH ROJHAN GUSTAFSSON (S):

Fru talman! Min fråga går till utrikesminister Ann Linde.

Under de senaste veckorna har Iran skakats av de mest omfattande protesterna mot regimen sedan den islamiska revolutionen för 40 år sedan. Människor som har höjt sina röster och demonstrerat för sociala och ekonomiska reformer har skadats och fängslats, och enligt Amnestys siffror har över 200 demonstranter dödats.

Utrikesministern har tydligt markerat mot den iranska regimens brutala övergrepp mot sitt folk. Min fråga är: Hur kommer regeringen att följa

utvecklingen i Iran nu, och hur kan Sverige, kanske tillsammans med andra EU-länder, stå upp för dem som har fångslats och som har hårda straff att vänta?

Prot. 2019/20:50
12 december

Frågestund

Anf. 97 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Jag tackar Azadeh Rojhan Gustafsson för en väldigt viktig fråga. Det är verkligen så att regeringen har varit väldigt tydlig när det gäller hur allvarligt vi ser på den senaste tidens utveckling i Iran, inte minst med de höga dödstaten och de många skadade. Vi har också framfört det här mycket tydligt till Iran, både här och i Iran.

Det finns rättigheter som nu begränsas eller tas bort. Det gäller yttrandefrihet, demonstrationsfrihet och möjlighet till tillgång till internet. Man måste återgå till en situation där dessa rättigheter respekteras.

Vi har också verkat i EU för att vi ska få ett enat förhållningssätt i frågorna om Iran. Vår syn på mänskliga rättigheter och rättsstatens principer är välkänd. Situationen i Iran är fortsatt allvarlig, och därför måste vi fortsätta att påpeka detta och ta upp det med Iran och i EU.

Oanmälda hembesök hos socialbidragstagare

Anf. 98 JOSEFIN MALMQVIST (M):

Fru talman! Felaktiga utbetalningar av socialbidrag kostar årligen skattebetalarna över en halv miljard skatte kronor, enligt Delegationen för korrekta utbetalningar, som presenterade sitt betänkande i dag.

I Sundbyberg visar ett exempel att erbjudande av hembesök vid alla nya ansökningar om socialbidrag ledde till avslag för vart fjärde hushåll då de inte hade rätt till stöd, detta trots att personerna hade godkänt att socialtjänsten skulle komma och visste att den skulle komma. Nu behöver lagstiftningen förändras, så att oanmälda och systematiska hembesök åter blir tillåtna för socialtjänsten och andra myndigheter.

Jag skulle därför vilja fråga socialminister Lena Hallengren: När kommer regeringen att agera för att åter tillåta oanmälda och systematiska hembesök hos bidragstagare?

Anf. 99 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Nu har inte Josefin Malmqvist någon följdfråga, utan hon får väl återkomma vid en annan frågestund. Men jag är inte helt säker på att jag förstår hur den felaktiga utbetalningen ska undvikas genom att man gör ett hembesök.

Det är förstås viktigt att man har tillgång till all den kunskap som krävs om personens inkomst, att man vet var personen bor och att man vet om personen bor ihop med någon annan. Allt det här är naturligtvis helt centralt för att se till att personer som har rätt till och stort behov av det som är samhällets yttersta skyddsnät, nämligen försörjningsstöd, också får del av det. Ingen av oss vill ju att man ska få försörjningsstöd om man inte har rätt till det. Att ta alla möjligheter som finns att arbeta och ha en egen inkomst ska naturligtvis inte bara uppmuntras utan också krävas.

Men jag kan upprepa att jag inte är helt säker på hur ett hembesök skulle göra att man får rätt försörjningsstöd. Josefin Malmqvist får gärna återkomma med en skriftlig fråga, så ska hon få ett bättre svar.

Anf. 100 AMINEH KAKABAVEH (-):

Fru talman! De senaste månadernas massdemonstrationer mot sociala orättvisor, ojämlikhet, korruption och maktmissbruk har skakat om många länder i bland annat Latinamerika. Många oskyldiga människor har blivit beskjutna, mördade, fängslade och skadade. Av en feministisk utrikespolitik krävs ett kraftfullt ställningstagande och ett fördömande av brott mot mänskliga rättigheter.

I det här fallet syftar jag specifikt på det sexuella våldet i Chile och Bolivia. Det sker ett rasistiskt våld mot och förföljelser av urbefolkningen. Urfolkets kvinnor har blivit förnedrade, fått håret avklippt och blivit avklädda sina kjolar.

Avser utrikesministern för Sveriges del och inom FN att skicka en delegation eller observatörer för att kartlägga de brott som är begångna mot mänskliga rättigheter, särskilt mot kvinnor och urbefolkningen i de länderna?

Anf. 101 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Jag tackar Amineh Kakabaveh för den viktiga frågan. Det som har hänt både i Bolivia och i Chile ger anledning till väldigt stor oro. Man har gått emot mänskliga rättigheter. Man har dödat människor. Man har skadat människor. Det har varit en utökad polisbrutalitet. Det har varit ett militärt övervåld. Dock ser situationen väldigt olika ut.

Vi har på olika sätt protesterat mot det här, både genom svenska protester och via EU. Att ha en nationell delegation har vi inte planerat, som det ser ut nu. Däremot är vi väldigt angelägna om att FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter, Michelle Bachelet, får möjligheter att fortsätta sitt arbete. Hon har också besökt till exempel Chile och uttalat sig väldigt skarpt mot händelserna där.

Framtiden för nätbaserad vård

Anf. 102 KRISTINA NILSSON (S):

Fru talman! Jag har en fråga till socialminister Lena Hallengren.

För några veckor sedan besökte jag det nätbaserade vårdföretaget Kry. Det var väldigt intressant. Jag fick av en grupp mycket kompetenta och kreativa personer en noggrann genomgång av hur man har jobbat med den nätbaserade vården. De beskrev för mig hur vården i vissa sammanhang är både kostnadseffektivare och bättre när den bedrivs på ett nätbaserat sätt än på ett traditionellt sätt. Då tänker jag att vi behöver mer av det här, inte mindre. Om någonting är både billigare och effektivare vill vi verkligen ha det.

Jag undrar dels vad regeringen gör för att det här sättet att arbeta ska kunna bli mer övergripande över hela landet, dels om de här personerna kan vara en del i lösningen på den kompetensförsörjningsproblematik som vi har. Vi kanske behöver kunna jobba i vården på nya sätt och andra sätt än i dag.

Anf. 103 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Jag tackar Kristina Nilsson för frågan. Att använda sig av ”ny” teknik och dra nytta av de digitala lösningar som finns är absolut en framtid för vården. I dag presenterade Ibrahim Baylan, jag och forskningsministern en life science-strategi som bland annat handlar om hur man ser till att de digitala innovationerna verkligen förändrar och utvecklar vården.

När det kommer till de här nättjänsterna specifikt är inte frågan om man ska kunna få hjälp digitalt när det gäller vårdangelägenheter, utan i vilken form man ska få det. Jag ser gärna att regionerna bygger ut sin hälso- och sjukvård på ett sätt som gör att man kan nå både primärvården och andra delar av den specialiserade vården digitalt, så att det blir enkelt. Det sparar tid för alla inblandade, och man känner att vården verkligen finns mycket närmare och tillgängligare. Men det ska, tycker jag, helst inte ske via en vid-sidan-om-väg, vilket de digitala nättjänsterna i dag är.

Barn som drabbas av våld i nära relationer

Anf. 104 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Julen närmar sig. Det ska vara en tid för alla barn. Men det är långt ifrån alla barn som får en fridfull och glädjande jul. Vissa barn får vara med om elände när mamma och pappa brister i sitt vuxenansvar. Det är också en tid då sjukvården får se baksidan av detta.

I dag finns statistik på hur många som kommer i kontakt med sjukvården på grund av våld i nära relation. Det går också att ta fram statistik på hur många av dem som har hemmavarande barn. Skulle man jämföra dessa siffror med hur många orosanmälningar som inkommit till socialtjänsten i samband med händelser blir det med största sannolikhet tydligt att det finns ett mörkertal av barn som kan misstänkas fara illa.

I dag är det godtyckligt huruvida sjukvården har infört rutiner för hur man ska förebygga detta. Det handlar om att som regel ställa frågan om det finns barn med i bilden och om att detta i sin tur följs upp med en orosanmälan.

Min fråga går till Lena Hallengren. Tycker inte ministern att detta ska vara en fastställd regel som gäller överallt, var man än bor i Sverige, så att färre barn och unga faller mellan stolarna?

Anf. 105 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Jag tackar Marlène Lund Kopparklint för frågan.

Alla som arbetar i vård, omsorg och skola och som kommer i kontakt med barn och unga som de befarar far illa är skyldiga att göra en orosanmälan. Vården är inte på något sätt undantagen. Det är viktigt att man etablerar den typen av samverkan och relationer och att man inte känner att det är någon annans ansvar.

Det är en allvarlig situation, och det är viktigt att vara uppmärksam. Marlène beskriver att det är en särskild tid, och det är sant. Det händer rätt mycket innanför hemmets väggar, och om man har möjlighet och får kännedom om detta ska man givetvis agera.

Men skyldigheten att göra orosanmälan finns i dag för alla dem som möter barn och unga.

Anf. 106 JAMAL EL-HAJ (S):

Fru talman! Jag riktar min fråga till Ann Linde.

Under året har vi i flera länder sett hur medborgarna, inte minst de unga, krävt demokrati, frihet och rättvisa. Det har skett i Algeriet, Libanon, Irak och Iran. Omfattande protester har genomförts i Chile, och i Hongkong utmanas Kina.

Sverige måste stödja de nya demokratirörelserna i världen och inte låta frihetsfacklan slockna, som vid den arabiska våren. I en skakig värld ska Sverige vara en stark röst för demokrati, frihet och alla människors lika värde.

På vilket sätt avser utrikesministern att stödja inte minst de ungas krav på frihet och demokrati i världen?

Anf. 107 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Jag tackar Jamal El-Haj för en mycket viktig fråga.

Tyvärr är det som Jamal El-Haj säger sant. Vi kan visa och belägga att demokratin den senaste tiden har gått bakåt i fler länder än vad den har gått framåt. Därför har regeringen nu en demokratisatsning som kallas Drive for Democracy, där man kommer att gå ut till samtliga 108 utlandsmyndigheter och dra igång demokratiaktiviteter, till exempel demokratisamtal. Man kommer att föra upp frågorna i varje land på det sätt som passar i det landet och bjuda in demokratins bärare, det vill säga journalister, frivilligorganisationer och MR-försvarare, för att få veta hur Sverige kan stötta dem.

Jag har också gått ut till kollegor i olika länder och bett att de ska vara med i denna satsning så att den får större genomslag.

Frågestunden var härmed avslutad.

§ 8 (forts. från § 6) **Kommunikationer** (forts. TU1)

Anf. 108 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Låt mig börja med att likt Anna-Caren Säterberg säga hurra, fantastiskt och vilken seger, för i natt fick vi beskedet att mobilitetspaketet är färdigförhandlat. Vi har kämpat för detta under lång tid, och jag vill inte minst lyfta fram Jens Nilsson från Jämtland, som gjorde en otrolig insats för att skapa förståelse för vikten av att få sjysta villkor inom åkerinäringen för dem som jobbar inom transportbranschen i hela Europa.

När mobilitetspaketet går igenom kommer det att ge sjysta svenska villkor från dag ett för dem som jobbar i transportbranschen och har cabotagetransporter eller kombitransporter. Det kommer att innebära att vi får bättre konkurrensvillkor och ordning och reda. Detta har vi kämpat för länge, och det är en viktig seger för oss som har velat ha ordning och reda inom transportbranschen. Det är glädjande.

(Applåder)

Samtidigt pågår COP 25, det stora, viktiga miljömöte som skulle vara i Santiago men nu är i Madrid. Tanken var att också transportministrarna

skulle bjudas in eftersom transportministrarna är de nya klimat- och miljöministrarna. Det är på transportsektorn ansvaret ligger att se till att omställningen sker snabbare för att vi ska klara vårt åtagande enligt Parisavtalet.

I en tid när USA och många andra länder drar sig ur viktiga multilaterala arenor och insatser för att möta klimatutmaningen blir det desto viktigare att Sverige och andra länder, inte minst hela Europa, tar sitt ansvar och visar att det går.

När miljontals människor demonstrerar ute på gatorna av rädsla för klimatförändringarna måste vi ta politiskt ansvar och visa att vi kan förändra. Det går att bibehålla ambitionen att ha god välfärd och bra konkurrenskraft och samtidigt klara klimatomställningen.

Det är därför vi säger att vi ska bli världens första fossilfria välfärdsland. Det är därför vi säger att vi med investeringar, tydliga regleringar, breda åtaganden från branscher och ett handslag med näringsliv och akademi kan klara av denna omställning.

Vi vet att 70-procentsmålet till 2030 är tufft. Härondagen fick vi siffror från Naturvårdsverket som visar att utsläppen från transportsektorn minskar tack vare biobränsleinblandning och effektivisering. Men mer behöver göras – och vi gör mer.

Sverige gör otroligt mycket för att ställa om. Vi har en bred elektrifiering av transportsystemet, som inte minst görs möjlig tack vare energiöverenskommelsen. Sedan den nåddes har det tagits investeringsbeslut i förnybar energi för över 85 miljarder bara i Sverige. Det gör att vi har det största elöverskottet någonsin. Det gör att vi skulle kunna elektrifiera hela transportsektorn och ändå kunna fortsätta att exportera.

Detta visar på vikten av långsiktiga beslut och tydliga spelregler men också att vi inte kan förhandla bort klimatomställningen. Den finns där och måste genomföras.

Detta gör att Sverige är ett land som många länder tittar på. De vill se hur vi klarar omställningen och elektrifieringen, hur vi minskar flygets klimatpåverkan och hur vi lägger över mer transporter på klimatsmarta färd-sätt.

Häri ligger hela tanken bakom Infrastrukturdepartementet: att ha infrastruktur, energi, telekom och bredband inom ett och samma departement för att upgradera och modernisera Sverige så att vi klarar klimatkraven, stärker konkurrenskraften och blir en permanent världsutställning som visar att det med ny teknik går att effektivisera, elektrifiera och öka biobränsleinblandningen.

Vi kan göra det på ett sätt som också väcker tankar om att modernisera hela synen på samhällsplanering. I senaste nationell plan lyfte vi in bostadsbyggandet som en viktig del. Fyrspår till Jessica Roswalls Uppsala kan ge 50 000 bostäder, och satsningen på nya stambanor tack vare Sverigeförhandlingen kan ge över 200 000 bostäder. Det är ett nytt sätt att se på samhällsplanering och infrastrukturbyggande.

Låt oss passa på när vi nu moderniserar infrastrukturen att framöver också väva in jämställdhet, jämlikhet och klimat i synen på samhällsplanering.

Vi har stora investeringar framför oss. I nationell plan handlar det om över 700 miljarder. Vi har en kraftig ökning av järnvägsinnehållet och stora nyinvesteringar. Detta är nödvändigt för att klara klimatomställning-

en. På järnvägen handlar det om att möta det kapacitetstak vi snart når. Jag är förvånad över att höra att partier nu ändrar sig och inte ser behovet av att bygga nya stambanor. I ett läge där kapacitetstaket är nått, där svenska företag vill skicka mer gods på järnväg och där människor vill åka mer tåg måste vi bygga mer järnväg.

I och med att vi väljer att lägga höghastighetstågen och nya stambanor som en del utöver nationell plan ser vi till att det inte tränger ut andra angelägna infrastruktursatsningar. Då kan vi både ha nattåg till Åre och tåg ut i världen. Då kan vi samtidigt satsa på Norrbotniabanan, Sydostlänken och vägar i Västerbottens inland. Det är så vi bygger Sverige, och det är så vi klarar klimatomställningen.

På vägsidan är naturligtvis elektrifieringen viktigast, med elkommision, elektrifieringsstrategi och utbyggnad av elvägar, där Sverige är världsledande. Världens första permanenta elväg kommer med all sannolikhet att finnas i Sverige. Om vi kan se till att det blir den standarden som sätts i Europa finns också stora näringspolitiska vinster. Det gäller inte minst för svensk fordonsindustri. Framför allt kan vi växla över så att tunga transporter också blir fossilfria. Det är nödvändigt om vi ska klara klimatmålen och vårt åtagande gentemot nästa generation.

Vi bygger ut infrastrukturen. Det är fråga om 30 000 laddpunkter bara med klimatklivspengar. Det tål att fundera över i ett läge där Moderaterna och ytterligare något parti vill ta bort klimatklivspengarna. Hur går det då med aktiv handling och att se till att agera nu? Vi agerar nu. Det är nu vi ser till att bygga infrastrukturen, det är nu vi renoverar och reparerar och det är nu vi skapar förutsättningar för omställningen även för vägtransporter, med bonus–malus, med elbusspremierna och med utbyggnad av laddinfrastruktur.

Det finns ett starkt engagemang i hela trafikutskottet för sjöfarten. Vi är nog många som gläds åt att svensk sjöfart nu stärks. Det är viktigt. Branschen själv ser ju behovet av att modernisera. Därför är det viktigt att fortsätta med elektrifieringen och moderniseringen i sjöfarten.

Jag vill understryka den nationella samordnarens betydelse för att utveckla sjöfarten för transporter inom landet. Här finns en betydande potential som i sig kan innebära att vi minskar pressen på vägtransporter och kanske också ser till att få än mindre klimatbelastning för transporterna framöver.

Vi vet att det väntar en stor omställning för flyget, men flyget behövs. Flyget är viktigt. Men då måste också flyget ställa om.

Nu noterar jag att några partier har ändrat sig och accepterat flygskatten. Det är bra. Låt oss gemensamt arbeta för att vi får tydliga ekonomiska styrmedel så att vi även internationellt kan beskatta fossilt flygbränsle, så att vi på Europainivå har ett fungerande system för utsläppsrätter och så att vi samtidigt i Sverige ökar biobränsleinblandningen och stimulerar elektrifieringen av flyget framöver. Det är en spännande utveckling.

Med januariavtalet som grund har vi visat att vi kan fortsätta att investera i och öka förutsättningarna för klimatsmart resande. Det är fråga om ett nationellt biljettsystem, klimatdeklarationer, nattåg till Åre och till kontinenten, satsningar på elinfrastruktur och elektrifieringskommision samt en modernisering av Sverige som januariavtalspartierna tar ansvar för.

Detta står i bjärt kontrast till Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna, som inte ser klimatpolitiken som viktigast och som inte

kan stå upp för långsiktiga beslut. Jag beklagar det. Sverige behöver i detta läge mer investeringar. Det är frånvaron av investeringar i järnvägssystemet och moderniserad infrastruktur som är det stora bekymret för Sverige just nu.

Vi måste för klimatets och konkurrenskraftens skull och för att Sverige ska hålla ihop i alla delar av landet våga fatta långsiktiga beslut, vare sig vi talar om nya stambanor eller för den delen om elektrifiering av vår infrastruktur.

Vårt budskap till dem som nu demonstrerat i Madrid, vid COP 25, eller på andra ställen i världen, är att vi tar vårt ansvar, att vi gör vår plikt under vår tid på jorden och att vi ser till att ställa om transportsystemen. Sverige visar att det går.

(Applåder)

I detta anförande instämde Denis Begic, Elin Gustafsson, Teres Lindberg, Jasenko Omanovic och Anna-Caren Säterberg (alla S).

Anf. 109 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik:

Fru talman! Det är bra att det finns el. Det är otroligt bra att vi satsar på järnväg. Det är dock lite problematiskt att det med jämna mellanrum råder effektbrist, vilket givetvis påverkar dem som ska använda elen. Man vill gärna ha effekten när man gör de stora investeringarna i infrastruktur.

Det är samma sak att det är bra med järnväg, men det blir ett dilemma om vi samtidigt bygger upp en underhållsskuld för vägar. Oavsett vad vi tycker i denna kammare tar sig de flesta som åker till förskolan, jobbet, sjukhuset, vänner och släktingar dit med bil. Det kommer de att göra även framgent.

Så sent som i fredags debatterade jag med infrastrukturministern om ett av de områden som svarar på mina frågor mer än vad talet i dag gör, nämligen den nationella planen. Den gäller i tolv år. Jag delar uppfattningen att man ska ha en positiv inställning till avtal och så vidare. Men den avtalade nationella planen ska uppvärderas, uppgraderas och revideras vart fjärde år. Det innebär att den behöver revideras 2022. Det svar jag hittills har fått, och jag misstänker att jag får samma svar i dag, är att frågan bereds på Regeringskansliet. Det känns tryggt för alla ute i Infrastruktursverige som väntar på att planen ska påbörjas.

En annan fråga jag vill ställa till ministern gäller flygets situation. Sverige är ett stort och långt land, och vi ser hur flyglinjer avvecklas. Näringsliv påverkas, och människor påverkas. Vi kristdemokrater och SKR har lyft fram frågan att man ska kunna upphandla flyg kommunalt och regionalt. Är detta något ministern är beredd att börja arbeta för?

Anf. 110 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S) replik:

Fru talman! Låt mig först säga till Magnus Jacobsson att det blir en tiodubbling av investeringarna i nätkapacitet de kommande åren. Vi ökar investeringarna inte bara i förnybar energi utan också i nätkapacitet. Det avtal som nyligen kunde slutas, där regeringen kunde presentera en satsning ihop med energibolagen, för att frigöra kapital för att öka investeringarna, är en viktig del i elektrifieringen. Det är så vi tar ansvar, det vill säga genom att skapa förutsättningar så att det finns kapacitet i hela nätet i hela Sverige.

Det är oroväckande om man lämnar en energipolitisk överenskommelse och drar undan grunden för tilltron till förutsättningar för elektrifieringsstrategin, att inte orka stå upp för långsiktiga avtal som har varit så viktiga för Sverige, vare sig vi pratar energipolitik eller för den delen andra viktiga breda överenskommelser. Detta är viktigt inte minst med tanke på satsningar på att modernisera infrastrukturen även på vägsidan. 164 miljarder kronor är det historiskt höga belopp som nu finns för underhållssatsningar på väg. På samma sätt ökar vi också underhållssatsningarna på järnväg med 47 procent.

Den fråga jag funderar över, om Magnus Jacobsson vill redovisa, är om Kristdemokraterna fullföljer sin linje att inte ställa sig bakom byggandet av nya stambanor. Vad blir då svaret till Jönköping, Borås, Norrköping och Hässleholm? För mig och för regeringen är det viktigt att ge långsiktiga besked och att fullfölja det som Sverigeförhandlingen arbetar med och låta det vara till grund när vi sedan reviderar en nationell plan. En del förutsättningar måste först vara kända innan man går vidare i revideringen av nationell plan.

Vi väntar på besked. Vad kommer Kristdemokraterna att säga till Jönköping, Borås, Norrköping och Hässleholm och andra som trodde på vad alliansregeringen sa? De ställde upp i Sverigeförhandlingen och ville ha nya stambanor.

Anf. 111 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik:

Fru talman! Jag konstaterar att jag inte fick ett enda svar på min fråga om flyget och flygets förutsättningar, det som bland annat SKR lyfte fram om möjligheten att upphandla flyg för att på så sätt säkerställa att även de som bor i delar av vårt avlånga land som inte ligger i närheten av en järnväg ska kunna ta sig till Stockholm eller andra tätorter för att dra nytta av den ekonomiska muskel som finns där.

Jag tackar för frågan om järnvägen. Ministern och jag debatterade så sent som i fredags, och mitt besked är detsamma i dag som då, nämligen att vi inte har något emot att man rustar upp järnväg. Tvärtom är vi positiva. Vi vill gärna att nya järnvägar byggs där de behövs, men vi har sagt nej till projektet med höghastighetståg, av det enkla skälet att det inte är ekonomiskt lönsamt och inte håller ihop. Vi ska inte kasta pengarna i sjön.

Vi behöver göra en bra satsning, och då behöver vi få ett besked om när den nationella planen kommer.

Anf. 112 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S) replik:

Fru talman! Det är ju intressant, för effekten av frånvaron av investeringar kommer att skapa betydande bekymmer i det svenska järnvägssystemet. Det är konsekvensen när vi nu slår i kapacitetstaket, och ansvaret för det måste Kristdemokraterna och andra partier som säger nej till nya stambanor ta. Det är frånvaron av investeringar under alliansregeringen som ligger till grund för de utmaningar vi nu har.

Nu gör vi den största järnvägssatsningen i modern tid. Vi renoverar, reparerar och bygger nytt. Men vi ser också det långsiktiga behovet av att både för klimatets och för konkurrenskraftens skull bygga nya stambanor, något som bara sker vart hundra år. Det är viktigt att kunna stå upp för den typen av långsiktiga beslut.

När det gäller flyget är det välkänt att jag precis som hela trafikutskottet har sagt att vi inte vill ha kommunal upphandling av till exempel internationell flygtrafik. Det ska ske på kommersiella grunder. Men inom Regeringskansliet pågår en översyn av hela den regionala flygplatsstrukturen. Den är viktig, för flyget behövs i Sverige. Men flyget måste ställa om.

Anf. 113 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! En viktig del i att minska utsläppen från transportsektorn är att vi transporterar mer gods på järnväg och till sjöss. Det är hållbarare än att transportera på väg.

Samtidigt får de som transporterar gods på järnväg betala alltmer pengar till staten i form av så kallade banavgifter. I fjol uppgick banavgifterna till nästan 2 miljarder kronor, och de ökar ständigt.

Det här underlättar inte överflytten till järnväg. Därför har tågbolagen haft möjlighet att få tillbaka en del av de pengarna i form av så kallad miljökompensation – i alla fall fram till nu. Såvitt jag vet löper den kompensationsmöjligheten ut med detta år. Jag kan inte se någon förlängning av miljökompensationen i regeringens budget och har inte hört om det tidigare från ministern.

Jag skulle vilja veta av Tomas Eneroth om regeringen kommer att förlänga möjligheten att få miljökompensation. Eftersom det inte finns något anslag för det i budgeten skulle jag också vilja veta ungefär hur mycket pengar som kommer att anslås.

Anf. 114 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S) replik:

Fru talman! Det är viktigt att hitta stödfunktioner som gör att vi kan fortsätta växla över vägtransporter till järnväg och inte minst till sjöfart. Det är därför vi har en godstransportstrategi där vi arbetar intensivt med att göra den omställningen, handgripligt genom Pia Berglunds arbete med sjöfarten men också strategiskt genom upphandlingsstrukturer och inte minst olika stödfunktioner för att stärka godstransporterna.

Miljökompensationen upphör. En halv miljard har betalats ut under de två år den varit giltig. I stället utreder vi nu och tittar på förutsättningar för andra typer av omlastningsstöd. Vi har en utmaning, och det vet trafikutskottets ledamöter kanske bättre än många andra i Sverige, i att se till att det finns plats och utrymme för godstransporter på järnväg och samtidigt finns konkurrenskraftiga koncept. Det arbetar vi på, och det tror jag faktiskt att fler gör, för att stärka järnvägens konkurrensförutsättningar.

Jag tror att detta är en viktig del för att vi ska klara att nå klimatmålen. Det är också en viktig del för att vi ska kunna få över mer gods till järnväg. Då behövs nya stambanor. Då behövs investeringar i järnväg.

Därför är det viktigt, det besked som också Jens Holm ger, att Vänsterpartiet ställer sig bakom byggandet av nya stambanor, för vi behöver mer kapacitet i det svenska järnvägssystemet.

Anf. 115 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! Självklart vill Vänsterpartiet bygga nya stambanor – alla dagar i veckan. Men den här debatten handlar om miljökompensationen, och här blir jag oroad över ministrarnas svar.

Om lite drygt två veckor skriver vi januari 2020, och då finns det alltså ingen miljökompensation för dem som transporterar gods på räls att hämta

in. Det innebär att möjligheterna att transportera gods med tåg kommer att bli ännu sämre 2020 än de varit hittills.

Ministern säger att detta utreds, men utredningar hjälper inte dem som vill transportera mer på räls. De vill ju veta om de kan bli kompenserade för de ständigt ökande banavgifterna. Där tycker jag att det är viktigt att ministern är tydlig.

Jag tycker att man borde förlänga miljökompensationen, åtminstone fram till dess att man har ett bättre system. Det är därför vi i Vänsterpartiet har anslagit 500 miljoner extra för en sådan förlängning. Vad anser ministern om det förslaget?

Anf. 116 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S) replik:

Fru talman! Det är välbekant i denna kammare att Vänsterpartiet ofta har mycket mer pengar än många andra. Det är ju vällovligt om man då har möjlighet att lägga resurser på allt man önskar.

Nu är vi i regeringsställning. Vi tar ansvar tillsammans med januariavtalspartierna för ett samlat budgetalternativ som av allt att döma går igenom i riksdagen. En viktig del i det är de stora satsningar vi gör på moderniseringen av svensk infrastruktur, de investeringar vi gör och de styr-signaler vi skickar ut.

Godstransporter på järnväg ökar, och de kommer att fortsätta öka med den omställning som just nu sker. Om miljökompensationen upphör finns det andra stödsystem som vi också tittar på. Det viktiga är att ingen ska tvivla på den omställning som just nu pågår i svensk transportsektor.

Jag tror att inte minst klimatdeklarationer kommer att vara ett viktigt styrinstrument när transportköparna framöver ser det tydliga behovet av att tala om att transporter ska gå där de gör minst koldioxid- eller klimatavtryck och där det är effektivast för transportörerna.

Anf. 117 JESSIKA ROSWALL (M) replik:

Fru talman! Jag tackar infrastrukturministern, som är nöjd i dag. Det är inte första gången jag ser honom nöjd.

Det är många fina ord. Som jag sa i mitt anförande är det mycket ”bereder” och ”följer upp”, och här hörde vi att mycket ”ska bli”. Jag vill passa på att påminna infrastrukturministern och regeringen om att ni regerat i fem år nu.

Jag tackar för inspelet om fyra spår. Äntligen! säger jag såklart om det. Men det är inte fullt finansierat, och det är ett av de problem som vi hela tiden dras med.

Jag tänkte ta upp en annan sak, fru talman. På uppdrag av Svensk Kollektivtrafik har WSP gjort en analys av samhällsekonomiska kostnader för förseningar i kollektivtrafiken. Siffrorna talar sitt tydliga språk. Den totala samhällsekonomiska kostnaden för förseningar är 8,5 miljarder. Det motsvarar 14 procent av trafikens totala kostnader. Storstädernas andel ligger på 75 procent.

Detta ligger i det som vi moderater har försökt säga. Vi behöver fokusera på flaskhalsarna i pendeltrafiken. Detta måste prioriteras. Regeringen väljer en annan väg. Regeringspartierna och även andra partier pratar höghastighetståg. Jag tycker att det är underligt.

Varför väljer regeringen och infrastrukturministern att inte lyssna på Riksdagen, som säger att projektet med höghastighetståg måste läggas på is – åtminstone tills vi får svar som visar vad det kostar och vad samhällsnyttan är?

Prot. 2019/20:50

12 december

Kommunikationer

Anf. 118 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S) replik:

Fru talman! Jag blir bekymrad när Moderaterna försöker framställa en motsatsställning mellan satsningar på nya stambanor och att pendeltåg ska komma fram eller att godskapaciteten ska öka.

Alla vi som jobbar med järnvägssystemen vet att det faktiskt är en förutsättning att vi kraftigt ökar kapaciteten. Om pendeltågen ska komma fram och godskapaciteten ska öka behöver vi nya stambanor, för vi har slagit i kapacitetstaket.

Med nya stambanor kommer godskapaciteten på Södra stambanan att kanske tredubblas och pendeltågen att få bättre förutsättningar – givet att vi samtidigt fortsätter ha en hög ambitionsnivå när det gäller järnvägsunderhållet.

Vi kan faktiskt se en förbättrad punktlighet, inte minst tack vare de investeringar vi gör i järnvägsunderhållet med en 47-procentig ökning. Det behövs, för vi kommer från en period med återkommande underinvesteringar. Jessika Roswalls företrädare under den regeringsperioden valde att låta bli att satsa på det svenska järnvägssystemet, trots att svenska folket vill åka tåg mer än någonsin och trots att företagen vill skicka mer gods med tåg än någonsin. Priset för de underinvesteringarna betalar vi i dag i form av förseningar. Man kan också räkna på vad de kostar samhället.

När vi nu reparerar, renoverar och bygger nytt innebär det att det samhällsekonomiska priset för förseningar minskar och att fler kan komma i tid. Ökar vi kapaciteten med nya stambanor innebär det också att vi minskar klimatbelastningen på våra resor.

Vi vågar ta ansvar för detta genom att göra den största järnvägssatsningen i modern tid. Vi vågar ta ansvar också för framtida omställning av transportsystemet genom att säga att nya stambanor behövs för att klara ett klimatsmart resande, förbättra pendlingsmöjligheterna och stärka godskapaciteten. Det är så vi ser till att klara både klimatmålen och konkurrenskraften.

Anf. 119 JESSIKA ROSWALL (M) replik:

Fru talman! Jag är faktiskt hjärtligt trött på att höra detta tjat om historiska satsningar. Det blir ju lite galet. Det är som om jag skulle stå här och jämföra med vilka satsningar som Göran Persson-regeringen gjorde. Faktum är ju att alliansregeringen gjorde kraftiga ökning av budgeten, men det är inte så intressant. Det intressanta är att Moderaterna och Kristdemokraterna satsar lika mycket på infrastruktur som regeringen och lite mer på elektrifiering, vilket jag skulle vilja fråga om. Låt oss vara seriösa och jämföra pengar med pengar.

Det är väldigt glädjande att ministern är nöjd, men det är kanske inte alla de som står och fryser på perrongerna.

Jag skulle också vilja säga något om de sex raderna om elvägar som jag nämnde i mitt anförande. Elektrifiering är en viktig del, vilket vi verkar vara överens om. Branschföreträdare har om och om igen påpekat att vi

från politikens sida måste säga vart vi vill. Jag tror att ministern sa ”bred satsning”, men ändå är det bara sex rader om elvägar.

Anf. 120 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S) replik:

Fru talman! Det är ju inte antalet rader utan innehållet i politiken som avgör. Vi tillsätter en elkommission. Vi har en elektrifieringsstrategi som vi arbetar med. Vi är först i världen med att sannolikt få en permanent elväg. Vi har en omfattande försöksverksamhet med elvägar.

Vi har 30 000 laddstolpar bara tack vare Klimatklivet. Det är resurser som Moderaterna vill ta bort.

Vi ser nu till att vi elektrifierar den svenska infrastrukturen. Och ja, vi kommer långsiktigt att behöva ha en struktur för hur vi bygger ut både elvägar och vägel, både för att klara den omställning som behövs när det gäller vägtransporterna och för att se till att vi nu har möjlighet att sätta den standard för elektrifieringen av transportsystemet som hela Europa behöver. Det är därför vi har avtal tillsammans med Tyskland och Frankrike. Det är för att se till att den omställning som Europas transportsystem nu gör, som den nya kommissionären von der Leyen redovisar i Green Deal, också ska göras med svensk teknik och svensk standard.

Anf. 121 JIMMY STÅHL (SD) replik:

Fru talman! Hade vi befunnit oss i Schweiz tror jag att godstransporterna på järnväg hade kunnat öka i den omfattning som minister Eneroth talar om. Problemet är att vi inte befinner oss i Schweiz. Vi befinner oss i Sverige.

Jag är jätteglad över att det satsas mycket pengar på järnväg. Men genom att vi inte prioriterar godstransporter i Sverige utan persontrafik kommer sannolikheten att vara att godstrafikflödet inte kommer att öka mer än marginellt om man inför en höghastighetsjärnväg. Därför är det väldigt viktigt att vi satsar på att bygga upp dagens järnväg – att vi satsar på att fullfölja dubbelspår där det behövs och att bygga fyrspår där det behövs för att öka dagens kapacitet. Att SJ och andra aktörer som eventuellt skulle ta över höghastighetsbanan skulle släppa befintliga spår till konkurrerande företag som MTR och Snälltåget är nog inte troligt, utan det blir alltså en lyxklass på höghastighetsjärnvägen. Sedan har man fjärrtåg och snabbtåg, och så en underklass med de lite långsammare regiontågen.

Fru talman! Jag tror tyvärr inte att regeringens satsningar på höghastighetståg kommer att leda till att godsflödena får större utrymme, speciellt inte när en av de föregående talarna, Jens Holm, kunde berätta att godstransporterna beläggs med högre och högre avgifter, vilket gör dem dyrare. Det skulle vara intressant om ministern kunde visa att jag har fel.

Anf. 122 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S) replik:

Fru talman! Det är alltid hårt att säga att någon har fel, men jag tror att du har det om jag ska vara ärlig, Jimmy Ståhl. Utgångspunkten för de investeringar som behöver göras i nya stambanor är att vi har slagit i kapacitetstaket. Klarar vi inte av att göra väsentligt större investeringar än de som nu ligger i nationell plan blir det svårt att öka godskapaciteten. Och en tredubbling av godskapaciteten på Södra stambanan är inte helt fel i ett läge där företag vill skicka mer gods med tåg och där vi behöver minska godstransporternas klimatpåverkan.

Även om vi lyckas med en omställning på vägtransportsidan – med elektrifiering och biobränsle – kommer de ökade transportbehov vi ser i Sverige med den industriella utvecklingen att innebära att vi måste kunna lägga över mer gods på järnväg. Då är det nödvändigt att skapa mer kapacitet.

Det Sverigedemokraterna efterfrågar – dubbelspår och att bredda kapaciteten i de nuvarande systemen – gör vi redan. Det är detta som nationell plan handlar om. Det är detta som näringslivspotten i nationell plan också handlar om. Det är det arbete som just nu pågår med Sydostlänken eller för den delen Norrbotniabanan.

Men ska vi ta ansvar för det som är utvecklingen de kommande 10, 20 eller 30 åren måste vi också ha förmågan att fatta beslut som håller längre än så. Då måste vi se behovet av att stärka kapaciteten. Gör vi inte detta får vi precis den klassindelning som Jimmy Ståhl talar om, där fjärrtågen trängs med pendeltågen, som trängs med godstågen och tränger ut dem.

Det är trängseln på spåren som gör att vi får en skiktning. Genom att bygga mer kapacitet frigör vi förutsättningarna för både godstrafik, pendeltåg och fjärrtåg, så att vi kan ta oss ut på kontinenten eller till våra släktingar i Luleå med snabbtåg.

Anf. 123 JIMMY STÅHL (SD) replik:

Fru talman! Jag hoppas innerligt att jag har fel. Jag har jobbat i logistikbranschen i närmare 20 år och vet hur viktigt det är att driva godstrafik på järnväg. I Göteborg hade vi till exempel en central station. Därifrån är det ungefär 10–15 minuter ut till Göteborgs hamn. Där valde man att köra gods på järnväg ut i hamnen för att slippa kösystem med mera. Att föra gods på järnväg är väldigt effektivt även på korta sträckor. Det har jag egen erfarenhet av.

Men jag är fortfarande orolig över att godstrafiken kommer att trängas ut. Egentligen borde vi utmana ministern att ge godstrafiken mer utrymme i spårtrafiken – alltså att man skulle kunna närma sig lite hur det ser ut i Schweiz.

Underhållspengarna är slut. Trafikverket blöder och har inga pengar för underhåll. Det är alarmerande.

Anf. 124 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S) replik:

Fru talman! Jag blir lite förvånad, för Trafikverket har aldrig haft så mycket resurser för järnvägsunderhåll som nu. Vi har aldrig gjort så stora insatser för att renovera och reparera det svenska järnvägssystemet som nu. Det är också nu vi gör satsningar i Göteborgs hamn och på att öka möjligheterna att ha järnvägstransporter ut till sjöfarten. Den omställning som Jimmy Ståhl efterfrågar pågår alltså redan. Det är nu vi klarar den.

Det är sant: Vi talar mer gods nu än någonsin, och jag ska ärligt säga att jag är jätteglad över det. Det är tack vare den godsstrategi som vi lanserade. Från en ensidig fokusering på persontrafik i svensk infrastrukturpolitik har vi gått över till att nu prata gods, näringspolitik och industrinytta. Detta är viktigt, och det är ett framsteg för oss som ser att vi måste ha goda förutsättningar för att både kunna transportera klimatsmart och ha bra och konkurrenskraftiga företag.

Med detta sagt, fru talman, vill jag tacka hela trafikutskottet för gott samarbete. En riktigt god jul är ni väl förtjänta av också!
(Applåder)

Anf. 125 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! Den här regeringen har på punkt efter punkt glömt bort landsbygden och dess förutsättningar.

Den här regeringen har nyligen röstat nej till skattesänkningar på bensin och diesel. Man har röstat nej till en skattesänkning på 1 krona per liter, detta trots att det kokar runt om i landet på grund av de höga bränsleskatterna.

Människor på landsbygden, våra företag och hela vårt land är beroende av att vi har bilar, bussar, lastbilar och fungerande vägar. Men i stället för att förstå detta fortsätter denna regering att brandskatta bilägarna och vägtrafiken. Sedan jobbar regeringen med att bygga ett olönsamt höghastighetståg – ett dyrt och olönsamt höghastighetståg som ska gå mellan landets tre största städer.

Fru talman! Den här regeringen vill fortsätta med att brandskatta landets nödvändiga vägtrafik. Den här regeringen vill att de som saknar alternativ, som tunnelbanor och spårvagnar, ska betala ännu mer i bränsleskatter. Den här regeringen vill ta dina skattepengar och bygga ett dyrt och olönsamt höghastighetståg. Sverige behöver en utbyggnad och en upprustning av både vägar och järnvägar, så att de fungerar. Men vi behöver absolut inte ett olönsamt och dyrt höghastighetståg.

Vi i Sverige behöver också satsa på en utbyggnad av våra elvägar och se till att vi har en laddinfrastruktur för elbilar som fungerar. Det är här vi kan minska utsläppen och samtidigt skapa jobb och tillväxt i Sverige. Med en utbyggnad av elvägarna och laddinfrastrukturen kan vi öka både tillverkningen och användningen av elfordon i Sverige och dessutom vara med och utveckla en modern laddinfrastruktur. Det kan ge nya jobb och tillväxt i hela Sverige.

Fru talman! För att klara elförsörjningen och omställningen måste vi också vara tydliga med att vår kärnkraft behövs. Vi behöver bygga ut den för att säkra den långsiktiga elförsörjningen och för att säkra konkurrenskraften för våra viktiga industrier och företag i Sverige. Med miljövänliga elbilar och en miljövänlig elproduktion, där kärnkraften är en naturlig del, kommer Sverige att klara omställningen till ett fossilfritt samhälle.

Fru talman! Vi moderater tänker fortsätta att slåss för bilen, för landsbygden och för att vägtrafiken ska fungera. Det är förutsättningen för att hela Sverige ska kunna växa. Det är modern teknik som kommer att lösa framtidens miljökrav och inte denna regerings gamla landsbygds- och vägfientliga straffbeskattningspolitik.

Fru talman! Människor som måste ha bilen för att kunna leva och bo där de är har fått nog av regeringens ständiga skattehöjningar.

Fru talman! Vad borde egentligen regeringen ägna sig åt? Jo, man borde se till att bekämpa den olagliga yrkestrafiken i Sverige. Det behövs fler trafikpoliser som kan ta bort den olagliga konkurrensen och som kan stoppa de olagliga transportererna med stöldgods med mera. Regeringen behöver ta tag i alkobommarna och se till att de kommer upp i våra hamnar och gränsstationer. Vi gjorde ett tillkännagivande om detta 2015, men

inget händer. I dag har vi fått svar. Ministern är nöjd. Efter fem år har han lyckats få upp en alkobom i Göteborgs hamn – starkt jobbat!

Fru talman! Tullen måste ha bättre befogenheter att stoppa utförsel av stöldgods och införsel av olagliga vapen och droger med mera. Regeringen ägnar sig åt att jaga lagliga jägare och sportskyttar i stället för att stoppa införseln av olagliga vapen i landet.

Trafikutskottet har också sagt att man ska se över kör- och vilotiderna och införa samma regler som Danmark tillämpar – en viss avvikelse kan tolereras. Ingenting har hänt i den frågan. Vi har begärt att man ska klampa olagliga fordon på riktigt vis, det vill säga tills böter är betalda och fel är åtgärdade. Ingenting har hänt i den frågan.

Fru talman! Gör trafikpolisens roll tydligare med en egen budget och en egen styrning, liknande det tyska BAG-systemet, så att vi får ordning på yrkestrafiken och den olagliga konkurrensen!

Fru talman! Se till att bygga ut rastplatserna i Sverige, så att yrkestrafiken och övriga vägtrafikanter har säkra och trygga rastplatser! Det räcker inte att tillsätta en utredning som ska vara färdig om tio år. Vi behöver verkstad nu.

Fru talman! När kommer konkurrenskraftsutredningen när det gäller svensk åkerinäring, som trafikutskottet har beställt? Den har vi inte sett något av under den här tiden. Men ministern har framfört att han är nöjd i alla andra avseenden.

Fru talman! Se till att säkra vägarna för mc-åkare! Detta klarar man av i andra länder, men ingenting händer med sosseregeringen i Sverige.

Vi kommer snart att gå in i en lågkonjunktur, vilket innebär att många företag och jobb riskeras i Sverige. Då bör regeringen i stället för att fantisera om dyra och olönsamma höghastighetståg lägga kraft på att rusta upp våra befintliga vägar och järnvägar samt säkra våra lokala och regionala flygplatser. De behövs för att hela Sverige ska leva.

Bygg ut Västra stambanan, så att gods- och persontrafiken fungerar! Skynda på muddringen av Göteborgs hamn, så att vi kan behålla konkurrenskraften för näringslivet och hamnen! Bygg ut och rusta upp vägar, så att vi kan köra tyngre lastbilar! Sänk bensin- och dieselskatten, så att svenskt näringsliv kan stärka sin konkurrenskraft och därmed klara av jobben!

Sverige behöver inte en ny olönsam och dyr höghastighetsbana. Sverige behöver i stället en ny regering som inte sitter och fantiserar om olönsamma höghastighetståg som helt saknar finansiering.

Till sist, fru talman, vill jag önska trafikutskottets kansli, ledamöterna i trafikutskottet, talmannen och talmanskansliet samt alla skaraborgare en riktigt god jul och ett gott nytt år.

(Applåder)

Anf. 126 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik:

Fru talman! Jag tillhör det socialdemokratiska partiet, som Sten Berg-heden beskriver i väldigt konstiga ordalag, måste jag säga. Jag brinner för landsbygdens förutsättningar, och jag satt i den parlamentariska landsbygdskommittén. Där tog vi fram 75 förslag. Vi var eniga, men dagen efter kom det moderata partiet och sa: Nej, vi ska absolut inte ha reseavdrag som är avståndsbaserade. Det är väldigt viktigt för landsbygden.

Jag vill även påminna om allt annat som har hänt under den här perioden. Vi har byggt ut flera servicekontor. Vi har sagt nej till att myndigheter ska centraliseras och bara vara lokaliserade i Stockholm. Vi har flyttat ut dem. Vi ska nu se till att man ska kunna bygga strandnära. Otroligt mycket har hänt. Av de 75 punkterna är faktiskt två tredjedelar redan genomförda. Landsbygden är en av anledningarna till att jag är politiskt engagerad.

Jag vill också påminna om det Sten Bergheden, den moderate ledamoten, alltid anför. Det gäller bensinen. I ert förslag om drivmedel är det en sänkning för alla bilister. Det är ingen landsbygdssatsning. Ni säger nej till satsningen där vi sänker skatten för dem som bor i stödområde A, till exempel. Det säger ni nej till. Ni vill sänka bensinskatten, men ni vill höja matmomsen med 3 procent. Vad betyder det för ett hushåll? Vad betyder det för den ensamstående mamman på landsbygden? Varför vill ni sänka priset på bensin men höja priset på mat? Hur ser er tanke om omställning ut?

Anf. 127 STEN BERGHEDEN (M) replik:

Fru talman! Tack för frågan, Anna-Caren Säterberg! Det är rätt intressant att lyssna på vad ni har gjort. Ni har lagt ut några hundra miljoner kronor och försökt behålla några servicekontor. Samtidigt går ni ut och höjer skatterna för bensin och diesel och vägrar att gå med på vår skattesänkning på 7 miljarder när det gäller bensin och diesel. Vi pratar om 7 miljarder för att stärka konkurrenskraften för åkerinäringen, för att stärka konkurrenskraften för näringslivet och för att se till att de människor ute på landsbygden som har fått nog ska få en skattesänkning i fråga om det enda sättet de har att transportera sig på – det handlar om bilen.

För lastbilarna här i landet handlar det om 60 000 kronor per år i lägre dieselskatt. Det handlar om konkurrenskraft för åkerinäringen. Det handlar om konkurrenskraft för företagen.

Fru talman! Vi går snart in i en lågkonjunktur. Ni tror att det går att lägga ut några små portionerade grejer och rädda någon liten verksamhet här och var och säga: Det här borde vi vara nöjda med. Men vi tar gärna in dessa skattepengar, för dem ska vi använda till ett olönsamt höghastighetståg som ska gå mellan de stora städerna i Sverige.

Detta köper inte svenska folket. Vi har ett landsbygdsuppror på gång i landet. Man vägrar att acceptera den väg som ni går.

Se till att vanliga människor på landsbygden faktiskt har råd att tanka sin bil och kan köra sina barn till aktiviteter, skola, sjukhus och allt vad det handlar om! Detta är människor som betalar en tusenlapp vid bensinpumpen varje gång de tankar, och ni tar ungefär 60 procent av de pengarna.

Anf. 128 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik:

Fru talman! Vi vill ställa om. Drivmedelsbeskattning är faktiskt ett sätt att få ned koldioxidutsläppen. Men vi vill också se till att det är rättvist i hela landet. Därför sänker vi skatten för de medborgare som bor där vi har längst avstånd. Det säger Moderaterna nej till.

När vi vill ställa om gör vi inte det genom att, som Sten Bergheden säger, sänka bensinskatten med 7 miljarder kronor och samtidigt höja skatten på mat med 10 miljarder kronor. En höjning av matmomsen med 10 miljarder, hur drabbar det den ensamstående mamman på landsbygden,

Anf. 129 STEN BERGHEDEN (M) replik:

Fru talman! Återigen har vi hört samma argument. Först samlar man in ordentligt med skattepengar – man ser till att få in bränsleskatter – för att sedan ge lite allmosor tillbaka till landsbygden genom olika småsatsningar. Ni skapar förutsättningar för landsbygden som inte håller. Ni ser till att produktiv skog, som man ska producera och som ska skapa jobb och tillväxt här i landet, konfiskeras och läggs i reservat. Ni ser till att man inte producerar någonting längre där ute. Det är klart att vi inte kan ha reservat och vargar i Sverige om vi ska ha en levande landsbygd. Vi måste ha människor som bor och jobbar där ute.

Vi moderater vill sänka både bensin- och dieselskatten med 1 krona. Ni har sagt nej till det, och ni gör en massa småsatsningar som inte kommer att komma landsbygden till del i den utsträckning som en rejäl skattesänkning på bensin och diesel skulle göra.

Anf. 130 EMMA BERGINGER (MP) replik:

Fru talman! Sten Bergheden drömmer den moderata drömmen om att bränna på i sin dieseldrivna SUV i obegränsad hastighet. Detta ser jag som ett hån mot de ungdomar som är oroliga för sin framtid, som är oroliga för att vi inte kommer att ha en värld där det är drägligt att leva, där klimatkonsekvenserna inte har blivit alltför stora och där man faktiskt kan ha ett tryggt och gott liv.

Vi från Miljöpartiet vill skapa alternativ som gör att man faktiskt kan leva ett gott liv utan att för den skull drabbas av dåligt klimatsamvete.

Vi behöver utökad kapacitet på järnvägen, som faktiskt är stommen i ett hållbart transportsystem. I dagsläget är det i princip fullt på stambanorna i södra Sverige. Vi behöver nya stambanor. När vi nu bygger nya stambanor är det självklart att de ska byggas för moderna och snabba tåg, så att man kan resa riktigt snabbt.

Sten Bergheden menar att detta skulle vara olönsamt. Ja, säg den järnvägsinvestering som inte bedöms som olönsam enligt de strikta samhälls-ekonomiska kalkylerna. Vi vet att de har svårt att fånga in alla de nyttor som man faktiskt får ut av nya järnvägar och nya stambanor.

Handelskamrarna i södra Sverige står upp för detta projekt och tycker att det är otroligt viktigt att vi satsar på att bygga ut järnvägen. Tågoperatörerna ser en god möjlighet att ha lönsamhet i att bedriva tågtrafik på nya stambanor för höghastighetståg. Självklart ser vi också stora nyttor med ökat bostadsbyggande och med sammanlänkade arbetsmarknadsregioner. Detta är inte bara en klimatsatsning utan en satsning på att hela Sverige, inte minst de som bor på landsbygden, ska kunna leva ett gott liv utan dåligt klimatsamvete.

Anf. 131 STEN BERGHEDEN (M) replik:

Fru talman! Först kan jag säga att det i så fall är märkligt att Miljöpartiet och regeringen inte ställer sig bakom vår moderata budget, där vi faktiskt satsar mer på elvägarna och vill ha in mer elfordon. Det handlar om att kunna ställa om till el när det gäller vår fordonspark.

Sedan är det en annan sak som aldrig kommer fram i denna debatt, nämligen att vi också vill bygga ut järnvägen. Men vi vill inte bygga ut med olönsamma höghastighetståg. Varje satsad krona på höghastighetståg ger 40 öre tillbaka. Andra satsningar på järnvägen runt om i Sverige – om vi lägger in Västra stambanan, Borås–Göteborg och andra – ger 70 öre tillbaka per satsad krona. Fortfarande är järnvägen egentligen olönsam. Men den blir i alla fall mindre olönsam om man bygger den på rätt ställe och inte bygger höghastighetståg.

Dessutom har denna regering ägnat sig åt att fördröja de järnvägsprojekt som faktiskt finns i Sverige. Man har fördröjt Borås–Göteborg med ett till två år på grund av att man sitter i någon förhandling på Regeringskansliet och diskuterar olönsamma höghastighetståg. Lägg ned detta och återvänd till verkligheten, och sluta fantisera om pengar som inte finns!

Anf. 132 EMMA BERGINGER (MP) replik:

Fru talman! Sten Bergheden vill se mer pengar till elvägarna. Regeringen satsar redan på att utveckla piloter för elvägar. Men elvägar utökar inte kapaciteten. Ett dubbelspår motsvarar 15 filer väg. Självklart behöver vi utökad kapacitet både för personer och för gods på järnvägen.

Sten Bergheden säger också att han vill att järnvägen byggs ut. Men han specificerar inte på vilket sätt och hur han skulle kunna få detta att fungera.

Elbilen, gott folk, kommer aldrig att köra i 320 kilometer i timmen. Vi måste ha ett robust system så att vi kan transportera både många människor och mycket gods på ett klimatsmart och hållbart sätt. Allt annat, fru talman, är faktiskt ett hån mot de ungdomar som är oroliga för sin framtid.

Anf. 133 STEN BERGHEDEN (M) replik:

Fru talman! Det är bara att titta i Trafikverkets plan. De har en planering för hur vi kan bygga ut järnvägen här i landet för att den ska fungera. Men det intressanta är att denna sosseregierung faktiskt skiter i vad Trafikverket säger. Den ägnar sig i stället åt att tala om höghastighetståg, som till och med Trafikverket har avrått från. Och Riksrevisionen har sagt att dessa planer borde dras tillbaka.

Man måste faktiskt inse att man inte kan sitta och tala om pengar som inte finns och säga att vi inte vill satsa. Vi vill göra satsningar med de pengar som finns. Ni vill hitta på pengar som inte finns, och det är ett bekymmer.

När det gäller elvägarna gick Bil Sweden i dag ut och sa att man kommer att sälja mycket fler bilar fram till 2030. Det som är problemet i dag är att infrastrukturen här i landet inte hinner byggas ut när det gäller både elvägar och laddinfrastruktur. Den biten borde man därför satsa på. Då kan man lägga ned planerna på höghastighetstågen och satsa på elvägar.

Anf. 134 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag vill påminna ledamoten om att vårda sitt språk i kammaren.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 10.)

Kammaren beslutade kl. 15.57 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 16.00, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 16.00.

§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 11 december

FöU1 Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Punkt 4 (Inspektion för totalförsvaret)

1. utskottet

2. res. 3 (S, C, V, MP)

Votering:

163 för utskottet

164 för res. 3

22 frånvarande

Kammaren biföll res. 3.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 63 M, 60 SD, 20 KD, 19 L, 1 -

För res. 3: 92 S, 30 C, 25 V, 16 MP, 1 -

Frånvarande: 8 S, 7 M, 2 SD, 1 C, 2 V, 2 KD

Punkt 5 (Resultatredovisning av länsstyrelsernas övningsverksamhet)

1. utskottet

2. res. 4 (M)

Votering:

264 för utskottet

63 för res. 4

22 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 60 SD, 30 C, 25 V, 20 KD, 19 L, 16 MP, 2 -

För res. 4: 63 M

Frånvarande: 8 S, 7 M, 2 SD, 1 C, 2 V, 2 KD

Punkt 6 (Statens budget inom utgiftsområde 6)

1. utskottet

2. res. 5 (SD)

Votering:

159 för utskottet

60 för res. 5

108 avstod

22 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 30 C, 1 V, 19 L, 16 MP, 1 -

För res. 5: 60 SD

Avstod: 63 M, 24 V, 20 KD, 1 -

Frånvarande: 8 S, 7 M, 2 SD, 1 C, 2 V, 2 KD

Håkan Svenneling (V) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Punkt 9 (Det militära försvarets anslagsnivå 2025)

1. utskottet

2. res. 7 (M, KD)

Votering:

242 för utskottet

83 för res. 7

2 avstod

22 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 60 SD, 30 C, 23 V, 19 L, 16 MP, 2 -

För res. 7: 63 M, 20 KD

Avstod: 2 V

Frånvarande: 8 S, 7 M, 2 SD, 1 C, 2 V, 2 KD

Hanna Gunnarsson och Jessica Thunander (båda V) anmälde att de avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Punkt 10 (Det militära försvarets anslagsnivå 2030)

1. utskottet

2. res. 8 (L)

Votering:

307 för utskottet

20 för res. 8

22 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 63 M, 60 SD, 30 C, 25 V, 20 KD, 16 MP, 1 -

För res. 8: 19 L, 1 -

Frånvarande: 8 S, 7 M, 2 SD, 1 C, 2 V, 2 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

NU3 Utgiftsområde 21 Energi

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

158 för utskottet

60 för res.

109 avstod

22 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:
För utskottet: 92 S, 30 C, 19 L, 16 MP, 1 -
För res.: 60 SD
Avstod: 63 M, 25 V, 20 KD, 1 -
Frånvarande: 8 S, 7 M, 2 SD, 1 C, 2 V, 2 KD

Prot. 2019/20:50
12 december
-----

§ 10 Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde

TU1 Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 11 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

*Areella näringar,
landsbygd och
livsmedel*

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2019/20: MJU2
Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel (prop.
2019/20:1 delvis)
föredrogs.

Anf. 135 JOHN WIDEGREN (M):

Fru talman och kära vänner! Vi ska nu debattera det kanske viktigaste utgiftsområdet, nämligen utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. Håll till godo!

Först och främst vill jag, medan jag kommer ihåg det, yrka bifall till vår reservation nr 1. Jag vill också nämna att vi har ett särskilt yttrande vad gäller budgetdelen.

Inom utgiftsområde 23 skiljer sig vårt förslag inte jättemycket från regeringens – vi lägger 68 miljoner mer i anslag än vad regeringen gör – men jag tänkte ändå lyfta några av de delar som faktiskt skiljer sig åt.

Först av allt vill jag nämna det som regeringen kallar bondepaketet, vilket omfattar 191 miljoner och egentligen är till för att främja livsmedelsstrategin och få den att växa till någonting bra. Livsmedelsstrategin är bra; det var ett fantastiskt bra beslut som togs av kammaren för två och ett halvt år sedan, vilket var före min tid. Jag väntar fortfarande på att det ska bli något av livsmedelsstrategin, och jag tror att det är många fler än jag som väntar på att det ska bli någonting av den. Men nu tillsätts ännu mer pengar, och ytterligare ett handlingsprogram är på gång för livsmedelsstrategin. Vi förutsätter självklart att det i denna handlingsplan kommer att finnas konkreta åtgärder som faktiskt ökar livsmedelsproduktionen.

Från Moderaternas sida har vi, utöver de 191 miljonerna i bondepaketet, en satsning på ytterligare ett landsbygds- eller bondepaket. Med en bit över 100 miljoner väljer vi att göra vissa riktade satsningar på landsbygden, för att stärka lönsamheten i olika delar.

Den första delen av detta som jag tänkte tala lite kort om är att vi tillsätter mer pengar än regeringen till Skogsstyrelsen gällande problematiken med granbarkborre. Granbarkborren har framför allt i år blossat upp till ett väldigt stort problem som kommer att leda till stora kostnader och stora produktionsnedsättningar i svensk skog. Det är inte bara så att det drabbar

enskilda skogsägare, utan det drabbar hela skogsindustrin. Det förstör dessutom planeringen av avverkningar under lång tid framöver.

Ett annat stort problem med just granbarkborren som har flaggats upp väldigt mycket är att skog i skyddade områden inte avverkas som den borde på grund av granbarkborren. På det sättet sprids granbarkborren vidare till privata skogsägare.

Där menar vi att regeringen måste ta ett större ansvar i sina regleringsbrev och rikta ett tydligt kommando om att skyddad skog måste tas bort i detta läge. Man kan inte hävda att det är på grund av till exempel biologisk mångfald som man väljer att inte avverka angripen skog. Även om detta inte är huvudkällan till granbarkborren finns det tydliga tendenser att den sprids vidare via skyddad skog, och det är inte okej.

Den extra satsning som vi riktar till Skogsstyrelsen när det gäller granbarkborren innebär såklart att Skogsstyrelsen ska få möjlighet att göra mer preventivt arbete. Jag tror att granbarkborren är här för att stanna; problem med granbarkborren kommer att finnas under väldigt lång tid. Det brukar blossa upp för att sedan gå ned, och sedan blossar det upp igen. Vi vet inte om vi har passerat toppen den här gången. Därför känns det bra att vi gör en större satsning än regeringen när det gäller granbarkborren.

En annan satsning vi gör är att tillsätta pengar till insatser för skogsbruket. Vi har fått signaler, kanske framför allt från Skogsstyrelsen, som säger att skyddad skog inte tas om hand och att de värden som finns i skyddad skog inte bevaras. Därför väljer vi att tillsätta pengar för att sköta just skyddad skog – sådan som är tagen ur produktion. Detta gör vi för att man ska kunna hålla ned mängden ny skyddad skog och i stället bevara de höga miljövärden som finns i den skog som är tagen ur produktion och kanske till och med öka miljövärdena och den biologiska mångfalden i dessa områden.

Ytterligare en satsning som vi gör i vår budget är att vi skickar in extra pengar till Livsmedelsverket som ska vara direkt kopplade till köttkontrollen och avgiften för den. Vi vet att det redan finns pengar där, men vi vill lägga mer pengar på det. Detta är någonting som vi i Sverige redan har väldigt höga avgifter för, vilket slår direkt mot lönsamheten för svensk köttproduktion. Vi tycker att detta är en bra åtgärd för att ge snabba och direkta lönsamhetsförbättringar.

Vi väljer att satsa ett antal miljoner på extra platser för veterinärer och djursjukvårdare. De senaste åren har det blommat upp att det råder stor brist på både veterinärer och djursjukvårdare, och jag tror att det är viktigt att vi från politiken gör en kraftig markering mot det.

Detta är ett stort problem, inte bara för jordbrukets djur utan även för privata smådjur. Problemet är dock större för jordbrukets djur – många veterinärer som utbildar sig i dag vill hålla på med smådjur, och det finns tyvärr inte så många som vill jobba med lantbruksdjuren. Hur man ska stimulera det på ett bättre sätt blir ett senare problem, men vi vill i alla fall avsätta extra pengar för att kunna öka antalet platser.

En annan satsning som vi har i vårt landsbygdspaket hamnar egentligen inte i detta utgiftsområde, men den är en del av vårt lilla landsbygdspaket. Den innebär att vi avsätter 20 miljoner extra för trafikeftersök.

Vi vet alla om att viltolyckorna ökar kraftigt, både när det gäller materiella värden och när det gäller personskador. Framför allt är det så att vi har ett gäng människor i det här landet som faktiskt tar hand om dessa

eftersök under årets alla dagar och dygnets alla timmar. De har under många år gjort detta med lite för låga ersättningar, och det är inte rättvist mot dessa människor. De gör stor samhällsnytta, som någon annan egentligen skulle ha haft ansvaret för. De utsätter sig själva för fara i trafiksituationer. Tyvärr blir de i dag dessutom många gånger utsatta för hot av aktivist.

Vi tycker att det är väldigt bra att göra en extra satsning på att de får mer pengar.

Vi lägger ytterligare en peng till Jordbruksverket. Detta är faktiskt en satsning som har förekommit förr i budgetarna. Det handlar om regel-förenklingsarbeten.

Vi vill göra en riktad satsning för att få till någon form av regelförenklingskommission från Jordbruksverket, där den statliga myndigheten bjuder in aktörer som myndigheter och näringsidkare och bjuder in brett för att en gång för alla lösa det problem som vi talar om vartenda år i varenda debatt. Vi vill minska regelkrånglet, byråkratin och administrationen, men ingenting händer.

Vi tycker att detta är en bra satsning att göra för svenskt jordbruk, och vi hoppas att den ska kunna leda till lönsamhet framöver. Rättare sagt är vi övertygade om att den kommer att leda till förbättrad lönsamhet.

I den föregående debatten talades det om ytterligare en landsbygdssatsning som egentligen inte heller ligger i detta utgiftsområde. Jag vill ändå nämna den, för den är en viktig del av satsningen på landsbygden.

Det handlar om att vi satsar 7 miljarder kronor på att sänka bränsleskattorna med 1 krona. Detta slår framför allt på landsbygden. Det är där det gör mest nytta – där människor har långt när de ska ta sig någonstans och där de inte har några alternativ.

Primärproduktionen är de som är mest beroende av stora, tunga lastbilar – lastbilar som i och med denna bränsleskattesänkning kanske skulle få en kostnadslättnad på 60 000–80 000. Den kostnaden hade annars drabbat primärproducenten, och därför tycker vi att detta är oerhört viktigt. Primärproducenterna stängas med dålig lönsamhet och får i ett sådant läge möjlighet att få sänkta transportkostnader.

Det är inte så att vi inte tror att vi behöver ställa om så småningom, men just nu finns inte alternativet. Då finns det heller ingen som helst anledning att belasta våra näringsidkare och människor på landsbygden på ett alldeles för tungt sätt. Det är ju landsbygden som kommer att leverera mycket av lösningen på de problem som vi vill lösa för framtiden. Därför är detta en väldigt bra satsning.

Fru talman! Jag tror att jag nöjer mig så. Det är säkert någon som inte håller med.

(Applåder)

Anf. 136 HANNA WESTERÉN (S) replik:

Fru talman! Tack, John Widegren, för ett intressant anförande!

Ledamoten misstänkte att det fanns någon som inte höll med. Det finns en hel del som man kan hålla med om, men jag undrar framför allt över några saker som jag inte anser hänger ihop.

Ledamoten tog upp extra platser på veterinärutbildningen. Det görs dock ingen ökning när det gäller veterinärfältverksamheten, och det görs samtidigt en neddragning av SVA.

Med allt som vi vet om de djursjukdomar som nu grasserar runt om i världen och som också riskerar att sprida sig i Sverige tycker jag att detta lirat lite lustigt. Jag undrar därför: Hur hänger det här ihop?

Anf. 137 JOHN WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Tack för frågan, Hanna!

Jag ska förklara hur det hänger ihop. Jag vet också att det är en liten budgetminskning där. Den beror egentligen på det som brukar kallas PLO. Satsningen är ändå riktad mot fler veterinärplatser, vilket vi vill ha, även om vi inte utökar budgeten.

Jag ser också stora problem med de sjukdomar som numera finns runt omkring oss och som närmar sig med hiskelig fart. Ett exempel är afrikansk svinpest, som närmar sig våra gränser. Det finns dock ett antal myndigheter som kommer att vara med och dra det lasset när det närmar sig. Dessutom kommer många av våra ideella organisationer att behöva vara med och hjälpa till.

Vad gäller forskningen på de här sjukdomarna tror jag att vi ligger bra till redan i dag, så det behöver vi inte sätta av några extra medel för. Vi behöver snarare ha en tankemässigt bra organisation som är förberedd på att hantera sjukdomarna när de kommer.

Anf. 138 HANNA WESTERÉN (S) replik:

Fru talman! Jag tackar för svaret och tänker att vi nog kommer att mötas fler gånger i afton, jag och ledamoten John Widegren, för jag vidhåller att det här låter lite osammanhängande. Jag tycker att det låter märkligt att man inte hanterar den här frågan annorlunda i Moderaternas budget, sett till att man också verkar ha något av en sedelpress i sammanhanget.

Anf. 139 JOHN WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Jag uppfattade inte riktigt att jag fick någon fråga. Vad gäller sedelpress eller inte vill jag inte ens yttra mig om det.

Jag tror säkert att vi kommer att återkomma under kvällen. Jag tycker att jag gav ett ganska klart svar vad gäller SVA.

Anf. 140 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Jag tackar för ledamotens inlägg.

Jag har en fråga, men jag tänkte först göra en liten reflektion.

Jag tycker att det är mycket intressant att Moderaterna nu har fått kalla fötter och höjer satsningarna på skydd av skog, då man förra året gjorde sådana drastiska nedskärningar som vi absolut inte har råd med.

Man kan också konstatera att Moderaterna i sin budget finansierar en lång rad av de här satsningarna med höjd moms på svensk mat. Och varför säger jag svensk mat? Jo, för det är naturligtvis den dyrare svenska maten som drabbas hårdare av den höjda momsen. Det är verkligen mycket märkligt att Moderaterna går fram med det förslaget.

Jag skulle vilja ställa en fråga till John Widegren om klimatskatterna. Det pågår ett klimatoppmöte i Madrid, och nu vill Moderaterna sänka klimatskatten i Sverige med hänvisning till att det skulle rädda landsbygden. Men här har Moderaterna fel. Jag har bett RUT undersöka det här, och endast 8 procent av den här satsningen kommer landsbygden till del.

63 procent av skattesänkningen kommer storstäderna till del. Det här är ingen satsning på landsbygden; det är en satsning på storstäderna.

Jag undrar: Hur kan Moderaterna gå fram med en klimatskattesänkning som direkt gör svensk klimatpolitik mindre effektiv?

Anf. 141 JOHN WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Tack, Maria Gardfjell, för frågorna! Jag hoppas att jag hinner beta av dem.

Först vad gäller skydd av skog har vi fått en väldigt tydlig signal om att man inte längre bevarar höga miljövärden i skog som är tagen ur produktion. Det är knappt någon som tittar till den längre. Detta är ett oerhört resursslöseri, så när vi fick den signalen tyckte vi att det var jättebra att skjuta till pengar för att bevara de höga miljövärdena på mark som är tagen ur produktion. Det är bara för att vi ska slippa ta mer mark ur produktion och kunna ha ett bra miljö- och klimatarbete i den svenska skogsproduktionen, som det faktiskt har varit under lång tid och som vi hoppas att det ska kunna vara under lång tid framöver med frihet under ansvar. Det är därför vi väljer att skjuta till pengar till att ta hand om den skog som redan är tagen ur produktion. Jag tycker att det är en jättebra satsning.

Jag förstod nästan att frågan om matmomsen skulle komma. Vi moderater sänker skatterna med ungefär 30 miljarder i vår budget. Höjningen av matmomsen innebär 10 miljarder. Vi tror att moms är ett bättre sätt att höja skatter än till exempel höga marginalskatter. Dessutom tror vi att en högre matmoms inte enkom drabbar landsbygden, utan det drabbar lika mycket och brett över hela landet.

Som vi alla vet handlar politik om prioriteringar. Därför menar vi att de stora skattesänkningar som vi gör ganska väl väger upp höjningen av matmomsen, eftersom vi gör stora satsningar på andra områden.

Frågan om bränsleskatterna hinner jag knappt med nu, så jag ber att få återkomma i mitt nästa inlägg.

Anf. 142 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! I gårdagens Värmlands Folkblad finns en artikel om ett initiativ i Värmland som heter Värmland visar vägen – ett initiativ som växer. Man menar att landsbygden har väldigt mycket att hjälpa till med när det gäller klimatomställningen.

Höjda bensinpriser kan på kort sikt bli jobbigt, men på lång sikt kan det vara bra för landsbygden, säger man i det här initiativet. Framför allt lyfter man fram möjligheterna för de lokala produkterna att växa, vilka kan få kostnadsfördelar, att det kan stärka den lokala strukturen och bli bättre utbud lokalt.

Vad säger John Widegren till dessa lantbrukare och näringsidkare som har tagit det här initiativet?

Anf. 143 JOHN WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Jag tycker att alla initiativ som tas med en framåtsyftande och god tanke är bra.

Vi menar inte att bränsleskatterna bara är en landsbygdsfråga. Det handlar om alla människor som är beroende av bilen. Och vi gör så många andra satsningar som vi tror gynnar klimatet på lång sikt, för om inte

Prot. 2019/20:50

12 december

-----

*Areella näringar,
landsbygd och
livsmedel*

människor är med på klimatomställningen kommer det att få motsatt effekt, oavsett vilka åtgärder vi väljer att vidta.

Lägre bränsleskatter är såklart ingenting som vi ska hålla på med hur länge som helst. Vi tror också att vi ska ha en omställning men då genom elektrifieringen. Då kommer vi att behöva mer kärnkraft, och då kommer vi in på den frågan.

Bränsleskatterna är en del nu för att stärka lönsamheten och för att göra det möjligt för människor att leva och bo i hela landet. Människor ska kunna ta sig dit de vill och även ha sina näringar igång.

(Applåder)

Anf. 144 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag påminner alla om att alla talar via talmannen.

Anf. 145 STAFFAN EKLÖF (SD):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till reservation nr 2. Nu står jag här och kan inte yrka bifall till en reservation till förmån för Sverigedemokraternas budgetförslag, för reglerna här säger ju att när ramarna för budgeten är satta kan man inte yrka på någonting som kostar mer pengar. Och vårt budgetförslag inom utgiftsområde 23 Areella näringar kostar mer pengar, mycket mer faktiskt. Jag kan påminna om vårt särskilda yttrande.

Jag har uppskattat att Centerpartiet historiskt har värnat lantbruket. Tråkigare är väl att nu när lantbruket verkligen behöver stöd är Centerpartiet inte lika profilerat. Men vi är allihop här biologiskt bevandrade och vet att om man befinner sig i ett JÖK-bo kan det ena eller andra puttas ut – allt får inte plats. Det är väl så det hänger ihop, misstänker jag.

Jag tänker i alla fall ta några minuter till att berätta vad Centerpartiet kunde ha gjort och som vi sverigedemokrater gör. Men först vill jag bara understryka att jordbruket inte är ett särintresse. Jag vill dessutom säga att jag lämnar skogsfrågorna till Mats Nordberg, som kommer att tala lite senare.

Helt kort om särintresse: Svenskt jordbruk är inget särintresse. Det ger oss hållbara livsmedel, ett landskap som vi trivs och fungerar i, ett nationellt oberoende och säkerhet, ett kulturarv, minskad klimatbelastning och inte minst en levande landsbygd.

Jag tror att det vore svårt att ha en levande landsbygd utan jordbruk och skogsbruk som fungerar. Lantbruket är en resursbas. Det betyder naturligtvis att jordbruk och skogsbruk angår alla. Jordbruket är mycket hårt pressat i dag. Därför måste vi göra mycket.

Livsmedelsstrategin är någonting som vi tillsammans har åstadkommit. Den är positiv, kanske allra främst för att vi i den för första gången på länge sätter fokus på ökad produktion men också för att den innehåller många satsningar och åtgärder som är väldigt positiva.

Problemet med livsmedelsstrategin är att satsningarna och åtgärderna inte leder till förbättringar av lönsamheten på gårdsnivå på kort sikt. Det tar några år innan det kommer ned på gårdsnivå, och då måste man i politiken vidta åtgärder som minskar kostnader, ökar lönsamheten och tar bort hinder för lantbrukarna på kort och på medellång sikt.

Politiken måste alltså överbrygga de här åren tills det ljusnar för lantbruket, annars har vi kanske inte jordbrukare kvar när framtiden ljusnar.

För den sakens skull måste det alltså finnas ekonomiska marginaler och möjligheter i övrigt att göra strategiska investeringar för lantbrukare.

Vi gör följande för att ge jordbruket rimliga förutsättningar nu, direkt eller indirekt. Vi tar bort arbetsgivaravgiften för de två första anställda. Vi slopar sjuklöneansvaret för de nio första anställda. Vi sänker bensin- och dieselskatten för privatbilar och transporter med 1 krona och tar bort indexeringen. Vi lägger en och en halv miljard på förbättrade reseavdrag. Vi sänker dieselskatten på jord- och skogsbrukets maskiner ned till 7 öre – så långt som vi någonsin får för EU.

Då har jag inte ens kommit in på utgiftsområdet Areella näringar. Där lägger vi nästan 900 miljoner mer än regeringen. När regeringen gör sin landsbygdssatsning enligt landsbygdspropositionen gör den det med 650 miljoner kronor, som i fjolårets budget var avsedda för jordbruket under posten *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*.

De här pengarna går nu till bland annat bredband, småvägar och service på landsbygden. Det i sig är jättebra, och därför matchar vi dessa pengar. Men vi fyller också på med 300 miljoner i det hål där regeringen tog pengarna, alltså i *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*.

Utöver detta kompenserar vi helt för de ökade slaktkostnader som har uppstått, och vi inrättar en särskild miljöprövningsdelegation för jordbruket som ska ha djup förståelse för jordbruksnäringens förutsättningar. På så vis säkerställs att lagkraven på jordbruket tillämpas med förståelse för näringarnas förutsättningar och att kraven står i proportion till det som ska uppnås. Vi budgeterar också för en djurskyddsersättning för betande mjölkkor.

Allt detta gör vi för att jordbrukssektorn ska få ökad lönsamhet och bättre regel tillämpning på kort sikt och för att landsbygdens villkor omgäende ska bli bättre.

På lång sikt anser vi att det är viktigt att ge jordbruket nya verktyg genom forskning och utveckling av brukningsmetoder och genom att sprida forskningsframsteg så att de kan tillämpas. Det handlar både om att öka produktiviteten och om att bättre och mer kostnadseffektivt uppfylla de miljömål som är knutna till jordbruket. Det handlar också om att öka utväxlingen av livsmedelsstrategin.

Vi lägger extra medel till detta. Dessutom lägger vi 20 miljoner till livsmedelskontroll för att stävja fusk i livsmedelskedjan, vilket gynnar seriösa företagare.

I det här sammanhanget passar det också bra att peka på betydelsen av politik för att prioritera den behovsdrivna forskningen som stärker konkurrenskraften inom jordbruks- och trädgårdsnäringen.

Med andra ord är det viktigt att ha en budgetpolitik för jordbruket som är en helhet och som klarar av både den korta och den långa tidsperioden, där man möjliggör en positiv förändring av jordbruket och dess förutsättningar både ekonomiskt och på andra sätt.

Vi glömmer förstås inte heller rennäringen och vattenbruksnäringen som får tillskott i vårt budgetförslag. Vi har även en ökning av viltskadeersättningen.

I detta anförande instämde Runar Filper och Mats Nordberg (båda SD).

Anf. 146 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Kanske är det många som tror att Sverigedemokraterna skulle vara en garant för den svenska maten. Men det kan verkligen ifrågasättas.

En av utmaningarna för svensk produktion är tillgången på arbetskraft. Många livsmedelsföretag pekar på att bra regler för arbetskraftsinvandring är särskilt viktiga för att öka våra möjligheter att äta mer svensk mat. Det kan handla om allt från arbetare som skördar manuellt till maskinförare och kvalificerade experter inom den växande livsmedelsindustrin.

Sverigedemokraterna vill inte bara omöjliggöra för svenska livsmedelsföretag att hitta arbetskraft. De vill även höja restaurangmomsen.

De är också riksdagens starkaste motståndare till den mat som kan betraktas som den svenskaste av all mat, nämligen den ekologiska, Kravmärkta maten. Ekologiska bönder måste i mycket större utsträckning basera sin odling på platsbundna resurser. De får till exempel inte använda konstgödsel, som produceras med hjälp av stora mängder fossil energi. De får inte heller använda kemiska bekämpningsmedel, oftast importerade. Djur på ekogårdar ska få sin huvudsakliga föda från markerna runt gården.

Att Sverigedemokraterna utgör ett så starkt hot mot den svenska produktionen av svensk mat tror jag inte att många konsumenter har förstått ännu. Men varje gång en SD-politiker säger sig vilja ha mer svensk mat i skolor eller på äldreboenden kan man läsa den budgetmotion som Sverigedemokraterna har väckt här i riksdagen.

Anf. 147 STAFFAN EKLÖF (SD) replik:

Fru talman! Tack för inlägget!

När man kommer ut till lantbrukarna och pratar med dem ser man att det är många som löser sin situation med bemanningsföretag. Det fungerar ganska bra. Man tar in tillfällig arbetskraft utomlands ifrån.

Det kan man nog göra en period när det saknas arbetskraft från den inhemska befolkningen. Och varför saknas den? Det har sin grund i att det är färre sökande till lantbruksgymnasier och andra utbildningar liksom till SLU. Det i sin tur beror på en bristande framtidstro, vilket i sin tur beror på en bristande lönsamhet i jordbruksnäringen, något som regeringen har bidragit till.

Vi ser positivt på ekologiska produkter. Men om man eftersträvar en god miljö- och klimateffekt finns det något som Miljöpartiet alltid glömmet, och det är att svensk produktion är betydligt mer klimatvänlig än annan EU-produktion och ännu mer klimatvänlig än produktion utanför EU.

Detta gäller i ännu högre utsträckning för kemikaliebelastning. Jag tror att den svenska användningen av insekticider är en tjugofemtedel av användningen i omvärlden. Siffran kan vara fel, men det är någonstans i det häradet.

Detta betyder att den som gynnar en ökad svensk livsmedelsproduktion bidrar till klimatet och miljön, medan den som gör att jordbruket blir olönsamt och läggs ned är en klimat- och miljöbov.

Anf. 148 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Många svenska lantbrukare har lagt om till ekologisk produktion just för att öka lönsamheten. Satsningar på ökade värden i lantbruket ger också ökade värden på marknaden.

Ekologisk produktion i Sverige har verkligen varit en av motorerna för att utveckla odlingsmetoder och idéer för hur hela lantbruket i Sverige också skulle kunna bli mindre kemikalieberoende.

Det är helt riktigt som Staffan Eklöf säger: Det svenska jordbruket generellt och internationellt sett är mycket bra. Det jag inte förstår, Staffan Eklöf, är varför Sverigedemokraterna är så arga på de importerade ekologiska matvarorna. Det är ju verkligen sådana produkter som vi skulle vilja se att andra länder producerade mer av. Hur ser Staffan Eklöf på det?

Anf. 149 STAFFAN EKLÖF (SD) replik:

Fru talman! Vi är inte arga på det eller på någonting alls. Vi är lugna, stilla och konstruktiva.

Ni har skapat regler för lantbrukarna som har gjort att man i stort sett bara haft två sätt att få lönsamhet i lantbruket. Antingen satsar man på storskaliga jordbruk, eller också satsar man på ekologisk odling. Problemet med att inte låta marknadsefterfrågan styra ekoproduktionen utan i stället låta den styras av planmål är att man, om pengar slutar pumpas in, kan få en situation där man inte har efterfrågan på sina produkter. Detta ser jag som ett svek. Ekoproduktionen måste i grund och botten bygga på den efterfrågan som finns.

Vår politik handlar om att skapa fler vägar för utveckling och kreativitet.

(Applåder)

Anf. 150 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Fru talman! Vi har inga reservationer, utan jag hänvisar till vårt särskilda yttrande.

Sverige är ett fantastiskt land att producera livsmedel i. Klimatet är under normala år bra, Sveriges jordar är utmärkta och Sveriges jordbrukare är oerhört duktiga. Förutsättningarna kan egentligen inte vara bättre för spannmål, kött och mjölkproduktion. Ändå, fru talman, lägger fem mjölkproducenter ned sin verksamhet varje vecka. Varför? Lönsamheten är för dålig.

I en värld som mer än någonsin behöver mat, där torka och krig slår ut inhemsk matproduktion i exempelvis afrikanska länder och där Sveriges livsmedelsproduktion kan vara en av lösningarna, lägger jordbrukare ned. Cirka 500 000 hektar åkermark blir inte uppodlad.

Sveriges handelsunderskott på livsmedel är fortfarande över 50 miljarder kronor. Som några av oss varit inne på tidigare har vi i denna kammare antagit en livsmedelsstrategi, där målen är att det ska bli mer livsmedel och att livsmedelsproduktionen ska bli mer konkurrenskraftig och lönsam. Sveriges självförsörjning och export ska öka. Efter två och ett halvt år kan vi inte se att något av dessa mål har uppfyllts, utan det är tyvärr precis tvärtom.

Sverige har fortfarande dålig beredskap ifall det skulle bli en kris eller krigssituation, och detta är förstås allvarligt. Ta bara huvudstaden Stockholm, där hyllorna i matbutikerna skulle stå tomma efter två dygn! Detta kan vi förstå, för varannan tugga vi äter kommer faktiskt inte från Sverige. Det enda vi i Sverige är självförsörjande på är vetemjöl, socker och morötter. Morotskaka skulle alltså fungera bra, fru talman.

Här är vårt grannland på andra sidan Östersjön – Finland – en lysande stjärna och ett föredöme. Trots att Finland är med i EU har de en självförsörjningsgrad på över 80 procent.

En annan del i livsmedelsstrategin är förenklingar, men där är det fortfarande ingen bonde som märker någon skillnad, vare sig med eller utan strategin. Regelbördan ökar år efter år. Varför händer inget? Här vill vi kristdemokrater i vårt budgetförslag göra annorlunda och skillnad.

Fru talman! Hur ser vi på livsmedelsproduktion i Sverige egentligen? Vi kan se att det finns stora skillnader bara bland de nordiska länderna. I exempelvis Norge är livsmedelsproduktionen viktig för en levande landsbygd. I Finland är livsmedelsproduktionen viktig för självförsörjningen. I Danmark är livsmedelsproduktionen oerhört viktig för landets ekonomi. Men i Sverige klassas livsmedelsproduktion som en miljöfarlig verksamhet. Så står det i miljöbalken. Någon kanske säger att det bara är ett ord som ingen bryr sig om och som inte gör någon skillnad. Men när tjänstemän från kommuner och länsstyrelser kommer ut och kallar våra bönders verksamhet för miljöfarlig märker bönderna tyvärr att det är stor skillnad.

Vi kristdemokrater anser att om vi menar allvar med strategin måste vi börja ändra, och det är oerhört viktigt att det ändras i miljöbalken. Det är förödande att det fortfarande inte har ändrats, och min fråga är: Varför har regeringen inte ändrat detta?

Fru talman! Förr i tiden vet vi att rövarband gick på rövarstråt och stal och förstörde skördar för bönderna i Sverige. I dag har vi inte rövarband utan vildsvin som förstör för enorma summor pengar, lågt räknat över 1 miljard kronor. Här föreslår vi kristdemokrater i vår budget 100 miljoner extra till ett åtgärdsprogram för att vildsvinsstammen ska minska rejält.

Fru talman! Jag inledde med att tala om vilka enorma möjligheter vi har i Sverige att producera livsmedel. I förra veckan talade jag med representanter från Sweden Food Arena, som berättade att de beräknat att om Sverige skulle satsa på svenskt jordbruk och livsmedelsproduktion skulle det skapas 50 000 nya jobb inom den gröna näringen till 2030. Men då, fru talman, är det viktigt att vi inte utmålar svenska jordbrukare som miljöbovar eller försöker skambelägga en hel kår, som vissa gör, för miljöns skull. Det är precis tvärtom, att vi bör tacka alla jordbrukare, som gör ett fantastiskt jobb.

Jag vill avsluta med att berätta vad en mjölkbonde som heter Anette Gustawson skrev i en debattartikel i Expressen för några dagar sedan. Hon skrev: Vi bönder räddar er vid en nationell kris, men frågan är om ni hjälper oss i goda tider.

(Applåder)

Anf. 151 KRISTINA YNGWE (C):

Fru talman! ”Tro, jag vill känna tro” är en känd rad från folkkära Marie Fredriksson, som alltför tidigt lämnade oss tidigare i veckan. Nu ska inte jag stå här och bli alltför filosofisk så här i juletider, men tron på framtiden är nog en av de allra viktigaste ingredienserna för att företagare, näringar och medborgare generellt ska lyckas. Och för att skapa framtidstro är goda politiska förutsättningar och politiskt stöd en helt avgörande pusselbit.

År 2018 och stora delar av 2019 har varit riktigt tuffa för många lantbrukare i hela vårt land. Trots bra skördar av både spannmål och vall har

2018 års torka hängtt i även detta år, och i vissa delar av landet har faktiskt också 2019 varit ett torkår. Under 2019 har därför de pengar som utgått i torkstöd varit viktiga. Totalt har det under 2019 betalats ut över 1 miljard i stöd till svenska lantbrukare, vilket i EU-perspektiv är ganska mycket pengar.

Dessutom har dieselåterbetalningen höjts med 1 krona under hösten 2019 som ett extra likviditetsstöd, och från och med årsskiftet kommer dieselåterbetalningen att vara 50 öre högre än 2018.

Men för att livsmedelsstrategins mål om en ökad livsmedelsproduktion ska kunna nås krävs nya satsningar som ger bättre förutsättningar på sikt. Därför har vi i Centerpartiet i 2020 års budget, som en del i bondepaketet, drivit på för ytterligare 191 miljoner till genomförandet av livsmedelsstrategin.

Vi i Centerpartiet ser tre områden där det är extra viktigt att verkligen ta krafttag för att livsmedelsstrategin ska kunna genomföras så att de mål som vi tillsammans har satt upp kan nås.

Det första handlar om regler och villkor. Där måste vi se till att myndigheternas arbete bidrar på ett positivt sätt till livsmedelsstrategin i stället för att tynga företagen med administration och krångel. Samtidigt måste vi titta på regelförenklingar och åtgärder för stärkt konkurrenskraft på företagnivå.

Det andra området är export. Det finns många värden i den svenska livsmedelsproduktionen, såsom antibiotikaanvändning, livsmedelssäkerhet och djurskydd, som bör vara attraktiva för många andra marknader. Men då krävs satsningar så att vi kan lyfta den svenska maten och drycken utomlands.

Det tredje område som vi behöver fokusera på är forskning och innovation. Totalt sett är vi duktiga i Sverige på innovation, men om man tittar specifikt på livsmedelssektorn och innovationen där ser man att vi ligger på plats 14 i ett Europaperspektiv. Där finns mycket att förbättra. Just företagarnära forskning och innovation av nya produkter och metoder är något som verkligen behövs för att vi ska kunna öka vår livsmedelsproduktion.

Under året har det varit en stark klimatdebatt kopplad till maten, och ordet bondeskam har på sina håll fått fäste. Jag tror faktiskt att jag, inte bara i egenskap av ordförande utan också ledamot i miljö- och jordbruksutskottet, talar för oss alla när jag säger att hos oss här inne finns det ingen bondeskam. Vi har kanske olika syn på hur livsmedelsstrategin ska uppnås, men jag tror att vi alla är stolta över den svenska bondekåren och det arbete som man gör runt omkring i landet. Det tror jag att många andra i detta hus är också.

För min del är det en självklarhet att ju mer livsmedel som produceras i Sverige, desto bättre är det ur ett globalt perspektiv. Både vad gäller klimatpåverkan och vad gäller miljöpåverkan ser vi att svensk produktion ligger betydligt bättre till än produktionen i många andra länder.

Svensk mjölk har till exempel 40 procent lägre klimatpåverkan än det globala snittet. Men samtidigt måste vi såklart fortsätta att minska vår klimatpåverkan. Det gäller inte minst ur sårbarhetssynpunkt, eftersom väldigt många av de fossilbaserade insatsvaror som vi använder i lantbruket i dag faktiskt är importerade.

I dag är det väldigt många lantbrukare i Sverige som går över till fossilfria och förnybara drivmedel. Men med de regler som vi har i dag är det i nuläget tyvärr dyrare att köra på fossilfritt än på fossila drivmedel, vilket såklart är en väldigt dålig modell. Som vi alla vet är det tyvärr fortfarande ganska trixigt när det gäller regelverk på EU-nivå och vad de egentligen tillåter när det gäller möjligheten att skapa förutsättningar för det förnybara.

För att vi ska kunna hitta en framkomlig väg är jag väldigt glad att C, L, S och MP inom ramen för januariavtalet snart kommer att tillsätta en utredning om hur politiken kan underlätta en omställning till fossilfritt lantbruk, där vi ser att hållbarhet och konkurrenskraft måste gå hand i hand.

Fru talman! Om riksdagen har varit ganska överens om de stora riktlinjerna kring svensk livsmedelsproduktion har skogen varit ett område med betydligt större motsättningar. Under året har vi i Centerpartiet inom ramen för januariavtalet förhandlat fram en utredning som tittar bland annat på hur äganderätten i skogen kan förbättras och hur vi kan skapa incitament för en bättre fungerande naturvård där skogsägaren verkligen känner sig respekterad och involverad. Snart kommer förhoppningsvis en efterlängtd översyn av artskyddsförordningen, vilket också är någonting som vi drivit på för.

Vi hoppas verkligen att de utredningarna ska kunna lägga en grund för en uppdaterad och bättre fungerande skogspolitik som kan skapa trygghet och framtidstro bland svenska skogsägare. Men en faktor som just nu skapar väldigt mycket oro i många delar av vårt land är granbarkborren. Inventeringar visar att skadorna har fördubblats i år jämfört med i fjol.

I Götaland som helhet bedöms ca 5 miljoner kubikmeter vara angripna. Det handlar om enorma värden. Det innebär en väldigt stor risk för Sverige. Det handlar om att vi ska kunna klara omställningen till en grön bioekonomi, som vi alla vill att vi ska göra.

Tittar vi söderut i Europa ser vi avskräckande exempel på hur granbarkborren ödelägger väldigt stora skogsområden. Läget är akut. Därför är jag glad att det finns en budgetsatsning på både förebyggande åtgärder och mer akuta åtgärder på totalt 30 miljoner per år under de kommande tre åren. Här är det viktigt att myndigheter, forskning och näring arbetar tillsammans, men också att staten tar ansvar för sina marker och för hur de påverkar omkringliggande skogsägare.

Fru talman! Det har nu gått drygt ett och ett halvt år sedan riksdagen fattade beslut om långsiktiga mål för Sveriges landsbygder. Vissa landsbygder mår väldigt bra och utvecklas väldigt starkt, men i andra landsbygder lyser tron på framtiden med sin frånvaro.

Vi i Centerpartiet menar att i Sverige måste människor kunna leva och verka oavsett var i landet de bor. Men vi ser också att människor på landsbygden betalar alldeles för mycket i skatt i jämförelse med hur det är i många andra delar av landet. Trots detta får de ofta sämre service och sämre tillgång till infrastruktur och annat som är viktigt för att få företagandet och vardagen att fungera.

Därför är de landsbygdssatsningar som vi har varit med och drivit på för i budgeten väldigt viktiga. Det handlar om sänkt skatt i delar av landet, bättre tågtrafik och underhåll av enskilda vägar, bredbandsutbyggnad och

ett fortsatt starkt driftsstöd till dagligvarubutiker i glesbygd. Vi ser också att de satsningarna på landsbygden måste fortsätta.

Vi vill satsa på avskrivna studieskulder i glesbygdskommuner. Men vi vill också genomföra en rad frihetsreformer för att underlätta förutsättningarna att bo och verka på landsbygden och ge mer makt åt människor i hela landet att bestämma mer själva. Det handlar om förändrat strandskydd, gårdsförsäljning och enklare regelverk för företagslokaler på landsbygden. Det är processer som redan är igång eller som snart kommer att sjösättas inom ramen för januariavtalet. Men det handlar också om en fungerande viltförvaltning, en decentraliserad förvaltning och statliga jobb i hela landet.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag så här i juletider rikta ett tack till alla de landsbygdsföretagare som gör julen till vad den är. Det är trädgårdsodlaren som förser oss med julstjärnor och hyacinter, och grisuppfödaren som sätter knorr på julbordet med julskinkan. Det är fiskaren som ger oss sill och annan fisk, och skogsbrukaren som odlar granen som står så grön och grann i stugan. Tack för ert arbete, och tack för att ni gör vår jul både god och vacker!

Jag hoppas att de budgetsatsningar och det arbete som är på gång under 2020, och de ytterligare förslag som vi driver på för, gör att ni kan känna en tro på framtiden. Därmed vill jag yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 152 HANNA WESTERÉN (S):

Fru talman! Jag får börja med ett förbehåll om att min röst kanske inte bär hela vägen och att det kanske kan ta lite längre tid än vanligt. Jag har dialekt med långa diftonger, och i dag har jag lite svårt att andas. Men jag ska försöka att bära fram det till er ändå.

Vi bygger landet i gärning och ord
röjer dess tegar och plöjer dess jord
Vi bärgar skörden som åkrarna gav
timret ur skogen och fångsten ur hav

Så börjar en av arbetarrörelsens allra mest älskade sånger, som jag och många med mig sjungit för att uppmärksamma alla dem som varje dag gör insatser för att bygga vårt land. De insatsvaror vi behöver för att bygga vårt land produceras ytterst sällan i våra städer. Våra skogar, åkrar, sjöar och hav finns överallt i vårt avlånga fantastiska land. De som deltar i produktionen är garanterna för vardagen och livet så som vi känner dem.

Ansvaret faller tungt på politiken av i dag att främja förutsättningarna för levande landsbygder, där vi kan leva och verka i dag men såklart också i framtiden. Då måste vi värna servicen också i glesbygd. Då måste vi rusta Sverige starkt genom jämlika förutsättningar att driva företag. Men vi måste också säkra tillgången till vård, skola och omsorg överallt där vi lever och verkar.

Det är ohållbart och oacceptabelt att, som delar av borgerligheten gör, lämna mindre kommuner åt sitt öde eller, ännu värre, ibland exportera människor med låga inkomster till platser där förutsättningarna för arbete, bostad och utbildning är sämre än i de kommuner som de kommer ifrån.

Prot. 2019/20:50

12 december

-----

*Areella näringar,
landsbygd och
livsmedel*

Sverige ska och måste hålla ihop. Vi ska ta hand om varandra – allt annat är cyniskt och fullkomligt ohållbart.

Fru talman! I dag debatterar vi miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2019/20: MJU2 *Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel*. Jag vill yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på motionerna.

Riksdagen har beslutat om ett övergripande mål för den sammanhållna landsbygdspolitiken där det tydligt framgår att en livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd leder till en långsiktigt hållbar utveckling i hela landet.

Det är ett mål jag applåderar. Klyftorna mellan stad och land måste slutas. Sveriges landsbygder, och alla vi människor som lever i dem, förtjänar så mycket bättre. Just därför är det så viktigt att fortsätta stärka servicen runt om i vårt land. Det gör vi inte minst genom att stötta våra mest sårbara lanthandlar, men också genom att säkra statlig närvaro från norr till söder, öst till väst. Livsmedelskedjan måste också kontinuerligt stärkas så att tillgången på goda, svenska produkter ökar. Det för oss närmare hållbarhetsmål, men det gör oss också mindre sårbara i händelse av kris eller krig.

På utgiftsområde 23 tillförs 19,7 miljarder kronor. Varje krona har samma syfte: att bygga ett starkare samhälle, ett tryggare Sverige. Vi socialdemokrater har tillsammans med Miljöpartiet axlat utmaningen att ställa om Sverige till att bli världens första fossilfria välfärdsland. Det kräver insatser av oss alla, var och en. Men det finns också ett löfte i målsättningen. Det är vi som ska göra det tillsammans, och ingen ska lämnas i sticket.

”Samhället är människans verk. Om något är fel kan vi ändra på det”. Kanske klingar orden bekant för en del av er. De yttrades av Olof Palme och har nu några år på nacken. De har dock sällan känts mer aktuella. Klimatet är vår tids största utmaning. Det kommer an på oss som är verk samma i dag att ställa om för att alla ha en planet att lämna vidare till våra barn och barnbarn.

Socialdemokratin har aldrig skyggat för en utmaning. Vi räds inte heller att ta oss an att ställa om Sverige och att i största möjliga mån också bidra till omställningen globalt.

För den som är vän av systemtänk är det här enkelt. Att landa i en rättvis omställning handlar rätt och slätt om vilket samhälle vi vill leva i. För en socialdemokrat är svaret alltid givet: Gemensamma utmaningar hantearas bäst med gemensamma lösningar.

Vi ska bygga ett mer robust och resilient samhälle. Det blir också ett starkare samhälle och ett tryggare Sverige. Därför tror jag, fru talman, att det är viktigt att inse att en rättvis omställning som inbegriper hela vårt land är en politisk prioritering som kräver resurser. Politik är att vilja, men det är också att välja. I det här fallet är det viktigt att välja väg, och sett till allt vi vet om hur akut klimathotet är bör varje parti synas utifrån hur vi ämnar möta det.

I ljuset av det som vetenskapen ger vid handen har regeringen lagt fram en budget som tar höjd för de utmaningar vi står inför och som orkar hålla två tankar i huvudet samtidigt. Den orkar reformera kostnadsutjämningen parallellt med att satsa på insatser för rättvis omställning. I bjärt kontrast till det står budgetförslag som sliter isär vårt land, som ställer människa

mot människa och landsända mot landsända och som ger mer åt den som redan har.

Det är en nödvändighet att hålla ihop det här landet och att också orka låta våra gröna näringar vara dem som med rimliga och rättvisa spelregler spelar en fullständigt avgörande roll i omställningen. I det samhälle som vi socialdemokrater vill bygga är jorden och skogen helt oundgängliga byggstenar. Det är faktiskt där stora delar av omställningen kommer att ske.

Det är såklart glädjande med konkreta insatser i de här sammanhangen, som det nationella skogsprogrammet. Vi tror att det kommer att tjäna Sverige väl även framgent. Våra svenska grödor och våra svenska djur har nämnts här tidigare. Vi vet att de håller världsklass, och de resurser som vi satsar landar väl in i våra gröna näringar.

Jag vill också lyfta åtgärder som egentligen hanteras i andra utskott men som också spelar roll i en svensk kontext. Ursprungsmärkning av kött på restauranger kommer att göra skillnad i efterfrågan. Det kommer också att stärka de sjysta svenska livsmedlen. Offentlig upphandling är ett av mina favoritområden, och jag tror att det finns en enorm potential i fråga om att främja det som vi vill se mer av i termer av lägre klimatavtryck, kortare transporter, mindre kemikalier och lägre antibiotikaanvändning.

Fru talman! Jag vill också exemplifiera. I syfte att stärka konkurrenskraften i Sveriges gröna näringar tillförs 176 miljoner till att finansiera strategiska satsningar. Arbetet med den svenska livsmedelsstrategin, som har lyfts här tidigare, måste såklart fortgå med oförminskad styrka. Det vinner hela Sverige på.

Jag vill helt kort nämna några ord om fisket, som de senaste åren har fått lite mer välförtjänt uppmärksamhet, dels för att vi såklart måste kraftsamla kring den akuta situationen i våra sjöar och hav, dels för att värna de fantastiska livsmedel vi kan hämta från haven om vi hanterar dem med ansvar och omsorg.

I akt och mening att stärka bestånden av till exempel torsk har regeringen stridit hårt för skyddsåtgärder just för att vi ska återfinna torsk i våra hav också i framtiden. Självklart måste vi också föra dialog med berörda näringar så att vi kan stärka det småskaliga kustfisket framgent. Det hållbara fisket är prioriterat, och det känns tryggt att mått och steg har vidtagits för att säkra det.

Allt pekar i samma riktning: Vi måste tänka annorlunda och större kring livsmedel. Vi måste upptäcka nya ingredienser och kanske konsumera mindre av somligt. Livsmedelsförsörjningen måste bli mer diversifierad och resurseffektiv. Potentialen är enorm, inte minst inom ramen för hållbart vattenbruk, där inkubatorer ploppar upp runt om i landet i rasande fart. Självklart ska Sverige ligga i framkant också i fråga om det hållbara vattenbruket. Odling av fisk, musslor, kräftdjur och alger är den snabbast växande matproduktionssektorn i världen.

Det finns partier som skaffar sig mer resurser genom att ställa människa mot människa eller genom att dra ned kraftigt på biståndet. Det gör att vi minskar Sveriges möjligheter att verka solidariskt och klimatmedvetet i en internationell kontext. Som socialdemokrat är jag fullständigt övertygad om att det är möjligt att hålla ihop vårt land utan att ställa människa mot människa eller klimatarbete här hemma mot solidaritetsarbete längre bort.

Prot. 2019/20:50

12 december

-----

*Areella näringar,
landsbygd och
livsmedel*

Målet om världens första fossilfria välfärdsland ligger fast. Vi rör oss mot det i den fasta övertygelsen att det måste ske genom att vi håller ihop vårt land genom att satsa inte minst på de gröna näringarna, som genom sjysta villkor genererar jobb, tillväxt och fantastiska livsmedel, produkter och tjänster till såväl inhemska som utländska marknader.

Nu, fru talman, hade jag tänkt exemplifiera några av de satsningar som rymms inom detta, men Kristina Yngwe från Centerpartiet har redan gjort det på ett utmärkt sätt. Jag ser att jag har dragit över talartiden en aning, och jag hänvisar därför till det som Kristina Yngwe så förtjänstfullt redogjorde för.

Jag avslutar i stället med att säga att vi som är valda som beslutsfattare i Sveriges högsta beslutande församling väl är de första att understryka att land med lag ska byggas. Därtill är det för mig som socialdemokrat givet att ett land ska med sammanhållning byggas. Sverige är ett litet, exportberoende land. Vi är fenomenala på mycket men oerhört sårbara när vi ställer människa mot människa eller stad mot land. De gröna näringarna, jord och skog och alla resurser därur kan tjäna oss väl.

Med regeringens budgetförslag ges de gröna näringarna goda förutsättningar för tillväxt och utveckling men också för rättvis omställning. I arbetet för att Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland spelar jorden och skogen en fullständigt avgörande roll. Låt oss gemensamt rusta Sverige med bästa tänkbara spelregler för den resan!

(Applåder)

Anf. 153 JOHN WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Jag tyckte att Hanna Westeréns röst höll så pass bra att vi kan prata vidare en stund. Det var ett intressant och trevligt tal på alla sätt. Det är lite så Socialdemokraterna brukar göra; de talar vackert och mycket, vitt och brett, och sedan levererar de inte så himla mycket.

Vi är väl alla ganska överens om att vi behöver öka produktionen i de gröna näringarna, och i mångt och mycket hänger det på lönsamheten. Svenskt jordbruk är i topp i världen när det gäller produktionsresultat. Vi är bland de absolut bästa när det gäller odling men även när det gäller djurproduktion, grönsaker och annat. Vi är oerhört duktiga på produktion efter de förutsättningar vi har.

Men det hjälper ju inte. Vi har inte ett lönsamt jordbruk i Sverige. Det blir ett jättestort problem, särskilt när vi har antagit vår livsmedelsstrategi som säger att vi ska öka produktionen.

Därför, fru talman, skulle jag vilja fråga Socialdemokraternas representant: Är det verkligen rimligt att man fortfarande efter två och ett halvt år inte märker någon skillnad ute på gårdsnivå och att vi inte klarar att vända den negativa trend där vi minskar produktionsresultaten?

Jag tyckte att Magnus Oscarsson beskrev detta väldigt väl när han talade om den olika mängd produktion som minskar och minskar. Budgetbalansen är fortfarande extremt dålig vad gäller import och export av livsmedel i Sverige.

Är det rimligt att vi fortfarande inte ser några resultat efter två och ett halvt år? Och hur tänker regeringen ta tag i det här? När ska vi få se något resultat? När vänder vi produktionskurvorna?

Anf. 154 HANNA WESTERÉN (S) replik:

Fru talman! Tack, ledamoten, för frågan! Jag skulle önska att mitt svar på frågan om hur snart det kommer att ske kunde vara "omgående".

På frågan huruvida det är rimligt skulle jag vilja svara: Nej, det är målsättningen för regeringens arbete. Det är också därför det kraftfulla bondepaketet har kommit till, och det är därför vi intensifierar arbetet med livsmedelsstrategin. Det är just för att vi ska öka lönsamheten, ha en bättre leverans och en högre självförsörjningsgrad.

Förvisso har det inte gått så fort som många av oss skulle ha önskat. Men visst kommer vi att märka effekt, och visst kommer vi att kunna njuta av ännu fler och bättre svenska livsmedel så småningom.

Anf. 155 JOHN WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Tack för svaret! Problemet är i mångt och mycket lönsamheten, som vi redan har sagt flera gånger.

Men vi väljer ju hela tiden att försvåra och fördyra. Det är det vi faktiskt gör nu. Ni skulle mycket väl ha kunnat gå med på vårt förslag att sänka till exempel bränsleskatterna nu. Det är något som ska vara övergående, men det ger direkt effekt nu. Det ger direkt effekt för de primärproducenter som faktiskt tvingas leverera produkter varje vecka. Oavsett om det gäller spannmål, kött eller skog har de högre kostnader. Och det beror inte på att vi ligger för lågt skattemässigt i dag, utan vi ligger högt.

Med vårt förslag på nya skatter på bränslen hade vi i stället legat normalt jämfört med konkurrerande länder. Varför väljer man inte att göra några korta intensiva saker som genererar lönsamhet direkt så att vi kommer på rätt köl igen? Nu tittar man ju på en handlingsplan som kanske rör sig fem eller tio år bort i tiden innan det vänder.

Anf. 156 HANNA WESTERÉN (S) replik:

Fru talman! Ett av de tydligaste medskick jag fått genom alla år jag varit politiskt verksam och mött företagare från olika branscher har varit: Ge oss så långsiktiga spelregler som möjligt!

Just nu pågår COP 25 i Madrid. Vi vet att vår planet brinner. Vi måste ställa om. Vi har ett enormt ansvar mot kommande generationer att landa i rättvis omställning.

Att i den kontexten samtidigt börja prata om åtgärder som förlänger Sveriges fossilberoende och inte ger näringarna incitament att ställa om i den takt som vore rimlig, att inte understödja de företagare som faktiskt ställer om och därmed borde få göra de bästa affärerna, känns fullständigt oansvarigt. Jag tror att det är helt fel väg att gå.
(Applåder)

Anf. 157 NINA LUNDSTRÖM (L):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag.

De gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och till att naturresurserna används på ett hållbart sätt.

Klimatförändringarna leder till extremväder och naturkatastrofer, både i Sverige och i resten av världen. De påverkar allt liv på jorden. För att rädda klimatet och skapa en renare framtid för kommande generationer måste vi agera. Vi måste fatta beslut som gör skillnad på både lång och kort sikt.

Vi i Liberalerna anser att vi ska ta oss an klimatutmaningen med en blandning av krisinsikt, framtidstro och realism. Vetenskap, fakta och teknikutveckling är viktiga delar i att hitta de nya lösningarna. Marknadsekonomi och frihandel är viktiga för att hitta de smarta och hållbara lösningarna.

Digitaliseringen och delningsekonomin kan bana väg för nya och klimatsmarta konsumtionsmönster. Vi framhåller alltid vilken viktig roll konsumenterna spelar i omställningen. Den beror ju på vad konsumenterna efterfrågar och konsumerar och hur kunniga de är.

Klimathotet känner inga gränser, och det kräver gemensamma lösningar – inom EU och i det globala miljö- och klimatarbetet. Vi anser att Sverige ska vara en pådrivande kraft. Sverige kan visa att det går att förena välstånd och tillväxt med ansvar för klimatet.

Fru talman! Liberalerna har ett stort engagemang och en grön, liberal miljö- och klimatpolitik: att bruka skogen och marken men på ett hållbart sätt. Den mest värdefulla naturen måste samtidigt skyddas, exempelvis genom naturreservat och nationalparker. Utrotningshotade djur och växter behöver också värnas.

Jag kommer specifikt att beröra några anslag i betänkandet där det finns viktiga satsningar som vi vill framhålla.

Många har varit inne på skogen, och jag vill också lyfta fram skogens betydelse. Den svenska skogspolitiken vilar på två jämställda mål, produktionsmålet och miljömålet. Både staten och skogsnäringarna har ett stort ansvar för att skydda skogens ekosystem, bevara den biologiska mångfalden och slå vakt om naturvård och miljöhänsyn.

Miljöhänsyn anser vi vara viktigt inom skogsbruket. Det är viktigt för Sverige med ett aktivt skogsbruk. Men det behövs också mer forskning. Hur ser framtidens hållbara bruks- och avverkningsmetoder ut? Hur värnar vi skogen när bränder, torka och angrepp som granbarkborren slår till?

Betänkandet beskriver hur äganderätten till skogen behöver stärkas och värnas. Detta har även andra varit inne på. Regeringen tillsatte i juli 2019 en utredning för att stärka äganderätten till skogen och lämna förslag på nya, flexibla skydds- och ersättningsformer. Utredningen ska också ge förslag på hur Sveriges internationella åtaganden om biologisk mångfald kan förenas med en växande cirkulär bioekonomi. Förslagen ska sammantaget främja en växande skogsnäring och en hållbar skoglig tillväxt med god och säkerställd tillgång till nationell biomassa från den svenska skogen.

Granbarkborren har nämnts tidigare i debatten. Det har varit otroligt stora bekymmer i södra Sverige på grund av värmen och torkan. För första gången finns angripen skog som inte har koppling till stormfällning. Totalt uppskattas 2,2 miljoner skogskubikmeter vara angripna. Förlusterna kan jämföras med de drygt 2 miljoner skogskubikmeter som skadades av bränder 2018.

Staten har ett stort ansvar för åtgärder för att minska spridning av granbarkborren, inte minst från skyddade områden. Därför ska totalt 30 miljoner kronor tillföras för att hantera skogsskadorna och för att stödja arbetet med att bekämpa angrepp av granbarkborren.

I budgetpropositionen finns också en satsning till Skogsstyrelsen på 2,2 miljoner kronor via det nationella skogsprogrammet. De medlen ska

också användas till insatser för bekämpning av omfattande angrepp av granbarkborren.

Fru talman! Jag vill också nämna någonting om invasiva arter. För att kunna bevara den biologiska mångfalden behövs också en politik som begränsar hoten från invasiva främmande arter. Invasiva främmande arter har identifierats som ett av de största hoten mot biologisk mångfald. Enligt budgetpropositionen utförde Artdatabanken under 2018 en riskbedömning av 1 033 arter. Av dessa bedömdes 877 kunna påverka den biologiska mångfalden i Sverige på ett negativt sätt. Totalt 257 arter bedömdes utgöra en hög eller mycket hög risk som invasiva främmande arter, och 53 arter bedömdes vara potentiellt invasiva.

I debatten nämns många gånger lupin, jättebjörnlöka, parkslide, mårdhund och signalkräfta, men det finns många fler. Därför är det glädjande att anslaget för att arbeta för att begränsa riskerna med invasiva arter föreslås öka med 400 miljoner kronor från 2020.

Fru talman! Ett område som inte har nämnts så mycket i dagens debatt är främjandet av rennäringen. En livskraftig rennäring och andra samiska näringar är en grundförutsättning för en levande samisk kultur. Insatserna på området bedöms bidra till uppfyllandet av det övergripande målet för samepolitiken, som visserligen delas mellan olika utgiftsområden.

Utmaningen för renskötselns framtid består i att hantera och att hitta en balans mellan påverkan av pågående och framtida verksamheter – bland annat skogsbruk, vindkraft, gruvnäring, turism och infrastruktur – och rennäringens behov av betesmarker.

Även klimatförändringar och extremväder har en betydande påverkan på rennäringens verksamhet. Fortsatt utveckling av renbruksplanerna är därför viktig, men även Sametingets och samebyarnas möjligheter att delta i samråd om etablering av olika verksamheter. Sametingets handlingsplan för klimatanpassning visar på behovet av flexibilitet för minskad sårbarhet.

En långsiktigt livskraftig rennäring bidrar till miljö kvalitetsmålet Storlagen fjällmiljö, producerar efterfrågade klimatsmarta livsmedel och bidrar till bevarandet av andra ekosystemtjänster. Dessa värden har i sin tur betydelse för bland annat besöksnäringen i berörda regioner.

I budgetpropositionen tas också samexistensen med rovdjuren upp. Där vill jag nämna att beloppet 2018 för rovdjursersättning samt förebyggande åtgärder inom rennäringen var ungefär 58 miljoner kronor.

Fru talman! Jag vill avsluta med att säga att Liberalerna har en sakpolitisk överenskommelse, januariavtalet, inklusive ett budgetsamarbete med Centerpartiet och regeringspartierna Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

Jag yrkar därmed bifall till utskottets förslag i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 158 MARIA GARDFJELL (MP):

Fru talman! I dag presenterades en mycket glad nyhet. Naturvårdsverket publicerade ny statistik som visar att klimatutsläppen nu minskar i Sverige. En stark klimatpolitik i alla sektorer är nu vad som behövs för att minska utsläppen ytterligare och för att vi ska nå klimatmålen.

Leader Höga Kusten uttalade sig i Dagens Nyheter nyligen och lyfte fram att den moderna hållbara livsstil som finns på landsbygden är oerhört

Prot. 2019/20:50
12 december

-----
*Areella näringar,
landsbygd och
livsmedel*

viktig. Landsbygden har i själva verket en nyckelroll i arbetet med klimat-omställningen.

Fru talman! För bara några veckor sedan kom en annan glad nyhet: Biologisk mångfald ger större skördar i jordbruket. Jordbruksfält som har en mångfald av pollinatörer och andra nyttoorganismer ger högre avkastning än fält med liten mångfald. Det visar en ny internationell forskningsstudie från 27 länder. Forskarna analyserade pollinering som utförs av vilda insekter och bekämpning av skadedjur som görs av skadedjurens naturliga fiender. De såg att artfattiga landskap med ensidiga odlingar ledde till lägre avkastning.

De satsningar på pollinatörer som nu görs i statsbudgeten är oerhört viktiga för svensk produktion och något av ett startskott för ett synsätt där biologisk mångfald kan prioriteras högre även i jordbrukspolitiken.

Det finns stora vinster med att öka den ekologiska produktionen i Sverige. Denna produktion har kommit långt när det gäller utveckling av robusta odlingsmetoder som inte är beroende av importerade insatsvaror. Att satsa mer på ekologiskt är en av flera pusselbitar för att minska samhällets sårbarhet och uppnå en högre grad av självförsörjning i jordbruket. Ekologiskt jordbruk bidrar också till flera miljömål, däribland Biologisk mångfald. Ekologiskt skapar mervärden i produktionen som i sin tur skapar mervärden på marknaden.

Vi i Miljöpartiet är glada att tillsammans med Socialdemokraterna, Centerpartiet och Liberalerna ha ett januariavtal, där vi har fått ihop ett litet bondepaket. Det är egentligen inte så litet, utan det är stort. Jag håller helt med Kristina Yngwe om att lantbruket är en viktig sektor för alla oss politiker. Detta är verkligen något som engagerar oss starkt.

I budgeten finns för perioden dessutom ytterligare 300 miljoner kronor till en konkurrenskraftig livsmedelssektor. Jag vill särskilt tacka alla runt om i landet som arbetar med de regionala livsmedelsstrategierna. Utan ert arbete runt om i landet, med de olika förutsättningarna för livsmedelsproduktion, skulle vi inte klara av alla de utmaningar vi står inför.

Klimatförhandlingarna pågår just nu för fullt i Madrid. Frågan om mat och klimat får inte passera obemärkt i den här debatten. I dag skriver ett antal experter i Göteborgs-Posten: Våra folkvalda måste inse att vi står vid ett historiskt vägskäl, där kraftfulla satsningar på att sluta slösa med vår mat kommer att spela en viktig roll. Omställningen till en resurseffektivare livsmedelskedja kräver beslut.

Jag är glad att kunna säga att det i den föreslagna budgeten nu finns utrymme att utöka arbetet med matsvinnet. Nödvändiga beslut kommer att fattas här i kammaren efter den här debatten. Arbetet med matsvinnet måste utvecklas, och jag skulle önska en mer omfattande debatt med ännu fler konkreta förslag.

För att arbetet med matsvinnet ska få större genomslagskraft behövs ett bredare politiskt grepp och en tydligare politisk styrning. Det behövs också ett bredare grepp kring matavfallsfrågan. För att förebygga matavfall behöver större förändringar göras i såväl livsmedelskedjan som avfallsbranschen.

Om det globala matsvinnet hade varit en nation hade det varit världens tredje största utsläppare av växthusgaser efter Kina och USA. Beräkningar visar att det globala matsvinnet skulle kunna föda 3 miljarder människor. En tredjedel av den mat som produceras globalt hamnar enligt Livsmedels-

verket aldrig i någons mage. För att vi ska nå de svenska miljö- och klimatmålen och klimatmålen i Parisavtalet krävs att vi minskar utsläppen från livsmedelssektorn. Att minska matsvinnet borde vara den mest prioriterade åtgärden.

Skälen till svinnet är många, bland annat att mat är relativt billig och att det ligger i livsmedelsaktörernas intresse att sälja mer. En orsak till att mat är så billig är att effekterna för miljön, hälsan och samhället inte är inkluderade i priset.

Många konsumenter luras, kan man säga, att handla lite för mycket mat, inte minst nu i jultider – så mycket att en hel del behöver slängas. Det är storpäck, extrapriser och kom-och-köp. De låga priserna leder till överkonsumtion. Det diskuteras alltför lite hur jordbruk, livsmedelsindustri och dagligvaruhandel kan minska onödig produktion och försäljning.

En studie om brödsvinn visar att ett för stort sortiment påverkar mängden svinn samt att brödtillverkarnas och handelns egna system för återtag omöjliggör arbetet för att minska svinnet. Det fortgår, och slöseriet ökar; det är inbyggt i konceptet.

Grunden till problemen finns också i överproduktion, som driver överkonsumtion. Det är helt orimligt att fortsätta utveckla ett jordbrukssystem som leder till matsvinn och samtidigt till ohälsa bland befolkningen och allvarlig miljö- och klimatpåverkan. Grundläggande för framtiden bör vara att det som produceras också konsumeras. Detta är själva grunden i hållning.

När det gäller köttprodukter bör det anatomiska ansvaret ses över. För att minska klimatpåverkan av varje kilo som produceras är det viktigt att större delar av djuret kommer till nytta, till exempel ister, inälvsmat, ull och skinn. I Björklinge norr om Uppsala finns en lantbrukare med naturbetesdjur, som sedan en kort tid tillbaka också säljer väskor gjorda av skinnen från hans naturvårdsskor. Lädret är garvat i Uppland. Den lokala produktionen får allt större betydelse.

Om hållbarhetsmålet i Agenda 2030 om minskning av matsvinnet med 50 procent till 2030 inte beaktas för vegetabilier och animalier separat finns en uppenbar risk att målet uppfylls mestadels med hjälp av vegetabilier. Animaliska produkter orsakar generellt en högre negativ miljöbelastning. Därför behöver vi fokusera extra mycket på det animaliska matsvinnet för att få större effekt när det gäller målet att livsmedelssystemen ska hållas inom de planetära gränserna.

Fru talman! Sverige har en livsmedelsstrategi som är beslutad i bred enighet. Ambitionen är att öka den svenska produktionen, stärka den svenska bondekåren, få fler unga att välja yrken inom jordbruk eller trädgårdsodling och få en stärkt svensk livsmedelsförädling. I den gröna omställningen finns många av framtidens jobb med koppling till mat, energi, natur och resurshushållning.

Miljöpartiet vill ha ett hållbart jordbruk, en hög självförsörjningsgrad och en ökad efterfrågan på svenskproducerade och framför allt ekologiska livsmedel. Vi vill ha mer lokal livsmedelsförädling och bättre kontakter mellan konsument och producent. Vi behöver ett klimattänkande som genomstrar hela den nya jordbrukspolitikerna. Vi vill se till att öka bördigheten i marken och därmed binda mer kol i jordbruksmarken.

Med en grön landsbygdpolitik kan både små och stora företag stimuleras att använda metoder som stärker biologisk mångfald och ekosystem-

tjänster. Det kommer att behövas många fler livsmedelsföretag som kvarnar, bagerier, mejerier, ysterier, slakterier, charkuterier, brännerier, bryggerier, fiskrökerier, sorteringsanläggningar för spannmål och så vidare. De partier som vill inrikta livsmedelsproduktionen mot enbart storskaligt och konventionellt kommer att i framtiden bli besvikna över ett alltför andefattigt middagsbord.

Fru talman! Jag har valt att prioritera jordbruk och mat i debatten här i dag. Jag vill också särskilt lyfta fram en mycket angelägen satsning i budgeten. Det gäller satsningen på veterinär fältverksamhet, som ökar med 55 miljoner kronor under perioden. Djurvälstånd, friska djur och låg antibiotikaanvändning kännetecknar merparten av svenskt jordbruk. Vi har byggt upp det tack vare stark veterinärkompetens och stort engagemang i samhället, lantbruket och den ideella sektorn. Det är kompetens som vi måste värna om och utveckla för framtiden.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 159 JOHN WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Jag vill tacka Maria Gardfjell för anförandet. Det var intressant på många sätt.

Jag instämmer kraftfullt i tanken om att jobba mot matsvinnet. Jag tror att det är ett av de absolut största bekymren vi kommer att ha framöver. Det är egentligen anmärkningsvärt att vi under så lång tid inte har kunnat ta tag i det på ett bättre sätt. Man har väl inte insett att det är ett stort problem. Jag går gärna regeringen till mötes för att försöka hitta lösningar för att komma framåt när det gäller just matsvinnet.

En annan sak gäller att speciellt Miljöpartiet ofta lyfter fram den ekologiska odlingen. Jag blev lite förvånad när jag i anförandet hörde det sägas att den biologiska mångfalden är så pass mycket större på de ekologiska gårdarna. Jag läste nämligen för inte särskilt länge sedan en undersökning där man hade mätt ute i fältskikten. Många gånger var det till och med större biologisk mångfald i konventionella odlingar där man har odlade kantzoner. Det skulle därför vara roligt att höra resonemanget och tankarna om det.

Vad gäller utvecklingen av landsbygden, som anförandet handlade mycket om, tänker jag ibland på gårdsförsäljning. Ett par utredningar har kommit fram till att gårdsförsäljning inte ska vara något problem. Nu när vi har regeringens representant här undrar jag när vi ska få till gårdsförsäljning. Det blir en jätteviktig del i svensk levande landsbygd. Det handlar om gårdsförsäljning av till exempel vin och öl, som också är livsmedel.

Anf. 160 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Jag ber om ursäkt för att jag drog över tiden för mitt anförande.

John Widegren ställer flera intressanta frågor. När det gäller matsvinnet är det inte på det sättet att vi inte har gjort någonting. Tre myndigheter har de senaste åren arbetat hårt med att ta fram en handlingsplan för att minska matsvinnet. Men för att det arbetet ska få fullt genomslag behövs ytterligare insatser framöver. Det är det som statsbudgeten skapar utrymme för.

Matsvinnet är en fråga som finns med i livsmedelsstrategin och som är högt prioriterad i det arbetet. Nu krävs det fler åtgärder, mer idéer och en

tydligare prioritering. Det är nämligen ett område där alla konsumenterna men också alla producenter kan vara med och bidra aktivt till att minska klimatutsläppen.

När det gäller den ekologiska odlingen och den biologiska mångfalden är det, enligt forskningen, absolut bättre förutsättningar för biologisk mångfald i ekologiskt jordbruk på de brukade fälten. Men jag håller med om att det när det gäller det konventionella jordbruket, där man använder mycket kemiska bekämpningsmedel, också finns ett regelverk för kantzoner mot till exempel vattendrag. I de kantzoner som man inte brukar är förutsättningarna för biologisk mångfald naturligtvis också bra och bättre. Kantzoner behövs alltså verkligen i det konventionella lantbruket för den biologiska mångfalden.

När det gäller gårdsförsäljning skulle jag önska att jag var regeringens representant. Nu är jag bara representant för Miljöpartiet här i riksdagen.

Anf. 161 JOHN WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Jag trodde att Miljöpartiet var en del av regeringen.

Jag kommer tillbaka till det här med obrukade fältkanter. Det är något som vi har använt oss av den senaste landsbygdsprogramsperioden. Man har haft möjlighet att ha kantzoner och så med diverse fröer och annat som gynnar pollinerarna mycket. Då har man kunnat ha pollinerarna där. Den ekologiska odlingen jobbar, precis som den konventionella, stenhårt med att minska ogrässtrycket. Det blir alltså inte särskilt mycket annan blommande växtlighet inne i fälten, oavsett om det är ekologiskt eller konventionellt odlat.

Jag vill också skicka med att jag inte tror att något parti här i riksdagen skulle förespråka bara stora konventionella odlingar, vilket antydde i anförandet. Jag tror att vi alla är för den mångfald som finns i svenskt jordbruk.

Det som vi alla är för är svensk produktion. Jag hoppas, fru talman, att Miljöpartiet även i framtiden talar om både den konventionella och den ekologiska odlingen – den svenska maten.

Anf. 162 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Det gör jag absolut.

När det gäller kantzoner är de satsningar på pollinering som nu görs i statsbudgeten viktiga eftersom alla lantbrukare, både konventionella och ekologiska, kommer att vara med och bidra på ett positivt sätt där. Det är inget som säger att de ekologiska lantbrukarna inte skulle vilja vara med och bidra till pollineringsarbetet. De är väldigt aktiva i det arbetet.

I fråga om småskaliga satsningar, både småskalig livsmedelsförädling och småskalig livsmedelsproduktion, önskar jag verkligen att vi får ett starkt stöd i hela miljö- och jordbruksutskottet inför den nya CAP-perioden och att vi inte drabbas av samma situation som vi har nu. Det har till exempel inneburit att de småskaliga lantbrukarna inte har kunnat få torkstöd. De som ligger under tio djurenheter fick inga bidrag. Det var sorgligt.

Anf. 163 MAGNUS OSCARSSON (KD) replik:

Fru talman! Det är positivt att i kväll få lyssna till alla partierna. Den röda tråden i alla anföranden har i princip varit livsmedelsstrategin. Det är viktigt att vi talar om den. Livsmedelsstrategin är en otroligt viktig ansats

i svensk politik. Jag vill ändå ge regeringen beröm för att den under förre landsbygdsministern drev igenom den så att den blev till. Vi var många som jobbade med den, och det var väldigt positivt.

Men det är målen vi är överens om. Sedan har regeringen chans att påverka exakt på vilket sätt man vill nå dem.

När det gäller målen är det intressant att det i livsmedelsstrategin är tydligt att lönsamheten ska öka. Det tog ledamoten också upp i sitt anförande. Självförsörjningen i fråga om livsmedel ska också öka. Konkurrenskraften ska stärkas, och regelbördan ska minska.

Min fråga är om ledamoten tycker att det efter två och ett halvt år har blivit någon skillnad på gårdsnivå för svenska bönder.

Anf. 164 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Jag vill tacka Magnus Oscarsson för frågan.

Livsmedelsstrategin är väldigt viktig för hela den utveckling som vi har framför oss. Miljöpartiet var ett av de partier som verkligen drev på för att få till en svensk livsmedelsstrategi. Miljöpartiet har jobbat med den frågan i nästan tio år, i våra olika program inför valen och så vidare.

Det är viktigt att tänka på att livsmedelsstrategin är en bred överenskommelse. Det är alltså inte allt i livsmedelsstrategin som jag tycker är det absolut bästa och viktigaste. Så är det alltid när man skapar breda överenskommelser. Det finns sådant som man tycker bättre om och sådant man tycker lite sämre om.

När det gäller målen för livsmedelsstrategin håller jag fullständigt med om att det är väldigt viktigt att skapa bra lönsamhet för Sveriges lantbrukare men också för livsmedelsindustrin och utvecklingen. Vi måste också se till att få en högre självförsörjningsgrad i Sverige. Det handlar inte bara om att få ökad lönsamhet i jordbruket utan även om Sveriges sårbarhet och om möjligheten till en stark klimatomställning.

Jag har efter dessa få år ännu inte sett några rapporter där sådana utvärderingar har gjorts som visar resultat nedbrutna på gårdsnivå. Det är dock viktigt att vi följer arbetet framöver och ser till att också introducera den regionala livsmedelsstrategin. Med den tror jag att man kan få större koppling direkt till enskilda lantbrukare.

Anf. 165 MAGNUS OSCARSSON (KD) replik:

Fru talman! När man talar med bönder på gårdsnivå säger de att de inte märker av detta. De säger att vi i riksdagen pratar väldigt mycket, och de undrar vad som händer på gårdsnivå.

Som sagt ser vi nu exempelvis att fem mjölkbönder slutar varje vecka. De säger att lönsamheten är för dålig. Vår självförsörjningsgrad har ju inte ökat på två och ett halvt år, utan snarare gått ned.

Vi kan peka på punkt efter punkt. När det gäller regelbördan säger inte bönderna: Nu känner vi minsann att regeringen verkligen gör något. Det blir i stället tyngre dag för dag.

Hur tycker ledamoten att de kan märka en skillnad framöver?

Anf. 166 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Magnus Oscarsson vet att vi som sitter i miljö- och jordbruksutskottets utvärderingsgrupp har tagit ett väldigt viktigt initiativ. Det handlar om att titta närmare på sårbarheten och självförsörjningsgraden i

svenskt jordbruk. Denna utvärdering kommer att bli unik i sitt slag. Ingen har tidigare gjort detta arbete på det breda sätt som vi nu tänker göra.

Vi kommer särskilt att titta på det finska exempel som Magnus Oscarsson lyfte fram i sitt anförande tidigare. Just Finland har inom ramarna för EU-systemet haft ett tydligt fokus på utvecklingen av det finska jordbruket. Jag tror verkligen att vi har mycket att lära från Finland.

Jag tycker att det är tråkigt att lantbruk måste gå omkull. Många blir äldre. Jag ser fram emot bättre förutsättningar för generationsväxling.

Anf. 167 BETTY MALMBERG (M):

Frau talman! Vi har nu fått lyssna till de olika partiernas budgetförslag på området Areella näringar. Att uppfattningarna går isär förvånar säkert ingen, men det finns faktiskt ett avsnitt i bilagan till betänkandet som alla partier är överens om. Det är detta jag tänker säga några ord om. Det gäller uppföljningen av regeringens resultatredovisning för 2018. Det är en uppföljning som både regeringsformen och budgetlagen ålägger alla utskott i riksdagen att göra.

Tanken är att utskotten på detta sätt ska få svar på frågor om resultaten blev de som regeringen hade sagt och om lagarna som vi stiftar har fått avsedd effekt.

I miljö- och jordbruksutskottet finns det en särskild arbetsgrupp, där alla partier ingår, som har detta som specialuppdrag. Tillsammans med tjänstemän vid utskottet och i dialog med Regeringskansliet har det under årens lopp arbetats fram många bra verktyg för att man ska kunna följa utvecklingen inom utskottets ansvarsområde.

Hur ser det då ut? Som ordförande för gruppen ska jag berätta om några små iakttagelser som vi har gjort.

Liksom i fjol har vi i år tittat särskilt på området En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja. Några trender som kan vara intressanta för andra att känna till är att antalet livsmedelsföretag ökar något, medan antalet jordbruksföretag dessvärre har minskat med 13 procent mellan åren 2007 och 2016. Vidare är den svenska marknadsandelen av det vi äter mycket god då det gäller mjölk, spannmål och ägg, medan vi hamnar på 54 procent för nötkött och 73 procent för fläsk. Lägst är siffran för äpplen. Bara 21 procent av de äpplen vi äter är svenska.

I resultatredovisningen kan man se att torkan 2018 beräknas ha gett ett inkomstbortfall på 6,2 miljarder kronor för berörda lantbrukare. Det står även att förädlingen av fisk från insjöar utvecklas positivt, även om vi vet att situationen ser annorlunda ut för andra fiskare. Därtill får Sveriges lantbruksuniversitet alltmer externa forskningsmedel, och antalet artiklar som publiceras har ökat. Framför allt rör de områdena ekologi och miljövetenskap.

Som ni hör spänner resultatområdet över många viktiga frågeställningar. Inom flera av dessa finns både indikatorer och långa tidsserier redovisade, vilket gör att det blir mycket lättare att analysera och se samband mellan mål, gjorda insatser och resultat.

I dialog med Regeringskansliet försöker gruppen nu att få till indikatorer på de områden där det saknas. Men dessvärre händer det ibland att Regeringskansliet helt sonika plockar bort indikatorer som vi tyckte var intressanta att följa utan att berätta varför. Detta tycker vi inte riktigt om.

Prot. 2019/20:50
12 december

-----
*Areella näringar,
landsbygd och
livsmedel*

I år gällde det bland annat indikatorer som mätte utvecklingen av ekologisk produktion och konsumtion. Dessa var helt plötsligt borta. Lika illa är det på området regelförenklingar. Det har man plockat bort helt, trots att regeringen samtidigt skriver att förenkling av regler och regelverk både nationellt och inom EU är viktiga åtgärder för jordbrukets fortsatta utveckling och konkurrenskraft.

Detta ska vi nu försöka få tillbaka samtidigt som vi efterlyser en större helhetssyn. Ibland är det ju så att om man vidtar åtgärder på ett håll kan det få motsatta effekter på ett annat. Vi vill se fler konsekvensanalyser och andra effekter.

Fru talman! Jag vill slutligen framföra ett varmt tack till alla ledamöter i utvärderingsgruppen och till de tjänstemän som har bistått oss så väl. Låt oss hoppas på fortsatt gott samarbete! Som tidigare nämnts har vi ännu mer spännande projekt som väntar. Vi får återkomma till det.

(Applåder)

Anf. 168 MATS NORDBERG (SD):

Fru talman! Vi sverigedemokrater föreslår i vår budget att utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel för år 2020 ska få ett anslag om 900 miljoner kronor mer än regeringens förslag. Staffan Eklöf har beskrivit vad skillnaderna består i, och jag ska här bara koncentrera mig på ett par punkter som rör skogsbruket.

Sveriges skogsbruk är fantastiskt. I mer än hundra år har det varit en av våra viktigaste exportnäringar. Ändå har vi fortfarande väldigt mycket natur och många arter. Dessutom har vi en näring som håller igång vårt jordbruk, då det är det ena ben som våra bönder står på. Skogsbruket är jätteviktigt för väldigt många lantbrukare. Därtill är skogsbruket en av de stora möjliga lösningarna på omställningen till ett mer koldioxidneutralt samhälle. Det är en bioekonomimöjlighet. Vi kan tillverka alltmer material som är baserat på ved.

Inför 2019 föreslog vi sänkningar av medlen till Skogsstyrelsen och till anslagsposten Insatser för skogsbruket. Vi tyckte att alltför mycket resurser gick till att stoppa skogsägares planerade avverkningar i egen skog. Det skedde framför allt genom registrering av nyckelbiotoper men även genom att ta stöd av artskyddsförordningen. Vi tyckte att Skogsstyrelsens insatser som gick till att ge stöd och råd till bönderna i deras brukande var för små.

Vi ansåg då och anser fortfarande att systemet med nyckelbiotoper behöver en halvhalt. Det har kommit fram alldeles för mycket kritik mot detta system, som innebär att markägare inte kan bedöma i förväg om ett område ska bli utsett till nyckelbiotop eller inte, då bedömningen skiljer sig såväl mellan enskilda tjänstemän som mellan olika delar av Sverige. Markägarna bjuds inte in till diskussion innan beslut fattas. De har svårt att överklaga. Det är svårt att avregistrera en nyckelbiotop, även om det visar sig att den registrerats på felaktiga grunder. Det är också svårt att justera gränserna. Möjligheten att få inkomst från skogen försvinner, men ingen ersättning utgår.

Vi vill understryka att skogsföretagen liksom skogscertifieringssystemen är delaktiga i uppkomsten av dessa problem. Men det är staten också, och därför måste vi agera. Jag vill påminna om att nästan alla partier under

debatt i denna kammare våren 2019 tog upp att nyckelbiotoperna har skapat stora problem och att systemet måste ses över.

För år 2020 höjer regeringen anslaget till Skogsstyrelsen något till 488 miljoner, men man sänker anslaget till insatser för skogsbruket till 252 miljoner. Det är nästan en halvering mot i fjol. Vi väljer att följa regeringen beträffande anslaget till Skogsstyrelsen, där vi inte föreslår något annat än regeringen. Vi höjer däremot anslaget till insatser för skogsbruket något med 65 miljoner kronor till 317 miljoner. Att vi gör det beror på att några viktiga förändringar har skett som vi hoppas ska leda till en förstärkning av Skogsstyrelsens positiva betydelse för svenska skogsägare.

För det första har regeringen efter klagomål från många olika parter tillsatt en äganderättsutredning som ska vara klar sommaren 2020.

För det andra har Skogsstyrelsen föreslagit att inventering av nyckelbiotoper inte ska utföras efter att avverkningsanmälan inkommit. Det är nämligen det som upplevs som mest besvärligt för en markägare. Man har planerat en intäkt, men den bortfaller. En remissrunda om detta har just avslutats, och vi hoppas att detta är början på skapandet av ett förnyat system.

För det tredje har tillkännagivanden gjorts av riksdagen om att artskyddsförordningen ska ses över samt att Sverige ska verka för en förändring av EU:s art- och habitatdirektiv. Dåvarande miljöminister Karolina Skog lovade också 2018 att tillsätta en utredning om detta, och den väntar vi på.

Fru talman! Skogsstyrelsens roll har historiskt varit att verka *för* aktivt skogsbruk. Vi vill att detta arbete ska stärkas. Vi tillför därför 65 färskmiljoner kronor till insatser för skogsbruket. Jag ska ge några exempel på saker som pengarna kan användas till.

Det kan vara snabbare hantering och avverkning av granbarkborreangripna träd eller träd som riskerar att bli angripna i alla Sveriges skogar. Det kan vara fler skogs dagar och mer informationsmaterial om betydelsen av skogsbruk – till allmänheten men även konkret till skogsägare. Då kan det också handla om frågor som röjning av skog, agerande för att undvika och hantera skogsbränder och annan verksamhet som gör vårt skogsbruk bättre.

Slutligen behövs det mer rådgivning och mer samråd med markägare kring tillväxt- och värdehöjande åtgärder inom skogsbruket men också naturskyddsåtgärder. Speciellt nämner vi i vår budget att det behövs fler åtgärder i bryn, i övergångszoner mellan jordbruk och skogsbruk och vad gäller ädellövskog.

Vi vill återge Skogsstyrelsen mer av dess tidigare roll som stöd till skogsbruket och skogsbrukarna. Sverige kommer att behöva ökad tillväxt i skogen, och Skogsstyrelsen har en viktig roll tillsammans med skogsägarna för att skapa mer tillväxt.

Skogsägarna är som sagt ofta lantbrukare. Ett lönsamt skogsbruk står i många fall för en mycket stor andel av deras intäkter. Vill vi ha ett lönsamt jordbruk måste vi också ha ett fungerande skogsbruk.

Landsbygden utvecklas på många håll i Sverige i negativ riktning. För att vi ska kunna motverka och helst vända den trenden är det viktigt att myndigheterna inte bara är bromsande eller kontrollerande utan också har en stöttande funktion. Det är viktigt för vår landsbygd, och det hoppas jag att vi ska kunna uppnå tillsammans.

Prot. 2019/20:50

12 december

-----

*Areella näringar,
landsbygd och
livsmedel*

Till talmannen och utskottet: Tack för arbetet med areella näringar under det här året!
(Applåder)

I detta anförande instämde Staffan Eklöf och Runar Filper (båda SD).

Anf. 169 ISAK FROM (S):

Fru talman! När vi stod här för ett år sedan stod vi mitt uppe i den längsta regeringsbildningsprocess som det här landet någonsin upplevt. Mitt under pågående process tog M, KD och SD tillfället i akt att rösta bort övergångsbudgeten och rösta fram en – för att vara snäll – budgetskiss som gav konsekvenser.

Mer eller mindre har landet påverkats under året av denna hastigt genomförda budget. Inte minst har våra myndigheter varit tvungna att hantera dessa oklara neddragningar med miljonbelopp. De drabbade främst område 20, men budgeten påverkade oss alla. Inte minst påverkade den processerna för de skogsägare som var på väg att få ersättning för sin skog för att marken bedömdes innehålla stora naturvärden. De processerna pausades.

På utgiftsområde 23 avskaffades de gröna jobben i skogen. Upp till 2 000 nyanlända som skulle kunna få sin försörjning från skogen genom arbete med skogsskötsel blev av med jobbet, eller så kom det aldrig till.

Detta är en tillgång som vi har i vårt land. I Västerbotten har vi över 8 000 personer i arbetsför ålder inskrivna på Arbetsförmedlingen. Nästan hälften av dem är av utomeuropeisk härkomst. De skulle kunna göra nytta i det här landet om de kom ut i jobb. Många av dem känner inte till att skogen skulle kunna innebära en arbetsplats och en försörjning. Det här är någonting som vi måste bli bättre på.

Nu har vi ett nytt läge och ett nytt regeringsunderlag med fyra ansvarstagande partier som genom ett nytt samarbete kan leverera egna vallöften och föra landet framåt. Vi socialdemokrater vill bygga ett starkare samhälle och ett tryggare Sverige. Vi vill investera i välfärd och trygghet. Vi behöver ett samhälle som håller ihop och fungerar, oavsett var man befinner sig. Oavsett om man är i Pajala, Stockholm, Ystad eller Norsjö ska samhället fungera och finnas där.

Inte minst är detta viktigt i de gröna näringarna. Vi debatterar nu MJU2 om areella näringar. Hanna Westerén från Socialdemokraterna har lyft fram många viktiga frågor. Jag kommer i huvudsak att fokusera på skog och tala lite om livsmedel och jakt. Jag kommer också att tala en del om insekter och annan ohyra.

Nu står vi här med S i regeringsställning och presenterar att vi nu kan bygga vidare på livsmedelsstrategin och öka självförsörjningsgraden. Vi talar om hur vi kan få mer mat på borden och hur vi kan öka livsmedelsexporten.

Fru talman! Jag var med landsbygdsministern på Norrmejerier i Umeå och bevittnade en gemensam lansering av en ny produkt. Nu ska Magnus Oscarsson från Kristdemokraterna lyssna. Det finns stora möjligheter för avsättning av norrländsk mjölk för att tillverka grillost – en svensk hal-loumi. Kanske kan den få heta Hallume? Men det här är ett samarbete mellan Norrmejerier och Ica, och det kommer att vara Icas kunder som genom en omröstning får döpa den nya produkten.

Vad som är väldigt bra med den här produkten är att man kan öka efterfrågan på mjölk och producera produkten också när det är mindre avsättning för andra mjölkprodukter. Det här är en viktig del av livsmedelsstrategin: att få fram nya produkter som våra konsumenter efterfrågar. Vi vill inte ha antibiotikaproducerade livsmedel i våra affärer. Här har Ica och Norrmejerier gått före, och jag tror att det finns förutsättningar för att fler aktörer kan göra det.

Precis som har lyfts fram här förstärker vi livsmedelsstrategin inom ramen för ett bondepaket genom att satsa ytterligare 191 miljoner kronor under 2020 samt ytterligare 72 miljoner under 2021 och 2022. Det är mycket viktiga insatser.

Fru talman! Vi har alla kunnat känna stor frustration över de förvecklingar och den mörkerkomedi som brexit har utvecklats till. I dag har man nyval i Storbritannien. Vi vet inte riktigt säkert vart det bär iväg, men vi kan alla känna att det är på tiden att Storbritannien bestämmer sig. Detta påverkar oss alla. Det påverkar EU-budgeten, den nya CAP:en och fisket.

Vi ser torkan och nya typer av utmaningar som oåterkalleligen påverkar jordbruket, och vi behöver utforma jordbrukspolitiken därefter.

Vi har under lång tid dränerat bort jordbruket, men nu behöver vi tillsammans med jordbrukssektorn se till att politiken utformas så att vi säkerställer att den blir det smörjmedel som jordbruket så väl behöver.

Vi vill att CAP ska bli så rättvis som möjligt och med så lite byråkrati som möjligt. Vi ser gärna att CAP ger möjligheter att premiera vår goda djurvälstånd och låga antibiotikaanvändning och att det sker antingen i CAP eller att vi får möjlighet att stödja detta via nationella åtgärder utanför.

Fru talman! Jag vill lyfta fram punkt 27 i januariavtalet. När det gäller denna punkt om att staten ska föregå med gott exempel i skogsskötsel menar vi socialdemokrater att det också ska innefatta sociala faktorer. Det är helt oacceptabelt att Statens fastighetsverk eller försvaret upphandlar skogliga tjänster långt under nivån i kollektivavtalet. Det är någonting som vi kommer att driva hårt i de kommande förhandlingarna.

I övrigt har vi tillsatt en äganderättsutredning och är på väg att tillsätta en utredning om artskyddsförordningen som kommer att vara viktiga delar i januariöverenskommelsen.

Fru talman! Biologisk mångfald kan också bli skadegörare. Skogsstyrelsen har presenterat en ifrågasatt rapport där man redovisar att älgen och även andra hjortdjur äter upp skog för 7–8 miljarder kronor varje år. Skadorna utgör utan tvekan ett allvarligt hot mot den omställning Sverige behöver göra till ett fossilfritt och klimatanpassat samhälle. Enligt Skogsstyrelsens rapport ska alla plantor växa upp helt ostörda. Men så funkar det inte i praktiken. Älgar kommer att äta upp en viss del av skogen, och skadeinsekter kommer också att kalasa på skogen.

Även älgen pågas av klimatförändringarna. Älgstammen har minskat kraftigt under de senaste decennierna, särskilt i de södra och västra delarna av landet. Jägarna har genom samverkan i älgförvaltningsgrupperna ett tydligt mål. Och samverkan mellan skogsbruket och jägarna möjliggör att man får ordning och reda på detta. Det krävs också att vi skogsägare planterar mer tall där det är möjligt, bland annat för att säkerställa den foder-tillgång som är helt nödvändig. Men det innebär också att vi ska plantera rätt trädslag på rätt marker.

Precis som Kristina Yngwe så väl lyfte fram är en annan skadegörare granbarkborren. Regeringen tillför 30 miljoner kronor under 2020, 2021 och 2022 för att stödja arbetet med att hantera de stora skadorna och bekämpa angreppen från granbarkborren.

Vi måste också säkerställa att vår skog blir mer motståndskraftig mot klimatförändringarna. Monokulturer av gran kommer aldrig att klara detta. Vi ser att vi behöver ha mer variationer i skogen. Detta är också ekonomiskt motiverat. Vi ser att bland andra Södra Skogsägarna nu importerar stora mängder björk från Baltikum för att det finns en efterfrågan på björk. Det finns faktiskt goda ekonomiska möjligheter att blanda sin skog med fler träslag, vilket skulle minska möjligheterna till angrepp från bland andra granbarkborren.

Vi har också vildsvin som kan vara helt fantastiska att jaga. Men snabbt blir de en plåga. Regeringen har möjliggjort för viltkameror och ljusförstärkning och bereder nu frågan om en småskalig försäljning av vildsvinskött som är efterfrågat. Det finns utrymme för både småskalig försäljning och försäljning via vilthanteringsanläggningarna.

Med den resurs som vi har i form av vildsvinen är det helt absurt att vi ska importera upp till 80 procent av det som serveras från Tyskland och Polen.

Jag ska också säga något om den veterinärverksamhet som är så viktig. Maria Gardfjell lyfte fram att det satsas 55 nya miljoner på detta. Det är jätteviktigt. Jag gjorde tillsammans med Jennie Nilsson ett besök på veterinärstationen i Vännäs. Vi har en mängd olika djursjukdomar som vi måste ha beredskap för, inte minst afrikansk svinpest, CWD, fågelinfluensa med mera. Det är viktigt att veterinärverksamheten finns i hela landet. Men vi ser också ett behov av ett rättvisare förhållande mellan den privata och den statliga verksamheten. När privata aktörer tar över i ett område måste det också omfatta jour på kvällar, nätter och helger. Annars blir denna verksamhet helt orimlig att hålla ihop.

Fru talman! Jag har överskridit min talartid och får nog en reprimand för det.

Nina Lundström har lyft fram de samiska folkens behov. De samiska folken har i årtusenden levt i samklang med naturen. Vi behöver ta vara på denna kunskap, inte minst när det handlar om skogsskötsel där vi har stora betesskador.

Vi har stora angrepp från rovdjur på rennäringen. Det behöver göras fler insatser. Vi kan konstatera att skadebilden inte följer renbruksplaner eller toleransnivåarbete, och vi behöver göra mer. Det finns också skäl att forska, bland annat på den påverkan som inte minst örnen har i kalvningslandet. Det finns väl dokumenterat på bild att örn attackerar renkalvar. Men eftersom det inte finns belagt i forskningen får man inte ersättning för det. Vi måste säkerställa att detta blir möjligt.

Fru talman! De areella näringarna är grunden för att hela landet ska leva. Inte minst måste vi vid en kris eller en konflikt kunna leva även i städerna.

Det sägs att under brinnande världskrig höjde Winston Churchill anslaget till kulturen betydligt. På frågan om varför pengarna inte i stället gick till försvaret svarade han: Utan kultur har vi ingenting att försvara.

För att referera till Winston Churchill kan jag se motivet att vi med vapen i hand ska försvara landet. Men det gäller att vi tillsammans ser till att vi har någonting att äta under tiden.

(Applåder)

Anf. 170 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag vill påpeka att era gruppleddare har kommit överens om en talartid på maximalt åtta minuter eftersom det är fri replikrätt. Detta måste vi överväga när vi tittar på detta nästa gång. Jag ber er därför att inte överskrida den maximala talartiden.

Anf. 171 JOHN WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Jag tackar ledamoten för ett intressant anförande. Det påminde om det tidigare från Socialdemokraterna, alltså att de talar vitt och brett om allt och att allt kommer att bli superbra.

Det börjar faktiskt bli ganska tröttsamt att höra uttryck som servettbudget, servettskiss och annat. Detsamma gäller att skogsägare förlorade en massa pengar. Det var de facto så att det fanns pengar för de redan påbörjade ärendena när budgeten lades fram. Men detta var förra årets budget.

Jag är mer orolig för vad som händer nu. I anförandet lyftes de 2 000 gröna jobben, tror jag, fram. Jag är mycket mer orolig för vad som händer just nu. Det går ganska dåligt för Sverige. Vi har en mycket dålig tillväxt, och vi har en krona som är extremt lågt värderad. Det innebär att de duktiga proffsfirmor som brukar komma hit och ta hand om svensk skog inte vill komma hit längre eftersom de förlorar pengar på att komma hit eftersom den svenska kronan är så lågt värderad. Det är mer oroande. Vi måste sparka igång Sverige igen och få igång motorn.

Fru talman! Det är de facto så att ledamotens parti har styrt detta land i fem år, och det går egentligen sämre och sämre.

När det gäller vad brexit och den nya CAP:en ska leda till har vi från denna riksdag sagt att vi vill minska EU:s jordbruksbudget. Vi vet inte huruvida det kommer att bli så eller inte. Men det ligger ett ännu större ansvar på regeringen att faktiskt leverera nationella åtgärder som bibehåller den svenska lönsamheten i de gröna näringarna. Därför vill jag höra vilka nationella åtgärder som regeringen är beredd att vidta om EU:s jordbruksbudget minskar.

Anf. 172 ISAK FROM (S) replik:

Fru talman! Tack för frågorna, John Widegren!

Vi delar den oron – precis som jag sa i mitt anförande behöver britterna faktiskt bestämma sig. Först och främst behöver vi komma fram till vad EU-budgeten kommer att innebära. Kommer britterna att vara kvar? Vilka handelsavtal vill de ha, och hur mycket ska de betala in? Sedan ska vi komma överens om vad CAP:en egentligen ska innehålla.

Från Socialdemokraternas sida kommer vi att ta vårt ansvar, och vi gör det gärna med våra samarbetspartier. Vi har aviserat att vi mycket väl kan satsa på bondepaket 1 och att det mycket väl kan bli bondepaket 2 och 3 också – men att vi först måste veta vad CAP:en innehåller. Vad ligger i den, och vad ligger utanför? Jag har nämligen stora svårigheter att se att vi skulle satsa som Moderaterna gör. De klämmer till med höjd matmoms,

vilket blir helt orimligt. Det är inte en del vi ser ska komma med det nya regeringssamarbetet.

Moderaterna satsar sin vana trogna väldigt starkt på skattesänkningar; det är nya jobbskatteavdrag om 15 miljarder. Man kritiserar oss för olika delar av våra prioriteringar, men vi kan ju se att Moderaternas prioritering går i strikt konservativ bana – inget nytänkande där! Dessutom drar man ned både på socialförsäkringarna och på a-kassan, i traditionell konservativ mening.

Vi behöver alltså veta vad britterna bestämmer sig för, och vi behöver ha CAP:en på plats. Sedan ska vi leverera utifrån vad CAP:en möjliggör gällande vad som ska vara i och vad som ska vara utanför.

Anf. 173 JOHN WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Matmomsen lyftes igen, och jag vidhåller det jag sa förut. Vi sänker faktiskt skatterna på löner och pensioner med 30 miljarder, medan matmomsen höjs med 10 miljarder. Det finns alltså ett bra mellanrum att spela på där.

Jag tyckte faktiskt inte att jag fick svar på vilka åtgärder man är beredd att vidta från regeringens sida. Detta kryper nämligen fort nu, och vi närmar oss. Jag förstår att vi precis som ni inte vet vad CAP:en innehåller, men man måste ju stå beredd att vidta nationella åtgärder för att stärka det svenska jordbruket och stärka den produktion vi har i Sverige. Miljö- och klimatmässigt är det den bästa produktionen i hela Europa, och vi borde i stället öka exporten. Jag vill därför ställa en extra fråga: Hur ska vi öka exporten av svenska livsmedel?

Anf. 174 ISAK FROM (S) replik:

Fru talman! Vi kanske kan exportera Hallume med mera. Vi har många goda produkter. Jag förstår inte heller varför vi ska importera vildsvin när vi faktiskt borde kunna exportera vildsvinskött. Det finns mycket vi kan göra om vi är beredda att titta på det.

Det vi behöver ha klart är CAP:en. Vi har en övergångsperiod som är aviserad till initialt ett år, och risken är att den blir längre. Det vi vill säkerställa är att vi inte får en komplicerad CAP som kräver stor administration och väldigt mycket kontrollfunktioner. Vi måste renodla CAP:en så att vi vet vad som är inne och vilka som ska ha de stöd de är berättigade till. Det som ligger utanför ska vi tillsammans med våra samarbetspartier se till att stödja på bästa sätt.

(Applåder)

Anf. 175 ELISABETH FALKHAVEN (MP):

Fru talman! I betänkandet kan man läsa att målet att det ska genomföras lika många normalkontroller som anmälningskontroller när det gäller djurskyddet inte uppfylldes 2018. Vi vet också att kontrollerna minskar för andra året i rad. Det är naturligtvis inte alls tillfredsställande, då det är omöjligt att veta om djurskyddslagen följs om det inte kontrolleras. Vi behöver ge länsstyrelsernas djurskyddsenheter en sportslig möjlighet att göra det jobb vi förväntar oss av dem.

Som Miljöpartiets talesperson gällande djurvälstånd följer jag hur vi tar oss an frågan om djurens välfärd och respekten för djuren med stort intresse. Det står en del i betänkandet om det positiva arbete för att förbättra

djurskyddet som görs i dag. Samtidigt läser jag att lagens långa arm inte dömer dem som helt uppenbart har brutit mot djurskyddslagen genom en hantering som lett till många brutna vingar på kycklingar och till att flera kycklingar har skällats levande. Domstolen använder argument som att denna typ av hantering är accepterad av myndigheter. Vad är det som är accepterat, tänker jag – att hantera kycklingar som icke kännande grupper eller att skälla dem levande? Och vilka myndigheter är det som accepterar denna typ av lagöverträdelse?

Vi i Sverige har under lång tid stolt sagt att vi är bäst på djurskydd, men vi ser oss nu omsprungna av flera andra länder när det gäller pälsdjursuppfödningen. Österrike och Storbritannien har redan förbjudit pälsdjursuppfödning, och Norge, Irland och Bulgarien förbereder nu lagar som fasar ut hållandet av rovdjur i små burar där de aldrig får möjlighet att göra det som de har nedärvda, stora behov av att göra – bland annat springa, jaga och simma. Det är inte förenligt med god djurvälstånd och kan inte bli det, säger man tryggt i de här länderna, och mycket forskning visar också just det. I Sverige säger vi dock att vi inte är riktigt säkra på det än och att Jordbruksverket vill att vi forskar lite mer på detta. Men många forskare inom området håller inte med. Med den djurskyddslag vi har nu, där det är tydligt att vi ska främja djurens välfärd och att djuren ska kunna utföra beteenden de är starkt motiverade för, bör även vi kunna fasa ut pälsdjursuppfödningen.

Fru talman! Det finns fortfarande nästan 1 miljon höns i Sverige som lever i burar och under hela sitt liv inte har ett rörelseutrymme större än ett A4-papper. Kan en höna uppleva glädje och välfärd på den lilla ytan? Ska konsumenterna avkrävas totalt ansvar för djurvälståndet genom att exempelvis välja vilken sorts ägg de köper krävs väldigt mycket mer redovisning av hur djuren har det och varifrån äggen kommer – även på restauranger, i färdigrätter och så vidare. Vi har en djurskyddslag som ska följas, och den har vi för att djuren inte ska straffas även om konsumenten inte alltid gör aktiva val för att djuren ska ha det bra.

Vi ser också bilder på grisar som lever sina korta liv i en oerhört torftig miljö. Vi ser sugor som är fixerade och inte kan röra sig eller vara mamma åt sina småttningar utan enbart agerar mjölkbar. Får dessa grisar en möjlighet att tillfredsställa sina grundläggande behov? Följer detta djurskyddslagen?

Jag hoppas och tror att den nya djurskyddslagen pekar ut en annan, mer human riktning. Den syftar till att säkerställa ett gott djurskydd och främja en god djurvälstånd och respekt för djur. Djuren har nu även i lagtext ett egenvärde och erkänns som kännande varelser. Tidigare fokus i den svenska djurskyddslagen har varit en negativ välfärd, alltså att djuren i alla fall inte ska utsättas för onödigt lidande. I dag uttrycker vi en positiv välfärd, det vill säga att djuren ska ha möjligheter att uppleva glädje och välmående i sina liv.

Den nya lagen måste alltså leda till förändringar i djurhållningen, och för att veta att intentionen i lagtexten blir verklighet behöver vi tillse att länsstyrelserna runt om i landet ges möjligheter att utföra sitt jobb – att utföra kontroller så att vi vet hur djurskyddslagen följs.

(Applåder)

Anf. 176 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Jag är sista talare i det här debattpasset och kunde därför inte ta replik trots att det sas många saker jag kände mig tvungen att reagera på. Jag tänker därför använda lite grann av tiden i mitt anförande till det.

Det har talats en hel del om skog, vilket är ett favoritämne för mig. Det har talats om nyckelbiotoperna på ett sätt som får det att låta som att det är ett politiskt beslut, men det som är ett politiskt beslut är att vi helt enkelt väljer att stoppa huvudet i sanden och låtsas som att områdena med höga naturvärden inte finns, för att slippa ta tag i problemet på riktigt. Vi vet att skogarna finns kvar och att lagstiftningen finns kvar, men vi väljer att inte se underlaget. Det är det som är det politiska beslutet.

Vi har också hört mycket om att skogen ska räcka till allt. Alltså fortsätter vi i samma stil som förut, det vill säga att vi ska göra mer av allt av skogen.

Vi har också talat om lönsamheten i skogen och om att den är motorn för ekonomin. Det som är intressant här är en rapport som LRF har kommit med som visar att lönsamheten i skogen har minskat de senaste fem åren. Då talar jag om den enskilda individen, alltså skogsbrukaren. Om man, som de flesta här i kammaren gör, talar om industrin har det gått väldigt bra. Det är dock inte detta perspektiv jag väljer att prioritera i min politik.

De senaste 60 åren har ersättningen för virke halverats för den enskilda personen. Sedan 1980 har årsarbetstimmarna minskat från 30 000 timmar till 15 000. Antalet sysselsatta beräknas minska med drygt 20 000 personer fram till 2035 med denna utveckling, enligt statistik från SCB.

Detta är lite om lönsamheten i skogsbruket. Det går som sagt väldigt bra om man är ett stort bolag som tar upp stora ytor, men om man är en enskild ägare och försöker att få lönsamhet kanske det inte är trakthyggesbruket som är vägen fram.

Vi har också talat en del om den elaka barkborren, och vi ska nu alltså ta politiska kraffttag för att bekämpa denna.

Jag som är biolog ser att detta är en barkborre som alltid ger sig till känna när träden håller på att dö. Det är alltså inte en art som kommer och slår ut fungerande skogar, utan detta sker när skogarna redan är stressade och håller på att dö sedan tidigare.

Anledningen till att vi har dessa naturkatastrofer är att vi har monokulturer. Träden och skogarna är inte motståndskraftiga när vi har samma ålder, samma trädslag och samma allt. När det då kommer en förändring som har negativ påverkan kan hela skogen slås ut. Detta är ingenting nytt; det finns massor med forskning på det.

Vi har gremmeniellasvampen, som har lett till att 500 000 hektar har drabbats. Det är en svamp som har drabbat dessa skogar.

Vi har Gudrun, som ledde till en kostnad på 15 miljarder kronor eftersom skogen blåste ned. De monokulturer vi hade drabbades särskilt hårt.

Rotrötan ledde till en kostnad på 1 miljard kronor. Vi har också sett skogsbränder, och nu har vi barkborren.

Fru talman! Vill vi verkligen göra någonting åt detta måste vi ställa om skogsbruket från ett där vi har utbredda stora monokulturer till ett där vi har ett varierat och resilient system med olika trädslag i olika åldrar. Det är den riktiga politiska inriktning vi måste sträva efter om vi verkligen vill göra något åt detta. Det andra är bara symtomlindring.

Det har också talats en hel del i denna kammare om tillväxt på olika sätt. Jag vill bara snabbt beröra detta område.

Tillväxt är alltså mer för varje tidsenhet. Det finns inte någon forskning över huvud taget som säger att vi hela tiden kan producera mer samtidigt som vi minskar resursförbrukningen – om man tänker efter lite säger det sig självt.

Det finns dock en relativ tillväxt. Det betyder att vi blir mer effektiva i vår användning av resurser. Men vi fortsätter att producera och därmed att släppa ut och har ett allt större fotavtryck.

Den absoluta tillväxten, fru talman, är när den absoluta materialåtgången och resursåtgången faktiskt minskar. Mina kollegor i kammaren: Det finns inga empiriska bevis för att den ens existerar! Den finns inne i våra huvuden. Den är en dröm, men vi fortsätter att låtsas som att den finns och kan realiseras.

Nu, fru talman, ska jag återgå till det jag egentligen tänkte tala om: våra stora rovdjur.

Stora rovdjur runt om i världen minskar i antal, och de lever på allt mindre ytor. Samtidigt vet vi att rovdjuren är toppredatorer och väldigt viktiga för våra ekosystem.

Rovdjurspopulationerna minskar, och då minskar även deras möjlighet att fylla sin ekologiska roll. Vi människor kan inte ersätta rovdjuren med vår jakt, för vi kan inte bedriva en selektiv jakt. Vi kan inte ersätta evolutionen.

I Sverige finns fyra olika stora rovdjur. Varg är ett av dem. Vargen är klassad som sårbar i Sverige enligt den svenska rödlistan. Den ingår i habitatdirektivet och Bernkonventionen och står även listad i Cites.

Fru talman! Samtidigt vet vi att vargen, som toppredator, ibland tar tamboskap såsom får. Vargen dödade 326 får år 2015. Det motsvarar 0,05 procent av det totala antalet får, inklusive lamm. I genomsnitt dödades fyra får vid varje enskild vargattack. Många av Sveriges fårägare har förhållandevis få djur, och det kan få kännbara konsekvenser.

Detta är fakta, och som politiker är det vår uppgift att agera på det. Vi ska komma ihåg att vi har skrivit på konventioner för biologisk mångfald, och därmed måste vi ansvara för alla arter inom Sveriges gränser.

Att skjuta ett utrotningshotat djur är alltså inte en lösning. Jag tror att lösningen ligger i att förebygga konflikter, och enligt Viltskadecenter är rovdjursavvisande stängsel den absolut bästa metoden för att göra detta.

Fru talman! I dag har bara var femte fårhage stängsel som skyddar mot rovdjursangrepp. Detta är för lite, och för att minska det totala antalet angrepp i landet måste det öka.

Det är också viktigt att komma ihåg att det är Sverige som nation – och inte enbart den enskilda brukaren – som har ansvar för den biologiska mångfalden. Därför måste samhället kunna bidra med förebyggande stödinsatser och med ekonomisk ersättning till dem som ändå råkar ut för angrepp.

Jordbruksverket och länsstyrelsen ger bidrag för inköp av material till stängsel och ibland även för en viss del av arbetskostnaden. Det finns även en förening – Svenska Rovdjursföreningen – som kan bistå med praktisk hjälp.

Fru talman! Ändå händer det att fårägare som vill ha denna ekonomiska hjälp inte kan få den. Det är helt oacceptabelt, och det är detta vi måste

Prot. 2019/20:50
12 december

-----
*Areella näringar,
landsbygd och
livsmedel*

fokusera på. För att vargens existens inte ska ses som ett ekonomiskt hot för den enskilde måste staten se till att jobba förebyggande och höja anslagen för stängsling.

Avslutningsvis, fru talman, vill jag säga något om oss alla i den här kammaren.

Vi är en art bland många andra. Vi ingår i ekosystemet, och vi måste sluta att se oss själva som att vi har rollen att dominera över de andra. Det är verkligen hög tid att vi visar respekt för våra medarter och hittar lösningar för hur vi kan samexistera i fortsättningen.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 17 december.)

Regional tillväxt

§ 12 Regional tillväxt

Näringsutskottets betänkande 2019/20:NU2
Utgiftsområde 19 Regional tillväxt (prop. 2019/20:1 delvis)
föredrogs.

Anf. 177 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M):

Fru talman! Det behövs en politik som kan ta vara på Sveriges utvecklingskraft och tillväxtpotential och som kan ta till vara sysselsättningsmöjligheterna i hela landet.

Moderaterna har samma anslagsfinansiering som regeringen på utgiftsområdet Regional tillväxt, som vi nu debatterar, det vill säga 3 672 525 000 kronor eller om man så vill 3,7 miljarder. Men innehållet skiljer sig mellan regeringens och vår politik i budgeten på ett flertal punkter. Regionalpolitiken kopplar ju också in på andra politikområden som ska skapa regional tillväxt, jobb och välfärd.

Det handlar inte bara om att hela Sverige ska leva, utan det ska gå att leva på olika ställen över landet.

I somras besökte jag Kitkiöjärvi, som ligger ca 7 mil norr om Pajala. Dit åkte jag för att på plats få besöka den lokala lanthandeln. Det är en central plats för befolkningen som bor runt omkring. Problem med uppkoppling är ett återkommande bekymmer. Drivmedelpumpen tappar kontakten emellanåt, och då kan man inte tanka. Samma sak gäller för uppkopplingen mot bank och för att betala räkningar.

Vattenfall, som är i detta fall är de som är ansvariga i området, kom långt om länge till platsen, där de själva fick känna av hur det är att inte ha nätkontakt när de skulle hålla sin information.

Menar vi allvar med att hela landet ska leva måste det också fungera. Det lär fungera väldigt väl på den finska sidan, så där finns lärdomar att dra eller så kan regeringen fundera på om man kan skriva något avtal med Finland.

Vid ett annat tillfälle besökte jag Storuman, Vilhelmina och Saxnäs. Butiken i Saxnäs har flera delar i sin verksamhet. Där säljer man fiskekort, lämnar ut paket och systembolagsprodukter och fungerar som matbutik med mera.

Fiskekortsförsäljningen hade också blivit länsstyrelsens förlängda arm, ofrivilligt. När fisketuristerna inte hittar eller får tag i information eller kommer i kontakt med länsstyrelsen hamnar uppdraget i knät på den lokala lanthandeln, och där står turisterna i kö för information.

Turismen är en intäkt på plats, men det är orimligt att den som har verksamhet ska lösa länsstyrelsens uppgift utan avtal.

Moderaterna har, precis som regeringen, valt att förstärka driftsstödet till små butiker och lanthandlare i sårbara och utsatta glesbygder med 70 miljoner kronor. Vi understryker vikten av att den fortsatta satsningen noggrant följs upp och utvärderas av ansvarig myndighet.

Moderaterna vill också förenkla för lanthandlare att bli ombud för statliga bolag.

Vidare vill vi att det ska vara ett gott företagsklimat i allmänhet och ett mycket gott små- och nyföretagarklimat i synnerhet. Företagande och vardagsliv på landsbygden behöver bli enklare, inte krångligare. Vi vill se en utredning med ett särskilt regelförenklingsuppdrag. En gång för alla måste knutar lösas upp kring förenkling och effektiva åtgärder för att nå ett gemensamt positivt resultat, inte minst när det gäller information, kontroller med mera.

Vi vill också ha förändringar i synsättet på skatter och andra styrmedel som alltid ställs mot hur de påverkar villkoren för hushåll och företag i olika delar av landet.

Den pendlande ensamstående undersköterskan eller den ensamstående föräldern som bor utanför storstaden i Dalarna, i Värmland eller på andra ställen, och som är helt beroende av sin bil för att klara både jobb och vardag, ska inte tvingas flytta från sitt hem bara för att storstadspolitiker är fixerade vid att höja bensinskatten.

Företag ska inte, som i Skåne, tvingas köra produktion på helgen för att elkapaciteten inte räcker till alla maskiner samtidigt. Om propparna går och produktionen avstannar blir det kostsamt, och i andra änden finns en kund som räknar med leverans som uteblir. Det är dåligt för svenskt näringsliv.

Elanvändningen ökar och Sverige måste hänga med, såväl i utökad användning som i kapacitet, och då inte minst i södra Sverige. En kall vinterdag då även våra grannländer har kyla och vindstilla smäller det till, vilket är en riskfaktor som måste elimineras. Detta påverkar viljan att starta och utveckla företag och sin tur arbetstillfällen lokalt och regionalt.

Att företagen har tillgång till arbetskraft, att elever klarar sin skolgång, att människor kommer i arbete, att rättssystemet fungerar väl och att människor känner sig trygga är grundbultar på lokal och regional nivå.

Infrastruktur måste finnas på plats för såväl arbetspendling som transporter över landet för att företag ska kunna producera och nå ut med sina varor lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. För att människor ska kunna bo och leva tryggt behöver såväl kommuner som rättsväsen politiska åtgärder och mer medel.

Sverige har världsledande företag och industrier som har tagit världen med storm under många år och därmed möjliggjort för oss att finansiera vård, skola och äldreomsorg med god välfärd.

Vi har alla politiskt uttalat vikten av att få fler företag att exportera. Då behöver de regionala exportcentrumen vara effektiva och kunna vägleda

företag rätt så att de känner sig trygga med att de får bra hjälp och stöd. Det gäller inte minst de små företagen.

Jag har förstått att det nu pågår ett arbete på Utrikesdepartementet som tar till sig den kritik som framfördes av Riksrevisionen, och det välkomnar vi och följer noga.

Fru talman! Det är viktigt att mäta och följa upp verksamhet. Därför måste det också vara korrekt angivet i grunden. Besöksnäringen är en del av den regionala tillväxten. Med den näringen i åtanke vill jag nämna SCB:s räknefel på arbetslösheten i Sverige. Det har förts fram till oss att det kan förekomma fel i underlaget i SCB:s statistik även vad gäller just besöksnäringen. Hur det förhåller sig med det måste redas ut, för det kan inte vara okej att vi i Sveriges riksdag ska fatta beslut på felaktiga grunder.

Området regional tillväxt följs också upp internt och i regeringens resultatredovisning. Granskningen utgör underlag för utskottets fortsatta mål- och resultatdialog med regeringen för transparens och tydlighet. Detta arbete startade 2014 och är pågående, och det leder till bättre redovisning allteftersom tiden går.

Till sist, fru talman, har vi moderater på detta utgiftsområde ett särskilt yrkande, då vi vill att det samlade budgetförslaget bör ses som en helhet där inte någon del eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat. (Applåder)

Anf. 178 ERIC PALMQVIST (SD):

Fru talman! När vi för ett år sedan debatterade utgiftsområde 19 Regional tillväxt stod Sverige utan regering. Vi visste inte då vem eller vilka som skulle styra landet innevarande mandatperiod och inte heller med stöd av vilka. Det blev klart först en månad senare. Vi kan nu se vilken väg man valt, även om det kanske är lite tidigt att tala om att vi skördar frukterna från januariöverenskommelsen. Situationen ute i landet är i många avseenden en konsekvens av den politik som förts under en längre tid innan dess.

Hela Sverige ska leva är ett till synes självklart påstående, och det måste vara en av de mest söndertjatade fraserna i denna talarstol. Att hela Sverige ska leva har sannolikt uttalats fler gånger här i denna talarstol än det finns mygg i min valkrets Norrbotten i juli. Det kan tyckas vara bra om det resulterar i något positivt för folk på svensk landsbygd och inte bara stannar vid tomma ord.

I min egen valkrets är frustrationen, eller vreden, på sina håll så påtaglig att man nästan kan ta på den. Och jag vet att jag inte bara talar för Norrbotten i detta sammanhang. Situationen är liknande på många håll i vårt avlånga land, som faktiskt är ett av Europas mest glesbefolkade.

Regional tillväxt är således en angelägen fråga för stora delar av vårt land och inte bara för de nordligaste länen. Det spelar nämligen ingen roll om man reformerar det kommunala skatteutjämnningssystemet, omlokaliserar någon myndighet eller skickar riktade statsbidrag i all välmening om folk i sin vardag upplever att livspusslet blir allt svårare och alltmer kostsamt att få ihop. Det spelar ingen roll när utbudet av offentlig service och välfärdsfunktioner samtidigt centraliseras till större orter långt bort.

Det spelar ingen roll när man utan tillgängliga alternativ måste använda sin bil för att jobba, handla och hälsa på sina äldre anhöriga, vars enda umgänge annars är den sönderstressade hemtjänstpersonalen som kanske inte ens talar vårt eget språk särskilt bra, om kostnaderna för bränsle sam-

tidigt stiger i högre takt än allt annat utan att vägarna för den delen blir bättre eller reseavdraget kompenserar för detta.

Fru talman! Enligt min mening handlar regionalpolitik, precis som nästan all annan politik, i allt väsentligt om signalpolitik. Pekar man ideligen finger åt de människor som bor på landet eller i glesbygdskommuner och menar att de genom att bo där tunnelbanan inte finns utgör en belastning och därför med vaga miljöargument inför vad som upplevs som en straffbeskattning på allt vad avstånd heter på alla tänkbara sätt man kan komma på, då signalerar man med all önskvärd tydlighet att fler piskor är att vänta men att inga morötter kommer att serveras. Detta om något är hämmande för den regionala tillväxten.

När man på grund av bristande vägunderhåll tvingas att sänka hastigheterna på vägarna där avstånden är som längst och trafiken som minst intensiv och samtidigt vurmar för höghastighetståg – en infrastrukturell gökunge av sällan skådat slag – i en helt annan del av landet där det redan går att färdas med tåg relativt snabbt, då har man visat vad man egentligen tycker i sammanhanget.

När man inför en flygskatt och samtidigt lovar att kompensera de mindre kommunala flygplatserna utan att sedan göra det har man på allvar deklarerat sin syn på vikten av att möjliggöra en god regional tillväxt.

Sådana här signaler snappas inte bara upp av folk som bor på landsbygden eller i glesbygdskommuner. Det sänder också signaler till företagen, offentlig verksamhet och eventuella besökare.

Turisterna kör mindre med sina husvagnar och husbilar och missar därmed en del besöksmål som därmed tappar i intäkter, och de långväga gästerna kanske väljer bort att besöka orter dit man inte längre kan ta sig med flyg.

Företag skräms bort av ökade transportkostnader och växande rekryteringsproblem. När det blir för dyrt för folk att arbetspendla eller för svårt att attrahera inhyrd expertis för att den lokala flyglinjen tvingats omkull packar företagen ihop, i bästa fall för att flytta till en annan plats i Sverige, i sämsta fall för att flytta utomlands för gott. Då räcker inga fagra ord. Den bistra verkligheten kräver mer än så.

Det senaste exemplet i raden av sådana här signaler är det förslag till nytt reseavdrag som presenterades tidigare i år. Det har nu, efter en massiv proteststorm, tack och lov skickats tillbaka av regeringen för att utredas på nytt. Förslaget hade, om det hade realiserats, varit ett riktigt dråpslag mot människors privatekonomi. Det handlar om vanliga människor som kanske är lärare eller sjuksköterskor och som har fått långt till jobbet efter att byskolan stängdes eller den lilla distriktssköterskemottagningen rationaliserades bort. Det är vanliga människor som jobbar inom gruva, skog, jordbruk och liknande på platser och tider som inte möjliggör resor med annat färdmedel än egen bil.

Fru talman! Jag är rädd att man från regeringens sida inte tar detta på nog stort allvar. Jag är rädd att man egentligen inte tyckte att förslaget till nytt reseavdrag var så dåligt utan att man backade först när reaktionerna blev för stora. Och jag är rädd att det nya förslag vi ännu inte har sett kommer att vara ett i grunden lika dåligt förslag, försett med en rad plåster på såren till folk och företag utanför storstadsregionerna. Jag är också rädd att det inte slutar där utan att detta bara är ett i raden av exempel på hur man ser på boende och företagande utanför storstadsregionerna.

Jag anser att det vittnar om ett i grunden dåligt synsätt på de regioner som utgör en majoritet av Sveriges yta – regioner som bidrar med elproduktion, skog, malm, mjölk, spannmål, pappersmassa, stål med mera. Man inför gång på gång regler som försvårar för företagande och boende i dessa regioner. Sedan försöker man att snickra ihop taffliga kompensationer som i värsta fall, som i exemplet med den uteblivna kompensationen till de små kommunala flygplatserna, inte ens är värda papperet de är skrivna på.

En del av detta beror naturligtvis på socialdemokratiens Stockholms-syndromsliknande relation till det gisslantagande Miljöpartiet, vars politik för folk och företag i glesbygd är ytterst problematisk. Det är något som också väljarna i min egen valkrets tycks hålla med om eftersom Miljöpartiet där inte ens nådde upp till 3 procent vid det förra valet.

Slutligen, fru talman, vill jag påpeka vikten av att se till helheten då man pratar om regional tillväxt. Att man inom ramarna för januariöverenskommelsen faktiskt har kommit överens om några lovvärda saker ur ett regionalt tillväxtperspektiv överskuggas oroande nog av det faktum att man från regeringens sida verkar vara i det närmaste besatt av tanken på att beskatta en av de saker vi har mest av i Sverige, nämligen avstånd.

Med det sagt vill jag önska mina riksdagskollegor och presidiet en god jul och ett gott nytt år!
(Applåder)

I detta anförande instämde Staffan Eklöf, Runar Filper och Mats Nordberg (alla SD).

Anf. 179 BIRGER LAHTI (V):

Fru talman! Vi debatterar näringsutskottets betänkande *Utgiftsområde 19 Regional tillväxt*.

Jag börjar väl likadant som jag gjorde tidigare med att riksdagen genom sitt beslut den 27 november fastställde att de samlade utgifterna för utgiftsområde 19 inte får överstiga 3 672 miljoner för 2020.

Eftersom Vänsterpartiets förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över denna nivå kan jag inte reservera mig till förmån för vårt förslag. Därför väljer jag att avstå från ställningstagande och redogör i stället för Vänsterpartiets syn i ett särskilt yttrande. Där kan man ta del av den politik som hade kunnat genomföras om Vänsterpartiets förslag hade fått riksdagens stöd.

Vänsterpartiets samlade förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2019/20:2915. I motionen finns också Vänsterpartiets förslag till ram för utgiftsområde 19. Förslaget till statens budget för 2020 inom detta utgiftsområde läggs fram i en separat motion som heter 2019/20:3018.

Vänsterpartiets budgetförslag utgör en plan för jämlikhet och grön omställning, där Vänsterpartiet satsar på välfärden i kommuner och landsting, minskar de ekonomiska klyftorna, prioriterar de ekonomiskt mest utsatta och föreslår ett stort klimatpaket för en grön omställning. Förslaget finansieras framför allt genom höjda kapitalskatter och genom höjd skatt för höginkomsttagare.

Fru talman! När det gäller utgiftsområdet Regional tillväxt vill jag inledningsvis framhålla det faktum att Sverige har stora och växande regionala skillnader. Vänsterpartiet förordar därför en politik som skapar förut-

sättningar för att alla ska ha både rätten och möjligheten att bo där de själva önskar i Sverige. Det behövs en övergripande strategi som bygger på långsiktighet, en utvecklad samverkan, ett större regionalt inflytande och ett tydligt ansvar för staten att se till att grundläggande samhällsservice finns i hela landet.

Tillgången till offentlig service är avgörande för att människor ska kunna bo och leva sina liv även i de glest befolkade delarna av landet. Men statlig service måste även fungera och finnas tillgänglig på landsbygden. Jag ser en tydlig trend att butiker stängs och jobb försvinner när marknadskrafterna får fritt spelrum. De senaste årtiondena har det offentliga varit först med att lämna landsbygd och förorter åt sitt öde.

Det senaste exemplet på experiment som man var på väg att fullfölja är givetvis Arbetsförmedlingens privatisering. Det är i alla fall tur att ingången med LOV är borta. Men hur kan man än en gång tro att marknadskrafterna ska lösa Arbetsförmedlingens problem? Konsekvensen lär bli att staten drar sig bort från ytterligare en service som behövs i hela landet.

Jobben är helt avgörande för landsbygdens framtid. Staten måste ta ett övergripande ansvar för en rad åtgärder som säkrar att företag kan startas, växa och drivas vidare. Jag menar att det finns behov av en annan politik, en politik som innebär att alla i Sverige får samma chanser, att man kan lita på att välfärdssamhället fungerar oavsett var man bor och att det ger förutsättningar för jobb, bostäder och god offentlig service. Jag har verkligen fått följa hur avsaknaden av regionalpolitik har dragit isär vårt land.

Sverige ska vara ett land som håller ihop. Sveriges gemensamma rikedomar skapas av hela landets resurser och hela landets arbete. Då ska frukterna av det arbetet också komma hela landet till del. En aktör som skulle kunna hjälpa till är givetvis våra gemensamma statliga bolag. Där skulle ägaren, via oss politiker, kunna ställa lite krav på dem så att arbetstillfällen skapas på landsbygden. Vi har sett hur styvmoderligt även dessa bolag börjar behandla glesbygden.

Som jag nämnde tidigare tycker Vänsterpartiet att rikedomar som exploateras och blir till resurser och arbeten som utförs i hela landet även bör komma hela landet till del. Vi har många exempel på hur skatter inkasseras till staten från delar av landet där naturresurserna bär upp hela regioner, men där befolkningen har den sämsta servicen samtidigt som de betalar den högsta skatten.

Skillnaden mellan en som bor i min hemkommun och en som bor och jobbar här i Stockholms stad och tjänar 30 000 kronor brutto är 1 500 kronor. Den som bor här i Stockholm får så mycket mer i handen. Att det sedan blir protester och reaktioner på bränsleskatten är förståeligt. Ofta är det ju personer i de här kommunerna som betalar de högsta skatterna som också har de längsta avstånden för att få vardagspusslet att gå ihop. Att en sänkning av bensinskatten med 1 krona skulle rädda landsbygden är dock en felaktig marknadsföring.

Nu till skillnaden mellan vårt förslag och regeringens när det gäller pengar – jag vet att den inte är stor, men dessa pengar skulle kunna göra skillnad i några kommuner. Det handlar om anslag 1:1 *Regionala tillväxtåtgärder*, 30 miljoner kronor för 2020, för att kunna införa ett riktat stöd till kommuner med hög andel skog undantagen från produktion och skyddade naturområden, detta för att främja ökad turism. För många glest befolkade kommuner kan den höga andelen skyddad skog, även om be-

söksintresset för skyddade områden är ökande, på kort sikt innebära negativa effekter för sysselsättning och skatteintäkter. Dessa kommuner bär därmed ett betydande ansvar för de kollektiva nyttor som ges av skyddade skogar med höga naturvärden, och jag anser att de därför bör kompenseras genom ökat statligt stöd för riktade turismsatsningar eller tillgängliggörande och marknadsföring av att områdena över huvud taget finns där.

Anf. 180 CAMILLA BRODIN (KD):

Fru talman! Jag vill börja med att säga att jag, eftersom Kristdemokraternas förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över regeringens nivå, inte kan reservera mig till förmån för förslaget. Därför väljer jag att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande.

Alla människor ska, oavsett bostadsort, kunna få del av samhällets grundläggande sociala rättigheter och offentlig service och ges rimliga förutsättningar att kunna försörja sig.

Den regionala utvecklingspolitikens främsta uppgift är att bidra till utvecklingen av livskraftiga regioner i hela landet.

Regional utveckling, oavsett om det gäller landsbygden eller storstaden med dess olika utmaningar, kan naturligtvis främjas genom en rad olika insatser. Men dessa måste kombineras med särskilda regionala tillväxtinsatser där hänsyn tas till landets olikheter. Vi har regioner som växer så snabbt att samhällsfunktionerna inte riktigt hänger med.

Vi har andra regioner som präglas av myntets andra sida, där befolkningsminskningar riskerar att leda till dominoeffekter och nedåtgående spiraler. Sverige behöver en politik som håller landet samman och motverkar splittring mellan olika landsändar.

Låt mig först lyfta fram några generella insatser av vikt i tillväxtarbetet:

- Skatter och avgifter ska bidra till konkurrenskraft, och den regelbörda som drabbar företagare måste kraftigt minskas.
- Energiförsörjningen måste säkras i hela landet. Energiförsörjning skapar investeringsvilja och trygghet i basindustrin, vars regionala betydelse är mycket stor men som hämmas när delar av landet tvingas fråga sig om elen räcker till.
- Att injicera extra kraft i den starkt växande besöksnäringen. Här vill vi kristdemokrater bland annat se god tillgång till platser inom yrkeshögskolan och kraftigt utökad yrkesvux. Detta kan underlätta kompetensförsörjningen inom bristyrken inom exempelvis besöksnäringen.

Fru talman! Med detta sagt vill jag uppehålla mig kring några förslag som rör landsbygden.

På många håll i landet blir tillgången på både myndighetsservice och kommersiell service allt sämre. På tio år har var fjärde dagligvarubutik försvunnit, och apoteks- och postombuden har minskat med 17 respektive 22 procent under en sjuårsperiod.

Vi Kristdemokrater har i vår budget en rad viktiga landsbygdsreformer utöver regeringens förslag. I vårt landsbygdspaket finns bland annat ökade nivåer för reseavdrag, skattesänkningar för jordbrukare, insatser mot vildsvin och riktade satsningar på vård i glesbygd.

För att bygga landet samman inom det utgiftsområde vi nu diskuterar tillför vi 20 miljoner mer per år 2020–2022 under regionala tillväxtåtgärder i en satsning på de viktiga dagligvarubutikerna på landsbygden. Den lokala dagligvarubutiken fungerar ofta som ortens nav. Förutom att invånarna har någonstans att handla det mest nödvändiga är butiken en träffpunkt som bidrar till social sammanhållning. Och när det väl finns en butik finns det ofta även tillgång till ombudsservice från post, apotek och Systembolaget. Ett fungerande serviceutbud är många gånger grundläggande för att fler företag ska kunna finnas och utvecklas i bygden.

Fru talman! Den tilltagande urbaniseringen är sannolikt en av de drivande faktorerna bakom att många butiker i gles- och landsbygd har fått svårare att investera i sin verksamhet eller tvingats lägga ned. Regeringen införde år 2015 ett särskilt driftstöd för dagligvarubutiker i sårbara och utsatta områden, vilket var välkommet. I dagsläget får ungefär 240 butiker del av stödet. Med tanke på butikernas nyckelroll för att hela Sverige ska leva anser vi kristdemokrater att stödet borde höjas och komma fler till del, och därför gör vi denna utökning.

Att säkra myndighetsnärvaro är också en avgörande grundplatta för regional utveckling. Servicekontor är ett bra sätt att samla olika myndigheters service så att basala myndighetstjänster finns att tillgå runt om i landet. Regeringen utökar med 27 nya kontor i budgeten, men enbart 4 av dessa placeras i landsbygdskommuner. Under utgiftsområde 2 lägger vi en satsning på ytterligare 7 kontor på landsbygden.

Fru talman! Jag ska avsluta med en åtgärd som vi kristdemokrater föreslår med bäring på den regionala utvecklingen och som vi som enda parti föreslår, och det är att vi vill möjliggöra för regionala och kommunala flygplatser att upphandla egna linjer. Väg- och järnvägsutbyggnad behövs, men för det regionala näringslivet kan det också finnas flyglinjer av hög strategisk karaktär. I denna fråga får vi kristdemokrater nu uppbackning av SKR:s kongress – Sveriges Kommuner och Regioner –, som menar att staten bör utreda frågan.

Anf. 181 MONICA HAIDER (S):

Fru talman! I dag debatterar vi näringsutskottets betänkande NU2 om regional tillväxt. Jag yrkar bifall till utskottets förslag i dess helhet.

Vi behöver ha en politik som är bättre anpassad till de olika förutsättningar som finns lokalt och regionalt. Sveriges landsbygder är olika. Landsbygden där jag bor, i Fölshult i Älmhults kommun, har inte samma utmaningar som landsbygden där Birger Lathi bor, i Kaarnevaara i Pajala kommun.

Det mest grundläggande är att vi har en välfärd som fungerar överallt – skola, vård och omsorg. Detta är fokus för oss socialdemokrater, för om inte välfärden fungerar är det svårt att få resten av livet att gå ihop. Detta gäller oavsett om man är kvinna eller man eller gammal eller ung. Vi behöver satsa mer på välfärden, för jobb och tillväxt. Här är välfärdsbiljarderna viktiga, och även den förändring i kostnadsutjämningsystemet som börja gälla efter årsskiftet och där vi gör en omfördelning från stad till land.

Det måste också finnas service på rimligt avstånd från där man bor. Därför är lanthandlarstödet viktigt och en förutsättning för de mindre butikerna på landsbygden. Det har gjort att lanthandeln hemma i Häradsbäck

i Älmhults kommun finns kvar. Den hade inte funnits om inte stödet hade kommit. Handlarna kan även få stöd till investeringar, och där kan kommunerna hjälpa till med kommunal service, som till exempel sker hemma i mitt län på flera ställen där kommunen betalar butiken för att ha ett bibliotek.

Butiken på landsbygden är inte bara en butik utan också en viktig mötesplats. Ofta finns det möjlighet att ta en fika, men där finns också statlig service i form av apotek, post och ombud till Systembolaget.

Regeringens nya mål för den regionala tillväxtpolitiken är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet.

För att uppnå målet har regeringen fastställt fyra prioriterade områden:

1. Innovation och företagande
2. Attraktiva miljöer och tillgänglighet
3. Kompetensförsörjning
4. Internationellt samarbete.

Det vi ser runt om i vårt avlånga land är att våra olika landsbygder inte utvecklas på ett sätt som är önskvärt. Urbaniseringen fortsätter. Hur kan vi i politiken se till att det går att bo och verka i hela Sverige? På den frågan finns inga enkla svar. Vi behöver göra många olika saker inom de flesta politikområden.

Fru talman! För att människor ska kunna bo på landsbygden måste infrastrukturen fungera. Därför lägger vi i budgetförslaget pengar till vägar, järnvägar och bredband. Bredbandsfrågan är väldigt viktig för att människor ska kunna utbilda sig på distans men också för våra gröna näringar. Oavsett om man är mjölkbonde eller växtodlare behöver man i dag vara uppkopplad.

De gröna näringarna är en förutsättning för en levande landsbygd, för att hålla vårt landskap öppet, ha en biologisk mångfald men också för vår livsmedelsförsörjning. Där har vi mycket kvar att göra för att öka livsmedelsproduktionen och vår självförsörjningsgrad. Här har vi fattat beslut om en livsmedelsstrategi och ett bondepaket för att stärka genomförandet av den. Det är också bra för klimat och miljö att vi producerar maten här i Sverige. Maten vi producerar här ger ett mindre klimatavtryck än den importerade maten.

Skogen är en annan del av de gröna näringarna som har stor betydelse för Sveriges välstånd. Det är viktigt för jobb, tillväxt, klimat och miljö. Här tar vi nu ett omtag med det nationella skogsprogrammet för att vi ska kunna bli ännu bättre på att ta till vara skogen på bästa sätt.

Det kunde vi se i mitt eget hemlän nu i veckan. Södra Skogsägarna och Ikea satsar 300 miljoner på tio år för forskning och utbildning i Kronobergs län just vad gäller skogen. Det är väldigt viktiga satsningar. Man tror också på det i industrin.

Besöksnäringen är en av våra snabbast växande branscher, och mycket av besöksnäringen finns på landsbygden. Människor kommer hit för vår fina natur där vi är unika med vår allemansrätt. År 2018 omsatte turismen 337 miljarder enligt Tillväxtverket och bidrog till 3 000 nya jobb. Givetvis är besöksnäringen också väldigt viktig för våra storstadsregioner. Här

håller regeringen på att ta fram en strategi för besöksnäringen som kommer att bli ett verktyg för att utveckla näringen ännu mer.

Fru talman! Vi behöver ha en politik som håller ihop landet och som bidrar till en hållbar utveckling i såväl städer, tätorter som glesbygd och landsbygd. Regionalpolitiken är lika viktig för staden som för landsbygden. Vi behöver satsa på jobb och tillväxt i hela Sverige. Stad och land är beroende av varandra.

Det vi ser är att det finns likartade problem i våra socioekonomiskt utsatta områden som på landsbygden. Det gäller till exempel frånvaro av statliga myndigheter och kommunal och kommersiell service. Det gäller även servicekontor. Där gör vi nu satsningar för att vi ska få fler servicekontor i Sverige. Därför behöver vi en regionalpolitik som utvecklar hela Sverige oavsett om det är stad eller land.

Med det vill jag önska: God jul och ett gott nytt år!
(Applåder)

Anf. 182 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Fru talman! Mycket är vi överens om, men det finns också en del skillnader. Jag begärde ordet för att ställa en fråga om välfärdens kärna. Vi har en avmattning. Vi vet inte vad som händer om det blir en lågkonjunktur. Det är åtta av tio kommuner som har larmat om att de inte klarar det så bra. Det finns starka signaler om att det till och med kommer att bli eländigt.

Det behöver göras besparingar i många av Sveriges kommuner. Det handlar om demografi, hög invandring och vikande konjunktur som pressar kommunerna och våra regioner. Vi moderater har valt att göra generella satsningar i vår budget. Vi lägger 9 miljarder mer till statsbidrag till kommuner och regioner än vad regeringen gör.

När man skickar statsbidrag som är riktade innebär det ett åtagande från den andra sidan. I det läge som råder ser vi att man skapar mest möjligheter om man låter kommunerna lokalt och regionerna regionalt se var de kan göra den bästa insatsen för de pengar de får.

Därför är min fråga till Monica Haider: Hur tänker ni lösa det problemet? Jag känner att det kommer att bli ett antal knutar på vägen.

Anf. 183 MONICA HAIDER (S) replik:

Fru talman! Vi gör stora satsningar på välfärden. Vi håller också på att fasa ut en hel del av de generella statsbidragen, och det behöver vi göra mer. Det kommer mer satsningar på välfärden, dock inte i denna budget. Vi är helt överens om att vi behöver lägga mer pengar till kommunerna och regionerna. Det kommer vi också att göra framgent.

Anf. 184 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Fru talman! Tack för ett svar som låter upplyftande. Vi får följa frågan så att vi ser att det blir verkstad och inte bara ord.

Jag lämnar den frågan och tar upp en fråga som jag brinner för. Den är bland många andra frågor viktig för landsbygden. Det gäller gårdsförsäljning.

Jag undrar: Hur är läget för regeringen? Man har sagt att det ska komma förslag 2020. Ser vi ett resultat i januari? När ser vi att det ska bli möjligt med gårdsförsäljning?

Anf. 185 MONICA HAIDER (S) replik:

Fru talman! Jag skulle kunna göra det väldigt enkelt för mig och säga att frågan bereds i Regeringskansliet. Det är faktiskt det som görs. Exakt när det kommer något förslag kan jag inte svara på i dag.

Anf. 186 PETER HELANDER (C):

Fru talman! Jag vill bära med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på motionerna för utgiftsområde 19 som handlar om regional tillväxt och om hur de 3 672 525 000 kronorna ska fördelas nästa år.

Målet med den regionala tillväxtpolitiken är, som vi hörde alldeles nyligen, utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet. Med hållbar utveckling avses en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling.

Med stärkt lokal och regional konkurrenskraft avses att politiken ska skapa förutsättningar för näringslivet att stärka både sin produktivitet och sina möjligheter att utveckla nya och hållbara verksamheter, affärsmodeller och marknader. Den regionala tillväxtpolitiken ska dels främja utvecklingen av hållbara och effektiva lokala och regionala institutioner och innovationsmiljöer, dels mer direkt främja en ökad konkurrenskraft i företagen, exempelvis genom kapitalförsörjning.

Utskottet har återkommande påtalat att det är svårt att följa upp målen för den regionala tillväxtpolitiken, vilket förstås inte är bra då vi vill att pengarna ska ge största möjliga effekt. Både utskottet och regeringen har konstaterat att en rad olika faktorer påverkar den regionala utvecklingen. Effekterna av den regionala tillväxtpolitiken är därför svåra att mäta och särskilja från andra övergripande konjunktur- och strukturförändringar. Här har regeringen ett arbete att göra.

Fru talman! Jag tycker att det finns ett fönster öppet för att få till en bra regionalpolitik och landsbygdspolitik i Sverige. Många partier har anslutit sig till den linje ur vilket mitt parti. Centerpartiet, bildades för snart 110 år sedan, och det är glädjande.

Den urbanisering vi alla ser skapar många problem både i de regioner som tappar i befolkning och i de regioner som har bostadsbrist och trafikstockningar. Det ser ut att bli en aldrig sinande källa till problem och utanförskap.

Vi ser en alltmer tydlig klyvning av landet där människor samlas under olika paroller som Inlandsupproret, som sedan blir Landsbygdsupproret, Bensinupproret och många andra uppror och upprop. Varför har det blivit så här?

Jag är ingen forskare, men det ligger nära till hands att tro att det handlar om kopplingen till globalisering, urbanisering, sociala medier och ett alltmer individualiserat samhälle där tilltron till auktoriteter blir allt mindre. Kort sagt: Människor vill göra saker på sitt eget sätt, litat inte på makten och blir upprörda om de inte får som de vill.

Fru talman! Jag vill ta några korta exempel från min hemmakommun Mora, men det skulle kunna vara vilken landsbygdsort som helst i Sverige. Mora är en landsbygdskommun med ungefär 20 000 invånare, men det är också en centralort för ett kringland med runt 70 000 människor. Vi lever på industri, besöksnäring och handel.

Under flera år har statliga myndigheter som Domstolsverket, Skatteverket och nu Kronofogdemyndigheten velat flytta sina kontor. Man har också flyttat från Mora med argumentet att kompetens bara finns på högskoleorter och universitetsorter. Dessa argument om bristen på kompetens utanför storstäderna tycker jag är kränkande för de människor som lever utanför de större städerna.

Till detta kan man lägga att Trafikverket har stoppat flygtrafiken på vår flygplats och att regeringen inte kan komma överens om att lösa problemet. Det sker inga större satsningar på Dalabanan, som är vår järnväg ned mot Stockholm. Och det ska sägas att det inte är någon höghastighetsjärnväg, utan snitthastigheten ligger på drygt 70 kilometer i timmen.

Droppen blev när Trafikverket för ett par veckor sedan satte upp ett högt stängsel längs järnvägsspåret genom vår vackra ort Mora, som ligger vid Siljans strand. Nu har man alltså satt upp ett två meter högt stängsel som skär av hela staden mot vattnet. Den vackra ort som vi en gång har haft har numera karaktären av ett interneringsläger. Man har inte sökt bygglov, och man har inte alls informerat kommunen om det här. Detta har blivit en het grej hemma i Mora. Föraktet för myndigheter och för att staten kan agera så här skapar en ännu större grogrund för missnöjespartier och populism.

Om vi ska kunna hålla ihop hela landet räcker det inte med att pytsa ut lite pengar i något Leaderprojekt om fisketurism, vilket i och för sig är bra. Det är inget fel på det, men det krävs mycket mer.

Genom januariavtalet och budgetsamarbetet med regeringen och Liberalerna har vi fått igenom en hel del landsbygdssatsningar som sänkt skatt för landsbygdsbor, som betalar en hög kommunalskatt utan att för den skull få någon bättre service. Det satsas mer på bredband, ersättning till skogsägare och bondepaket. Det satsas en del på järnvägs- och vägunderhåll, lanthandlare och mycket mer. I januariavtalet kommer det att komma ännu fler frågor som stärker landsbygden.

Fru talman! Trots detta behöver Sverige en regionalpolitik som är värd namnet. Det krävs ännu mer satsningar på järnväg, väg och flyg i EU:s näst mest glesbefolkade land, och då inte bara mellan de tre storstäderna och Norrlandskusten utan till hela landet. Bredbandsstöd, till exempel, borde gå till de delar av Sverige där marknadskrafterna inte räcker till. Så är det inte i dag.

Tillgång till statligt riskkapital borde också gå till svaga marknader där tillgången till kapital är svår att få till. Vi måste få stopp på generaldirektörernas makt att överge stora delar av landet. När regeringen omlokaliserar en liten del av de statliga jobb som har tillkommit i Stockholm borde detta ske till orter som har tappat statlig verksamhet och inte till universitetsstäder och regioncenter.

Regeringen borde stoppa de hastighetssänkningar som genomförs av Trafikverket på landsbygden. Det kanske inte är någon stor fråga här i Stockholm, men hemma i Dalarna finns det ett raseri över att Trafikverket sänker hastigheterna på vägarna.

Det måste bli ett slut på att ta skog och mark från människor utan att staten gör rätt för sig. Och – kanske lite lokalpolitiskt – regeringen måste fatta ett beslut så att vi kan återuppta flygtrafiken från vår flygplats i Mora innan jobben lämnar norra Dalarna för gott.

Om vi vill återuppbygga ett samhällskontrakt som håller ihop landet måste tilliten och förtroendet för våra myndigheter återupprättas. Vad ska vi svara medborgarna när de frågar om det inte är vi folkvalda politiker som styr landet?

Det kanske är dags att se över det svenska statsförvaltningssystemet. Jag har inte makten att initiera en sådan utredning, men jag har ett förslag på namn: Utredningen skulle kunna heta Axel Oxenstierna 2.0

Jag önskar talmannen med kollegor, mina kollegor i näringsutskottet och alla i Sverige en vit och god jul.

Anf. 187 ARMAN TEIMOURI (L):

Fru talman! Jag bor själv i Värmland och är uppvuxen i småländska Vaggeryd. Sverige är mer än ett fåtal storstäder. Det ska vara möjligt att bo och arbeta i hela Sverige, vare sig man har valt att bosätta sig i Höljes i Värmland, i Umeå i Västerbotten eller i något av våra storstadsområden, och samtidigt ha tillgång till en grundläggande samhällsservice. Det handlar om saker som att kunna driva företag, att utbilda sig och att ha tillgång till fungerande infrastruktur. Alla ska kunna leva som man vill, var man vill.

Liberalerna vill att hela Sveriges utvecklingskraft, tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter ska tas till vara. Det är företagande och ekonomisk utveckling som är grunden för vårt välstånd.

Därför måste människor och företag över hela landet ges möjlighet att växa och utvecklas. En regional utveckling i hela landet förutsätter också en fungerande bostadspolitik och en väl utbyggd kommersiell såväl som offentlig samhällsservice för att en ort ska vara attraktiv och locka till sig arbetskraft.

Det finns många liberala vinster i januariavtalet. I den politiska överenskommelsen mellan oss i Liberalerna, Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Centerpartiet har vi enats om flera förslag som innebär goda förutsättningar för att ge hela Sverige möjlighet att utvecklas och för att skapa ett bättre företagsklimat.

Det handlar exempelvis om förbättrade kommunikationer, mer flexibelt strandskydd, förändringar i företagsbeskattningen, utvidgat RUT-avdrag, minskat krångel för företagare och digital infrastruktur i hela landet.

Fru talman! Om hela Sverige ska växa behövs fler jobb. Fler jobb i växande företag innebär ökade skatteintäkter, som i sin tur kan finansiera vår gemensamma välfärd. Sverige behöver därför en företagsvänlig politik, och det uppnås inte genom höjda skatter på jobb och företagande. I stället behövs regelförenklingar och ett företagsvänligt klimat. Det ska vara lätt att göra rätt, och det ska vara enkelt att driva eget. Dessutom behöver entreprenörskap löpa som en röd tråd genom hela utbildningssystemet.

Ett av de främsta hindren för expansion och nyanställning är svårigheten att få finansiering. Över hälften av alla Sveriges småföretagare anser att det är ganska eller mycket svårt att få extern finansiering till löpande verksamhet och investeringar. Ett fungerande finansieringssystem för små och medelstora företag som står inför en expansion skapar både jobb, tillväxt och ökade intäkter till vår gemensamma välfärd. Det är precis det som landsbygden behöver.

För att hela Sverige ska kunna växa behövs också en god infrastruktur. Strategiskt viktig infrastruktur måste prioriteras och utvecklas för att

hänga med både invånare och näringsliv och näringslivets behov. Fungerande kommunikationer är viktiga för jobb och hållbar tillväxt i hela landet. Därför krävs fortsatta investeringar i järnväg, väg och annan infrastruktur.

Fru talman! Vi behöver ett hållbart Sverige för människa, djur och natur – från jord till bord. Jordbruket ger både jobb, mat och biologisk mångfald. Fler människor i världen får bra mat med hjälp av marknadskrafter, frihandel och hållbar produktion. I Sverige vill vi att hela landets utvecklingskraft ska tas till vara. Jordbruksföretag är viktiga för en levande landsbygd, för arbetstillfällena, för den biologiska mångfalden och för att vi ska ha bra mat på bordet.

Vi måste också värna äganderätten. Miljö- och naturvårdsinsatser ska genomföras i god dialog med markägare som förvaltat och skött sin skog och jord genom många generationer.

Sverige är mer än ett fåtal storstäder. Det ska vara möjligt att bo och arbeta var man vill och samtidigt ha tillgång till en fungerande och grundläggande samhällsservice på rimligt avstånd. Detta gäller såväl myndigheter som kommunal och kommersiell service. Alla ska kunna leva som man vill, var man vill.

Anf. 188 MARIA GARDFJELL (MP):

Fru talman! I dag presenterades en glad nyhet. Naturvårdsverket publicerade ny statistik som visar att klimatutsläppen nu minskar i Sverige. Klimatskatterna är grunden för att vi i Sverige har en så effektiv klimatpolitik.

Men klimatskatterna och bensinskatten är omdiskuterade, inte minst lyfts de upp av några i den här debatten. Jag vill därför ta upp frågan om bensinskattens geografiska fördelningseffekter, där RUT har gett mig ett underlag.

Moderaterna har föreslagit en sänkning av klimatskatten på bensin med 1 krona. Det ger sammanlagt drygt 2 miljarder kronor. Endast 8 procent av dessa 2 miljarder skulle tillfalla glesbygden. 63 procent skulle gå till storstäderna. Fördelningssmässigt i landet går 51 procent av pengarna till Götaland, 36 procent till Svealand och 13 procent till Norrland.

Vi måste minska klimatutsläppen från trafiken med 70 procent. Jag kan sätta hela min politiska trovärdighet på ett faktum: Det är helt omöjligt att klara det utan ekonomiska styrmedel.

Men klimatskatterna hotas. Moderatledaren Ulf Kristersson lade huvudet på sned och sa att det här drabbar landsbygden. Kristersson har fel: Det drabbar framför allt storstäderna. Det skulle vara en klen tröst för landsbygden att få billigare bränslekostnad på bekostnad av att det framför allt gynnar bilresandet i storstäderna. Vi behöver helt enkelt en mycket bättre och mer träffsäker landsbygdspolitik än så.

Samtidigt vill jag framhålla att bilen behövs på landsbygden. Just därför behöver vi lägga större satsningar på utbyggnad av fossilfria drivmedel och elektrifiering av fordon på landsbygden. Fordonen som rullar på landsbygden är i dag i genomsnitt äldre och mer bensinslukande. Målbilden måste därför vara att landsbygden moderniseras mycket snabbare, eftersom bilarna behövs där och tunnelbana inte är ett alternativ.

Regeringen presenterade häromveckan ett omställningsstöd som innebär att alla privatpersoner ska kunna söka pengar för att ställa om sin

bensinbil till etanol- eller biogasdrift. Det är ett steg i rätt riktning. Klimatklivet ger också bredare tillgång till fossilfria drivmedel runt om i hela landet.

Hela landet ska växa. Det ska gå att leva, bo och arbeta i hela Sverige. Och jag vill ge uttrycket en tvist: Det ska gå att leva, bo och arbeta för klimatomställning i hela landet. Vi behöver också landsbygdsbornas insatser mot klimatförändringarna, och det ska vara ekonomiskt hållbart för dem att vara med. Det ska gå att leva fossilfritt även där tunnelbanan inte går.

Ett första steg är den kompensation som görs i statsbudgeten för de höjda klimatskatterna. Det är en skattesänkning för personer i glesbygden på 1 450 kronor om året.

Solidaritet är ett ord som finns i Miljöpartiets DNA. Sverige ska bli en fossilfri välfärdsnation. Kan jag ta tåget från Uppsala till riksdagen kan någon annan i Vilhelmina ta bilen till sitt jobb. Vi måste nå klimatmålen tillsammans. Omställningen går mycket snabbare när vi samverkar.

Investeringar för tillväxt och sysselsättning är viktiga för klimatomställningen. De prioriteringar som finns inom strukturfonderna kring övergången till en koldioxidsnål ekonomi är oerhört viktiga. Inför nästa programperiod är det väsentligt att Sverige fortsätter att prioritera klimatomställningen i det regionala tillväxtarbetet. Satsningarna måste också i större utsträckning kunna styras just till landsbygden.

Landsbygden är motorn i Miljöpartiets politik för den gröna omställningen. Vi vill se en stark utveckling av landsbygden. Utanför storstäderna finns ett stort utrymme för en modern och hållbar livsstil.

För framtidens landsbygd anser Miljöpartiet att vi måste

- investera för att minska regionala skillnader och förbättra möjligheterna att bo, arbeta och leva
- utveckla landsbygdens roll som motor för den gröna omställningen, med fokus på mat, energi, natur och resurshushållning
- satsa på goda kommunikationer
- främja företagande
- investera i digitalisering och bredbandsutveckling.

Det finns uppror. Det finns väldigt många människor runt om i hela landet som engagerar sig för landsbygden. Det finns också starka röster som visar på något ännu mer kraftfullt: landsbyggarna.

Leader Höga Kusten skriver i Dagens Nyheter: ”Det finns jobb, en enorm drivkraft och – i motsats till mediebilderna – många starka företag som hungrar efter kompetent arbetskraft. Och i en tid när många känner sig allt mer pressade, finns här något som blir allt viktigare: tid.”

”Det är hög tid att göra upp med staden som norm”, skriver man också. ”Vi vill se fler attitydsatsningar, med mer resurser och samordning, för att förstärka den positiva bilden av landsbygden och få fler att välja en modern, hållbar livsstil som får hela Sverige att leva.”

Det finns också anledning att lyfta upp initiativet Värmland visar världen vägen. De säger i en intervju i Värmlands Folkblad häromdagen: Vi hade en partiledardebatt i tv för ett tag sedan, och en av frågorna var vad

en levande landsbygd får kosta. Det skulle egentligen ha hetat: Har vi råd med växande städer?

De fortsätter: På kort sikt kan höjda bensinpriser bli jobbigt för oss, men på lång sikt kan det vara bra för landsbygden. Man tänker exempelvis till om var man handlar, och den lokala butiken kan stärkas.

De som står bakom initiativet är själva företagare och livsmedelsproducenter och inser att höjda bensinpriser kan drabba dem ekonomiskt, men de ser också fördelarna och att en viss del av deras produktion skulle kunna stärkas.

Fru talman! Jag vill yrka bifall till utskottets förslag och avslag på motionerna. Sedan skulle jag vilja önska god jul och gott nytt år.

Till Peter Helander vill jag säga att vi måste prata lite mer om de statliga myndigheterna ute i landet. Jag besökte SGU i Malå i somras och har en hel del förslag och idéer om hur arbetet skulle kunna förstärkas.

Anf. 189 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! Jag ska erkänna att jag nu gör en fuling. Jag glömde att önska god jul och gott nytt år till mina kollegor, så jag tänkte att jag hade chansen fortfarande. Till kansliet, fru talmannen, mina kollegor och personalen på vårt eget kansli önskar jag riktigt fina och härliga dagar.

Anf. 190 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Jag instämmer.

Anf. 191 ERIC PALMQVIST (SD) replik:

Fru talman! Den föregående repliken var jag inte beredd på. Den blev lite kort.

För oss som har barn är det fundamentalt att man inte korrigerar barns beteende genom att först bestraffa utan att man först erbjuder ett alternativ. Om barnen inte följer de goda alternativen är det först därefter som det får en konsekvens i form av en bestraffning.

Jag tycker att det vore tacknämligt om man tänkte så även inom politiken och inte bestraffade folk i landsbygd utan att först erbjuda dem ett realistiskt alternativ. Min fråga är alltså: Hur ser ledamoten Gardfjell på att bestraffa landsbygdsbor som inte har något vettigt alternativ till egen bil?

Anf. 192 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Tack för frågan, Eric Palmqvist! Jag skulle aldrig drömma om att se på landsbygdsborna i Sverige som om de vore barn. Det finns naturligtvis barn på landsbygden, men det är ju vuxna människor som kör och äger bil.

Jag menar att regeringens och Sveriges politik på klimatområdet är väldigt differentierad. Vi jobbar på flera olika sätt. Det handlar inte om bestraffning, utan det handlar om att skapa möjligheter.

Den viktigaste och mest effektiva satsningen när det gäller bilen är Bränslebytet, som handlar om att fasa in mer fossilfria drivmedel i bränslena. Det gör att alla i hela Sverige, oavsett vad man kör för bensin- eller dieselbil, är med och bidrar till klimatomställningen. Det är den mest effektiva satsning som görs i Sverige.

Anf. 193 ERIC PALMQVIST (SD) replik:

Fru talman! Tack, ledamoten, för svaret! Mitt exempel handlar om barn men är tillämbart även på vuxna. Det handlar om hur man vill få folk att ändra beteendemönster.

Visst finns det alternativa drivmedel, men det är ännu inte realistiskt att implementera dem i bygder med väldigt långa avstånd, kallt klimat och så vidare. Man kan inte kräva att folk ska köpa dyra elbilar, som kanske inte fyller deras transportbehov. Det kan ses som ytterligare en pålaga som läggs till alla de pålagor som redan lagts på folk i glesbygd. Hur ser ledamoten på detta?

Anf. 194 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Jag ser det som självklart att vi måste skapa förutsättningar för alla i hela Sverige att vara med och bidra till ett fossilfritt Sverige. Det handlar inte över huvud taget om att tvinga någon att köpa någon viss bil, utan det handlar om att man ska kunna vara med och köpa en biogasbil, en elbil eller något annat fordon även om man bor i Pajala eller Karesuando eller någon annanstans i Sverige.

Jag tycker att det är oerhört viktigt att se hela arbetet med att ändra beteendemönster inte som något som trycks på enskilda människor utan som något som handlar om vad vi gör tillsammans. Jag nämnde i mitt anförande att vi från Miljöpartiets sida ser solidaritet som ett viktigt begrepp. Jag ser det som viktigt att om jag, som bor i stan, kan bidra kan den som bor på landsbygden fortsätta att köra bil.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 17 december.)

§ 13 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Motioner

med anledning av prop. 2019/20:47 Skatt på plastbäckassar

2019/20:3447 av Niklas Wykman m.fl. (M)

2019/20:3448 av Eric Westroth m.fl. (SD)

§ 14 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 11 december

2019/20:203 Möjligheten att upphandla flyglinjer

av *Magnus Jacobsson* (KD)

till infrastrukturminister *Tomas Eneroth* (S)

2019/20:204 Turkiets angreppskrig i Rojava

av *Amineh Kakabaveh* (-)

till utrikesminister *Ann Linde* (S)

2019/20:205 Politiska fångar i Turkiet

av *Amineh Kakabaveh* (-)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:206 Svarttaxi

av *Mattias Karlsson* i Luleå (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:207 Översyn av skattelagstiftningen

av *Per Åsling* (C)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

Prot. 2019/20:50

12 december

-----

§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 11 december

2019/20:612 Försvarets skolflygplan

av *Jörgen Berglund* (M)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2019/20:613 Våldsamt bemötande av folkliga protester i Irak

av *Amineh Kakabaveh* (-)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:614 Varje människas rätt till sin sexualitet

av *Lina Nordquist* (L)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:615 Siken och EU-regler

av *Kjell-Arne Ottosson* (KD)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2019/20:616 Otydliga uppgifter om stoppad ellexport

av *Lars Hjälmered* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2019/20:617 Hemligstämpling av svenska valresultat

av *Tina Acketoft* (L)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:618 Kommunernas ansvar för krisberedskap och totalförsvaret

av *Alexandra Anstrell* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:619 Utsläpp av kväveoxid från dieslbilar

av *Jens Holm* (V)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:620 Trängselskatt

av *Jimmy Ståhl* (SD)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:621 En avveckling av trängselskatten

av *Jimmy Ståhl* (SD)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:622 Palestinier i Libanon

av *Jamal El-Haj* (S)
till utrikesminister Ann Linde (S)

§ 16 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 11 december

2019/20:482 Säpos verksamhet

av *Boriana Åberg* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:506 Situationen i Xinjiang

av *Hans Wallmark* (M)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:508 Information mellan myndigheter

av *Mikael Oscarsson* (KD)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:511 Civilsamhällets roll i integrationsarbetet

av *Åsa Eriksson* (S)
till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2019/20:512 Effektivare brottsupplärning

av *Beatrice Ask* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:520 Konsumentskydd vid köp av finansiella tjänster

av *Mikael Eskilander* (SD)
till statsrådet Per Bolund (MP)

2019/20:526 Myndigheters säkerhetsrutiner

av *Alexandra Anstrell* (M)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2019/20:514 Försvarsmaktens utrustning för kvinnor

av *Alexandra Anstrell* (M)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2019/20:515 Samverkan mellan Utrikesdepartementet och Försvarsdepartementet

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:522 Arbetet i det säkerhetspolitiska rådet

av *Hans Wallmark* (M)
till statsminister Stefan Löfven (S)

2019/20:517 Regeringens hantering av vårdmomsen

av *Niklas Wykman* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:519 Fordonsskatten på husbilar

av *Per Schöldberg* (C)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:521 Gode män

av *Martina Johansson* (C)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:525 Boende för gymnasielagselever

av *Ann-Sofie Alm* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:523 Protesterna mot regimen i Iran

av *Alexandra Anstrell* (M)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:524 Kost och hälsa i den nya kursplanen

av *Ulrika Jörgensen* (M)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2019/20:527 Bloddonation

av *Andreas Lennkvist Manriquez* (V)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:528 Antalet säkerhetshotande individer i Sverige

av *Johan Forssell* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:529 Konferens om Europas framtid

av *Pål Jonson* (M)
till statsrådet Hans Dahlgren (S)

2019/20:530 Kärnkraftverket i Astraviec

av *Hans Wallmark* (M)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:531 Renägares förluster på grund av rovdjursangrepp

av *Saila Quicklund* (M)
till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2019/20:533 Konkurrensvillkoren för svenska mikrobryggerier

av *Pål Jonson* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:532 En primärvårdsreform

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:535 Bristande passagerarsäkerhet hos Uber

av *Jessica Thunander* (V)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:534 Bilateral politiska samtal med Taiwan

av *Joar Forssell* (L)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:536 Trafikverkets samordningsnummer

av *Åsa Coenraads* (M)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:537 Utökade möjligheter till vuxenadoption

av *Lina Nordquist* (L)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:539 Kronofogdemyndighetens handläggningstid

av *Mikael Eskilandersson* (SD)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:540 Utflyttning av mänstring

av *Hanna Gunnarsson* (V)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2019/20:541 Betalningsrutiner på Försäkringskassan

av *Lars-Arne Staxäng* (M)
till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

Prot. 2019/20:50
12 december

2019/20:542 Ökad jakt på skarv

av *John Widegren* (M)

till statsrådet *Jennie Nilsson* (S)

2019/20:543 Andelstal för medlemmar i samfälligheter och vägsamfälligheter

av *Anders Åkesson* (C)

till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)

§ 17 Kammaren åtskildes kl. 19.32.

Sammanträdet leddes

av talmannen från dess början till ajourneringen kl. 13.53,

av andre vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.57,

av tredje vice talmannen därefter till och med § 11 anf. 169 (delvis) och

av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANN LARSSON

/Olof Pilo

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Meddelande om återrapportering från Europeiska rådets möte.....	1
§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 5 Ärenden för bordläggning.....	2
§ 6 Kommunikationer.....	2
Trafikutskottets betänkande 2019/20:TU1	2
Anf. 1 JENS HOLM (V)	2
Anf. 2 JESSIKA ROSWALL (M).....	4
Anf. 3 JENS HOLM (V) replik	7
Anf. 4 JESSIKA ROSWALL (M) replik.....	7
Anf. 5 JENS HOLM (V) replik	8
Anf. 6 JESSIKA ROSWALL (M) replik.....	8
Anf. 7 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik	8
Anf. 8 JESSIKA ROSWALL (M) replik.....	8
Anf. 9 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik	9
Anf. 10 JESSIKA ROSWALL (M) replik.....	9
Anf. 11 EMMA BERGINGER (MP) replik	9
Anf. 12 JESSIKA ROSWALL (M) replik.....	10
Anf. 13 EMMA BERGINGER (MP) replik	10
Anf. 14 JESSIKA ROSWALL (M) replik.....	11
Anf. 15 JIMMY STÅHL (SD)	11
Anf. 16 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik	13
Anf. 17 JIMMY STÅHL (SD) replik	13
Anf. 18 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik	13
Anf. 19 JIMMY STÅHL (SD) replik	14
Anf. 20 EMMA BERGINGER (MP) replik	14
Anf. 21 JIMMY STÅHL (SD) replik	14
Anf. 22 EMMA BERGINGER (MP) replik	15
Anf. 23 JIMMY STÅHL (SD) replik	15
Anf. 24 MAGNUS JACOBSSON (KD)	15
Anf. 25 TALMANNEN.....	18
Anf. 26 JENS HOLM (V) replik	18
Anf. 27 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik	18
Anf. 28 JENS HOLM (V) replik	19
Anf. 29 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik	19
Anf. 30 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S).....	19
Anf. 31 JIMMY STÅHL (SD) replik	22
Anf. 32 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik	22
Anf. 33 JIMMY STÅHL (SD) replik	22
Anf. 34 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik	23
Anf. 35 ANDERS ÅKESSON (C)	23
Anf. 36 HELENA GELLERMAN (L)	25
Anf. 37 EMMA BERGINGER (MP)	27
Anf. 38 JENS HOLM (V) replik	29
Anf. 39 EMMA BERGINGER (MP) replik	29

Anf. 40 JENS HOLM (V) replik	30
Anf. 41 EMMA BERGINGER (MP) replik.....	30
(forts. § 8).....	31
Ajournering.....	31
Återupptaget sammanträde.....	31
§ 7 Frågestund	31
Anf. 42 ANDRE VICE TALMANNEN	31
<i>Beskattningen av pensionärer .....</i>	<i>31</i>
Anf. 43 ELISABETH SVANTESSON (M).....	31
Anf. 44 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	31
Anf. 45 ELISABETH SVANTESSON (M).....	32
Anf. 46 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	32
<i>Nedläggning av hjälplinje för personer med psykisk ohälsa .....</i>	<i>32</i>
Anf. 47 CLARA ARANDA (SD)	32
Anf. 48 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	33
Anf. 49 CLARA ARANDA (SD)	33
Anf. 50 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	33
<i>Förenkling av skatteregler .....</i>	<i>33</i>
Anf. 51 PER ÅSLING (C)	33
Anf. 52 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	34
Anf. 53 PER ÅSLING (C)	34
Anf. 54 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	34
<i>Ansvar för Hjälpplinen.....</i>	<i>34</i>
Anf. 55 KARIN RÅGSJÖ (V)	34
Anf. 56 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	35
Anf. 57 KARIN RÅGSJÖ (V)	35
Anf. 58 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	35
<i>Följderna av stängningen av Ringhals 1 och 2 .....</i>	<i>36</i>
Anf. 59 CAMILLA BRODIN (KD).....	36
Anf. 60 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	36
Anf. 61 CAMILLA BRODIN (KD).....	36
Anf. 62 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	36
<i>Ökat antal privata sjukförsäkringar.....</i>	<i>37</i>
Anf. 63 BARBRO WESTERHOLM (L)	37
Anf. 64 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	37
Anf. 65 BARBRO WESTERHOLM (L)	37
Anf. 66 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	37
<i>Landsomfattande näringspolitiska satsningar.....</i>	<i>38</i>
Anf. 67 MONICA HAIDER (S)	38
Anf. 68 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	38
Anf. 69 MONICA HAIDER (S)	38
Anf. 70 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	38
<i>Sveaskogs avverkning av skogar med höga naturvärden .....</i>	<i>38</i>
Anf. 71 REBECKA LE MOINE (MP).....	38
Anf. 72 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	39
Anf. 73 REBECKA LE MOINE (MP).....	39
Anf. 74 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	39
<i>Mord på europeiska grävande journalister .....</i>	<i>39</i>
Anf. 75 HANS WALLMARK (M)	39
Anf. 76 Utrikesminister ANN LINDE (S)	40

<i>Situationen för Sveriges pensionärer</i>	40	Prot. 2019/20:50
Anf. 77 ANN-CHRISTINE FROM UTTERSTEDT (SD).....	40	12 december
Anf. 78 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	40	-----
<i>Lokalutnyttjandet på Sis</i>	41	
Anf. 79 MARTINA JOHANSSON (C).....	41	
Anf. 80 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	41	
<i>Regeringens syn på utvecklingen i Chile</i>	42	
Anf. 81 HÅKAN SVENNELING (V).....	42	
Anf. 82 Utrikesminister ANN LINDE (S).....	42	
<i>Land-för-land-rapportering</i>	42	
Anf. 83 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	42	
Anf. 84 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	43	
Anf. 85 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	43	
<i>Det svenska biståndet till Kambodja</i>	43	
Anf. 86 ÅSA ERIKSSON (S).....	43	
Anf. 87 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	43	
<i>Svenskt stöd för sanktioner mot Ryssland</i>	44	
Anf. 88 MARGARETA CEDERFELT (M).....	44	
Anf. 89 Utrikesminister ANN LINDE (S).....	44	
<i>Brott mot kvinnor</i>	44	
Anf. 90 KATJA NYBERG (SD)	44	
Anf. 91 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	45	
<i>Förhandlingarna om tilläggsavtal till havsrättskonventionen</i>	45	
Anf. 92 ELIN SEGERLIND (V)	45	
Anf. 93 Utrikesminister ANN LINDE (S).....	45	
<i>Lagförslag om andning och sonmatning</i>	46	
Anf. 94 PIA STEENSLAND (KD)	46	
Anf. 95 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	46	
<i>Utvecklingen i Iran</i>	46	
Anf. 96 AZADEH ROJHAN GUSTAFSSON (S)	46	
Anf. 97 Utrikesminister ANN LINDE (S).....	47	
<i>Oanmälda hembesök hos socialbidragstagare</i>	47	
Anf. 98 JOSEFIN MALMQVIST (M).....	47	
Anf. 99 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	47	
<i>Kartläggning av människorättsbrott i Sydamerika</i>	48	
Anf. 100 AMINEH KAKABAVEH (-).....	48	
Anf. 101 Utrikesminister ANN LINDE (S).....	48	
<i>Framtiden för nätbaserad vård</i>	48	
Anf. 102 KRISTINA NILSSON (S).....	48	
Anf. 103 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	49	
<i>Barn som drabbas av våld i nära relationer</i>	49	
Anf. 104 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M).....	49	
Anf. 105 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	49	
<i>Stöd till demokratirörelser</i>	50	
Anf. 106 JAMAL EL-HAJ (S)	50	
Anf. 107 Utrikesminister ANN LINDE (S).....	50	
§ 8 (forts. från § 6) Kommunikationer (forts. TU1)	50	
Anf. 108 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	50	
Anf. 109 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik	53	

Anf. 110	Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	
replik		53
Anf. 111	MAGNUS JACOBSSON (KD) replik	54
Anf. 112	Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	
replik		54
Anf. 113	JENS HOLM (V) replik	55
Anf. 114	Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	
replik		55
Anf. 115	JENS HOLM (V) replik	55
Anf. 116	Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	
replik		56
Anf. 117	JESSIKA ROSWALL (M) replik	56
Anf. 118	Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	
replik		57
Anf. 119	JESSIKA ROSWALL (M) replik	57
Anf. 120	Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	
replik		58
Anf. 121	JIMMY STÅHL (SD) replik	58
Anf. 122	Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	
replik		58
Anf. 123	JIMMY STÅHL (SD) replik	59
Anf. 124	Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	
replik		59
Anf. 125	STEN BERGHEDEN (M)	60
Anf. 126	ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik	61
Anf. 127	STEN BERGHEDEN (M) replik	62
Anf. 128	ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik	62
Anf. 129	STEN BERGHEDEN (M) replik	63
Anf. 130	EMMA BERGINGER (MP) replik	63
Anf. 131	STEN BERGHEDEN (M) replik	63
Anf. 132	EMMA BERGINGER (MP) replik	64
Anf. 133	STEN BERGHEDEN (M) replik	64
Anf. 134	ANDRE VICE TALMANNEN	64
	(Beslut fattades under § 10.)	64
Ajournering		65
Återupptaget sammanträde		65
§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 11 december		65
	FöU1 Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets	
	krisberedskap	65
	NU3 Utgiftsområde 21 Energi	66
§ 10 Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens		
	sammanträde	67
	TU1 Utgiftsområde 22 Kommunikationer	67
§ 11 Areella näringar, landsbygd och livsmedel		67
	Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2019/20:MJU2	67
Anf. 135	JOHN WIDEGREN (M)	67
Anf. 136	HANNA WESTERÉN (S) replik	69
Anf. 137	JOHN WIDEGREN (M) replik	70
Anf. 138	HANNA WESTERÉN (S) replik	70
Anf. 139	JOHN WIDEGREN (M) replik	70

Anf. 140	MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	70	Prot. 2019/20:50
Anf. 141	JOHN WIDEGREN (M) replik	71	12 december
Anf. 142	MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	71	-----
Anf. 143	JOHN WIDEGREN (M) replik	71	
Anf. 144	TREDJE VICE TALMANNEN	72	
Anf. 145	STAFFAN EKLÖF (SD).....	72	
Anf. 146	MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	74	
Anf. 147	STAFFAN EKLÖF (SD) replik	74	
Anf. 148	MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	74	
Anf. 149	STAFFAN EKLÖF (SD) replik	75	
Anf. 150	MAGNUS OSCARSSON (KD).....	75	
Anf. 151	KRISTINA YNGWE (C)	76	
Anf. 152	HANNA WESTERÉN (S)	79	
Anf. 153	JOHN WIDEGREN (M) replik	82	
Anf. 154	HANNA WESTERÉN (S) replik	83	
Anf. 155	JOHN WIDEGREN (M) replik	83	
Anf. 156	HANNA WESTERÉN (S) replik	83	
Anf. 157	NINA LUNDSTRÖM (L)	83	
Anf. 158	MARIA GARDFJELL (MP).....	85	
Anf. 159	JOHN WIDEGREN (M) replik	88	
Anf. 160	MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	88	
Anf. 161	JOHN WIDEGREN (M) replik	89	
Anf. 162	MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	89	
Anf. 163	MAGNUS OSCARSSON (KD) replik.....	89	
Anf. 164	MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	90	
Anf. 165	MAGNUS OSCARSSON (KD) replik.....	90	
Anf. 166	MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	90	
Anf. 167	BETTY MALMBERG (M).....	91	
Anf. 168	MATS NORDBERG (SD)	92	
Anf. 169	ISAK FROM (S)	94	
Anf. 170	FÖRSTE VICE TALMANNEN.....	97	
Anf. 171	JOHN WIDEGREN (M) replik	97	
Anf. 172	ISAK FROM (S) replik	97	
Anf. 173	JOHN WIDEGREN (M) replik	98	
Anf. 174	ISAK FROM (S) replik	98	
Anf. 175	ELISABETH FALKHAVEN (MP)	98	
Anf. 176	REBECKA LE MOINE (MP)	100	
	(Beslut skulle fattas den 17 december.).....	102	
§ 12	Regional tillväxt	102	
	Näringsutskottets betänkande 2019/20:NU2	102	
Anf. 177	ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M)	102	
Anf. 178	ERIC PALMQVIST (SD)	104	
Anf. 179	BIRGER LAHTI (V).....	106	
Anf. 180	CAMILLA BRODIN (KD).....	108	
Anf. 181	MONICA HAIDER (S).....	109	
Anf. 182	ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik	111	
Anf. 183	MONICA HAIDER (S) replik.....	111	
Anf. 184	ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik	111	

Anf. 185 MONICA HAIDER (S) replik	112
Anf. 186 PETER HELANDER (C).....	112
Anf. 187 ARMAN TEIMOURI (L)	114
Anf. 188 MARIA GARDFJELL (MP).....	115
Anf. 189 BIRGER LAHTI (V) replik	117
Anf. 190 MARIA GARDFJELL (MP) replik	117
Anf. 191 ERIC PALMQVIST (SD) replik.....	117
Anf. 192 MARIA GARDFJELL (MP) replik	117
Anf. 193 ERIC PALMQVIST (SD) replik.....	118
Anf. 194 MARIA GARDFJELL (MP) replik	118
(Beslut skulle fattas den 17 december.).....	118
§ 13 Bordläggning.....	118
§ 14 Anmälan om interpellationer	118
§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar	119
§ 16 Anmälan om skriftliga svar på frågor	120
§ 17 Kammaren åtskildes kl. 19.32.	122